

BEOORDELINGSRAPPORT

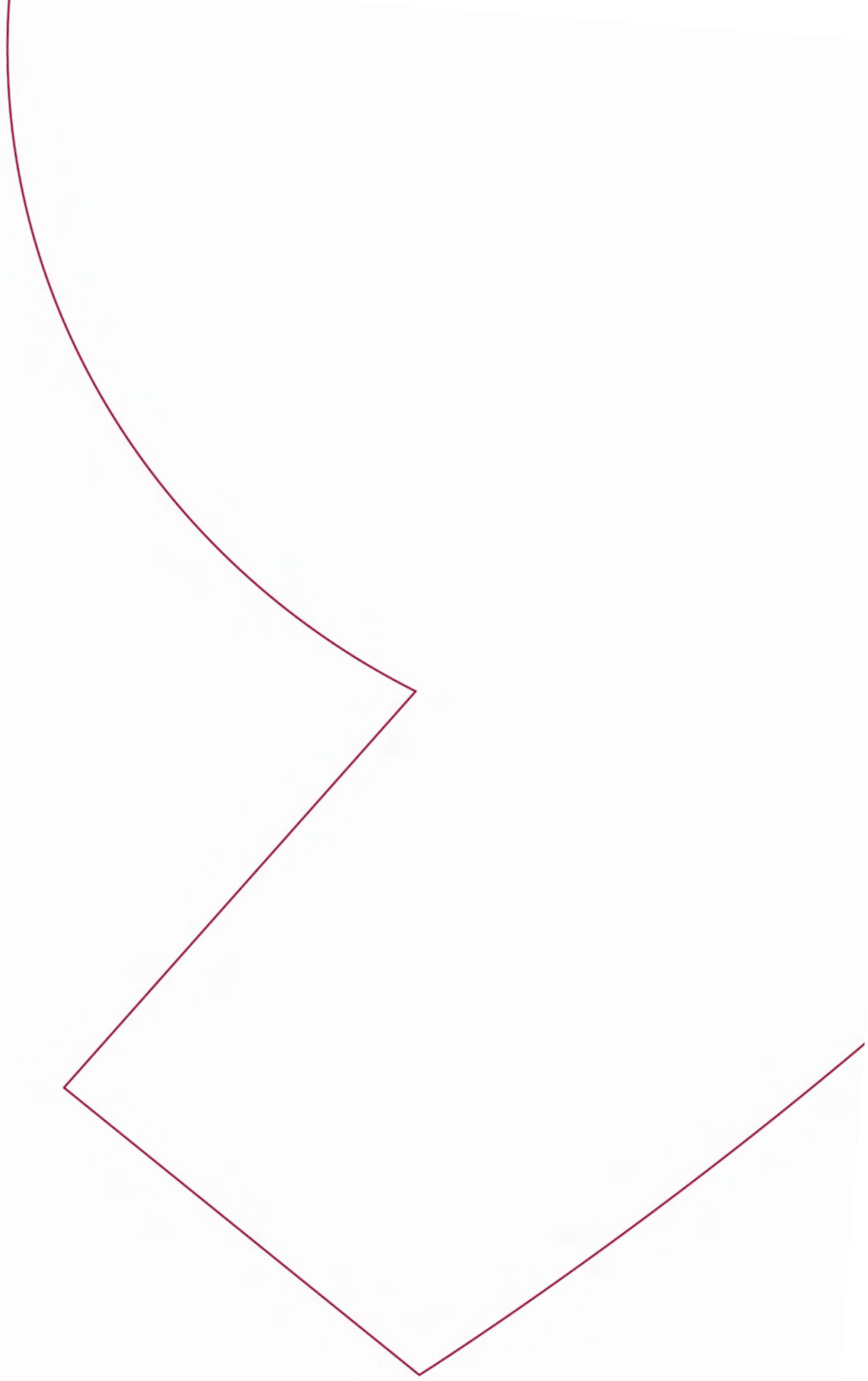
Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding

Leraar cluster Alfa

deeltijd

**Fontys Lerarenopleiding Tilburg – Fontys
Hogeschool**

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Leraar cluster Alfa
deeltijd

Fontys Lerarenopleiding Tilburg – Fontys Hogeschool

CROHO nr. 45265, 45262, 45266, 45269

Hobéon Certificering & Accreditatie

11 april 2024

Auditpanel

Kernpanel:

Drs. J.E.J. Rutten, Drs. C.J.M. Doumen, Drs. E.J.M. van de Grint en M. de Jong

Vakpanel:

Drs. J.J.C. van Thiel, M. Scholman MA, D. Knezic PhD

Student:

M. de Jong

Secretarissen:

G.C. Versluis Bed, D.P.M. de Koning MSc.

INHOUDSOPGAVE

1.	BASISGEGEVENS	4
2.	SAMENVATTING	5
3.	INLEIDING	9
4.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN	14
5.	ALGEMEEN EINDOORDEEL	28
6.	AANBEVELINGEN GENERIEK	29
7.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN DUIJS	32
8.	ALGEMEEN EINDOORDEEL DUIJS	44
9.	AANBEVELINGEN DUIJS	45
10.	SCOROTABEL DUIJS	46
11.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN ENGELS	49
12.	ALGEMEEN EINDOORDEEL ENGELS	60
13.	AANBEVELINGEN ENGELS	61
14.	SCOROTABEL ALGEMENE ENGELS	62
15.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN FRANS	66
16.	ALGEMEEN EINDOORDEEL FRANS	78
17.	AANBEVELINGEN FRANS	79
18.	SCOROTABEL ALGEMENE FRANS	80
19.	OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN NEDERLANDS	83
20.	ALGEMEEN EINDOORDEEL NEDERLANDS	94
21.	AANBEVELINGEN NEDERLANDS	95
22.	SCOROTABEL LERAAR NEDERLANDS	96
	BIJLAGE I Programma, werkwijze en beslisregels	97
	BIJLAGE II Lijst geraadpleegde documenten	101
	BIJLAGE III Panelsamenstelling	106

1. BASISGEGEVENS

NAAM INSTELLING	Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) - Fontys Hogeschool
status instelling	Bekostigd
resultaat instellingstoets kwaliteitszorg	Positief, 30 augustus 2019
NAAM OPLEIDING (zoals in croho)	Master Leraar Duits Engels Frans Nederlands
registratienummer croho	45265 45262 45266 45269
domein/sector croho	Onderwijs
oriëntatie opleiding	hbo
niveau opleiding	Master
graad en titel	Master of Education
aantal studiepunten	90 EC
afstudeerrichtingen	n.v.t.
locatie	Tilburg
variant	Deeltijd
joint programme	n.v.t.
onderwijstaal	Nederlands
datum audit / opleidingsbeoordeling	28, 29 en 30 november 2023

2. SAMENVATTING

De hbo-masteropleidingen Leraar van Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) in casu van Fontys Hogeschool leiden studenten op tot eerstegraads leraar Nederlands, Frans, Engels, Duits, Aardrijkskunde, Geschiedenis, Maatschappijleer, Algemene Economie, Bedrijfseconomie, Wiskunde, Natuurkunde, Scheikunde en Biologie.

Alle beoordeelde master lerarenopleidingen van FLOT vertonen een verstrekkende gelijkens, qua doelstelling, structuur en reikwijdte van de onderwijsleeromgeving, wijze van toetsen en beoordelen, deskundigheid personeel en voorzieningen. Dit maakt het mogelijk op algemeen niveau kwalitatieve uitspraken te doen die dan voor alle onderzochte opleidingen gelden. Alleen daar, waar op het niveau van de individuele opleiding aanleiding is van dit algemeen oordeel af te wijken, wordt daar in de samenvatting melding van gemaakt.

Standaard 1. Beoogde leerresultaten

De master lerarenopleidingen van FLOT baseren zich aantoonbaar op de drie bekwaamheidseisen – vakinhoudelijk bekwaam, vakdidactisch bekwaam, pedagogisch bekwaam - zoals die in de wet Beroepen in het Onderwijs (BIO) zijn vastgelegd en op de generieke en vakspecifieke kennisbases voor de vakmasters. Ze hebben hierover regelmatig contact met vakgenoten en het werkveld. Samen met de vakmasters van de andere hogescholen hebben de opleidingen een vierde bekwaamheid toegevoegd: 'de eerstegraadsleraar als onderzoekende professional'. Onderzoek komt ook terug in de generieke kennisbasis die geheel gericht is op het doen van onderzoek en het ontwikkelen van een onderzoekende houding.

De vakmasters hebben op basis van de bekwaamheidseisen docentrollen gedefinieerd. De masters van FLOT hebben de docentrollen vervolgens vertaald naar eigen generieke en vakspecifieke leeruitkomsten. Het masterniveau is geborgd door de eigen uitwerkingen te leggen naast de Dublin Descriptoren, de beschrijving van NLQF¹ en 'De professionele masterstandaard (2019)' die door de Vereniging Hogescholen is opgesteld.

FLOT heeft een duidelijke visie op het beroep van leraar die ze heeft vastgelegd in de documenten 'De Pijlers en de Plus van FLOT' en de 'Bekwaamheidseisen leraar voorbereiden hoger onderwijs (vho), 2019'.

Het ontwikkelen van een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding staat centraal in de zogenoemde Pijlers en de Plus van FLOT: i) een sterke theoretische basis, ii) oog voor elke leerling, iii) een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding, iv) een initiatiefrijke professional en v) de praktijk is uitgangspunt van het leren. Deze pijlers zijn daadwerkelijk in het curriculum terug te zien. FLOT verwacht van de eerstegraads leraar dat hij² op pedagogisch en didactisch gebied de rol van 'kartrekker en innovator' op de school op zich neemt. Het auditteam hoorde hiervan mooie voorbeelden.

De internationale dimensie komt terug in een aantal leeruitkomsten van de generieke onderwijsmodules.

Het auditteam is op grond van bovenstaande punten, waaronder een duidelijke visie op het leraarschap met kenmerken die duidelijk terug waren te zien en te horen, van oordeel dat de master lerarenopleidingen van FLOT 'voldoen' aan deze standaard.

Standaard 2. Onderwijsleeromgeving

De opleidingen worden verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Docenten die lesgeven zijn deskundig op het vakgebied van hun lerarenopleiding en/of het gebied van onderwijskunde. Lerarenopleiders die betrokken zijn bij de begeleiding en beoordeling van praktijkonderzoek hebben onderzoeksexpertise. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over een didactische bevoegdheid. De studenten zijn bijzonder te spreken over de kwaliteit van hun docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en

¹ NLQF staat voor Het Nederlands Kwalificatieraamwerk, 7 duidt het masterniveau en beschrijft de bijbehorende kennis en vaardigheden en de mate van verantwoordelijkheid en zelfstandigheid.

² overall waar 'hij', 'hem' of 'zijn' staat, kan ook 'zij' of 'haar' of 'diens' en 'hun' worden gelezen

kennis van de beroepspraktijk. De meeste docenten zijn echte rolmodellen, aldus de studenten. FLOT besteedt voldoende aandacht en tijd aan professionalisering; zowel informeel als formeel en zowel op individueel niveau als op groepsniveau.

De opleidingen bieden een stevig en praktijkgericht curriculum van een hoog niveau. Er is een goede verdeling tussen generiek (30 EC) en vakinhoud/vakdidactiek (60 EC). Door dit programma te volgen, kunnen de studenten de bekwaamheden verwerven en voldoen aan de daarvan afgeleide leeruitkomsten en kennis en vaardigheden, de daarvan afgeleide leeruitkomsten en kennis en vaardigheden ontwikkelen. De studenten zijn tevreden over het inhoudelijk niveau van het programma.

Met het onderbrengen van de vier generieke modules - i) Didactisch handelen, ii) Pedagogische vraagstukken, iii) Vakdidactisch ontwerponderzoek en iv) De lerende professional – bij de afzonderlijke opleidingen, kan elke opleiding zorgen voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling. De beoordelingsrubric die de opleidingen voor elke module gezamenlijk hebben opgesteld, zorgt ervoor dat de eisen aan elke student uniform zijn.

Onderzoekend vermogen en professionele ontwikkeling fungeren als rode draden in de opleidingen. De internationale dimensie krijgt aandacht in de verschillende generieke modules en in de vakspecifieke modules; zij het dat de mate waarin dit gebeurt verschilt per opleiding. De masteropleidingen hebben een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze aantoonbaar in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepassen, waaronder de beroepscontext als vertrekpunt nemen van het leren, het met en van elkaar leren en het bieden van een sterke theoretische basis. Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten geven. Dat is weliswaar passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht, maar het auditteam vindt dat de opleidingen zelf meer zicht moeten houden op de ontwikkeling van de student op de werkplek en het werkveld meer moeten meenemen in hun ambitie om kartrekkers en innovators op te leiden voor de school. Afspraken over de rol en de kwaliteit van de begeleiding op de school moeten worden vastgelegd.

Een groot aantal studenten ervaart het doen van de studie in de twee jaren die er thans voor staan als zwaar. Maar de opleidingen besteden voldoende aandacht aan de studeerbaarheid en studielast en bieden waar nodig maatwerk. Daarin speelt ook de studiecoach een belangrijke rol. De generieke en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn adequaat. Met het digitale platform Canvas en de digitale tool Gradework hebben de opleidingen mooie instrumenten in handen voor het delen van informatie over onderwijsinhoud, projecten en begeleiding en beoordeling van gemaakt werk.

Het auditteam is op grond van bovenstaande punten, waaronder het stevige praktijkgerichte generieke en vakspecifieke programma van hoog niveau dat wordt verzorgd door inhoudelijk deskundige en didactisch bekwame docenten, van oordeel dat de master lerarenopleidingen van FLOT 'voldoen' aan deze standaard.

Standaard 3. Toetsing

Alle masterlerarenopleidingen van FLOT hebben met het beleidsplan Toetsbeleid 2.0 (2021) en hun daarvan afgeleide toetsplannen, toetsprogramma's, de toetsmatrijzen en de rubrics hun toetsstelsel goed op orde. De opleidingen hebben een duidelijke visie op het toetsen.

Ze toetsen op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier met behulp van verschillende toetsvormen of de studenten de beoogde bekwaamheidseisen en daarvan afgeleide leeruitkomsten in het generieke en vakspecifieke programma hebben bereikt. De variatie in toetsvormen en de spreiding van de toetsen vraagt bij sommige opleidingen nog aandacht. Daarin zouden de opleidingen ook met en van elkaar kunnen leren. De opdracht voor een ontwerpgericht vakdidactisch onderzoek en de mogelijkheid voor de studenten om daarbij gebruik te maken van een van de drie onderzoeksmodellen, vindt het auditteam waardevol. Deze opdracht past goed om het gerealiseerde masterniveau te beoordelen.

De examencommissie met haar beleidskamer en drie sectoroverstijgende uitvoerende kamers is een deskundige en stevige club, die haar borgende rol goed vervult. De commissie heeft een heldere agenda met een duidelijke prioritering en is nauw betrokken bij alle actuele en

voorgenomen ontwikkelingen binnen FLOT, waaronder de plannen om te gaan werken met grotere leeruitkomsten en de gevolgen daarvan voor de toetsing. De commissie heeft op basis van steekproeven van de eindwerken ook een duidelijk beeld van de aandachtspunten die er bij sommige opleidingen nog zijn, zoals de navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en het optimaliseren van de feedbackgeletterdheid van docenten; punten van aandacht die het auditteam ook had genoteerd bij het bestuderen van de eindwerken. Het toetsexpertteam dat sinds september 2023 actief is, heeft een sterke kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing en beoordelen.

Het auditteam is positief over het toetsen en beoordelen en komt afgezien van enkele minder zwaarwegende aandachtspunten als toetsmix, navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en feedbackgeletterdheid, tot het oordeel 'voldoet' voor de master lerarenopleidingen van FLOT voor standaard 3.

Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten

Het auditteam is van oordeel dat de studenten in hun eindwerk - het Vakdidactisch Ontwerponderzoek - hebben aangetoond dat zij op het vereiste masterniveau beschikken over de bekwaamheden van een eerstegraads leraar en de beoogde leeruitkomsten beheersen. Het auditteam beoordeelde alle eindwerken met minimaal een voldoende. Het zag daarbij wel flinke verschillen tussen de studenten, variërend van heel goede onderzoeken en ontwerpen tot net aan voldoende op de verschillende onderdelen. (Zie voor de beoordeling per opleiding de vakspecifieke rapporten.)

In de verslagen van hun onderzoek en het ontwerp blijkt dat de studenten oplossingen hebben gezocht voor praktische problemen – verlegenheidssituaties – in de eigen klas of school. Het auditteam beoordeelde de onderzoeken en ontwerpen als relevant voor de betreffende vakken en veelal ook van waarde voor andere vakcollega's (in de school). Veel onderzoeken hadden echt met de vakdidactiek van het eigen vak te maken. Soms hadden de studenten nog gekozen voor generiekere didactische onderwerpen zoals motivatie, zelfsturend leren, geloof in eigen kunnen, leren kritisch denken, mindmapping. In de paragraaf discussie en in de reflectieverlagen beschreven de studenten de impact van hun ontwerp en reflecteerden zij op de keuzes die ze hadden gemaakt en wat er eventueel anders had gemoeten. Soms miste het auditteam daarin een koppeling naar de literatuur.

In de werkstukken van studenten die gebruik hebben gemaakt van het onderzoeksmodel Lesson Study of Design as Research (DARE) was het volgen van meerdere cycli (uitvoering – reflectie - nieuw ontwerp - opnieuw uitvoering – evaluatie) goed terug te zien. Die herhaalslag vindt het auditteam een sterk punt. Het heeft de studenten gedwongen tot meer reflectie. Wel viel bij deze werkstukken op dat de verkenning van en onderbouwing met literatuur bij sommige studenten wat te hap-snap was of niet/ beperkt terugkwam in de reflectieparagraaf. Daarnaast hadden sommige studenten meer verschillende bronnen en/of 'klassiekers' in de vakdidactische literatuur mogen raadplegen over het te onderzoeken onderwerp. Soms waren bronnen te gedateerd. Daarin is ook een (adviserende) rol voor de begeleidend docent weggelegd.

Het aanbrengen van meer focus in de verslagen vraagt bij studenten van een aantal opleidingen nog aandacht. Hier en daar waren het te 'wollige'/breedsprakige verhalen geworden, terwijl het auditteam toch ook artikelen van studenten uit andere opdrachten heeft ingezien, die aantonen dat deze studenten wel in staat zijn tot het ter zake iets op te schrijven.

Van een aantal studenten van elke opleiding zag het auditteam ook nog de uitwerking van een andere opdracht die het gerealiseerde masterniveau aantoonde, waaronder een vakinhoudelijk onderzoek, onderzoek naar een actueel maatschappelijk vraagstuk binnen de opleiding, een lessenserie, een lesontwerp voor een specifiek vakinhoudelijk onderwerp, een kennistoets.

Alumni en vertegenwoordigers vanuit het werkveld onderschrijven dat het niveau van de afgestudeerden voldoende aansluit op het niveau waarop zij als eerstegraads leraar geacht worden in de beroepspraktijk te functioneren. Zij noemden als kenmerkend voor de master dat de afgestudeerden inhoudelijk en didactisch sterker zijn geworden in het eigen vak en beter zichtbaar zijn in de school. De rol van kartrekker en innovator werd zowel door het werkveld als de alumni herkend.

Het auditteam komt op grond van bovenstaande bevindingen dat de studenten het masterniveau hebben aangetoond tot het oordeel 'voldoet' voor alle master lerarenopleidingen van FLOT.

Algemene conclusie:

Het auditteam is van oordeel dat de master lerarenopleidingen van FLOT worden verzorgd door inhoudelijk deskundige en nauw bij de studenten betrokken docenten die met elkaar zorgen voor een samenhangend curriculum met voor de beroepspraktijk relevante opdrachten die studenten de mogelijkheid bieden zich te ontwikkelen tot bekwame eerstegraads leraren die binnen de school de rol van kartrekker en innovator op zich nemen.

Het auditteam is van oordeel dat alle opleidingen voldoen aan de vier standaarden. Het eindoordeel luidt daarom 'positief' voor alle opleidingen. Het auditteam adviseert de NVAO derhalve tot het behoud van de accreditatie van de master lerarenopleidingen van FLOT.

Na instemming van de panelleden is dit rapport vastgesteld door de voorzitter op 11 april 2024.

3. INLEIDING

Onderstaande rapportage betreft de audit bij Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) op 28, 29 en 30 november 2023.

De rapportage bestaat uit een generiek rapport over alle aspecten die gelden voor alle master lerarenopleidingen van FLOT en een vakspecifiek rapport per opleiding.

Panelsamenstelling:

De audit bij de hbo-masteropleidingen Leraar van Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT) is uitgevoerd binnen het cluster HBO Eerstegraads Masteropleidingen.

De in totaal vijf audits zijn uitgevoerd door panels vanuit Hobéon en NQA. Hobéon voerde in dit cluster twee audits uit bij Fontys Hogescholen: een audit bij FLOT en een audit bij Fontys Lerarenopleiding Sittard (FLOS).

Binnen het cluster is in samenspraak met NQA en de betreffende opleidingen gezorgd voor overlap in de panels.

Voor de driedaagse audit bij FLOT stelde Hobéon in overleg met de opleidingen een kernpanel samen. Het kernpanel voerde op de eerste auditdag de gesprekken over alle generieke onderwerpen die op al de master lerarenopleidingen van FLOT van toepassing waren.

Op de tweede auditdag waren de drie kernpanelleden voorzitter van de audits bij de opleidingen in het cluster alfa respectievelijk bèta respectievelijk gamma. Bij deze gesprekken voegden zich vakinhoudelijke panelleden met kennis van het betreffend vak/vakken.

De student uit het kernpanel sloot op basis van haar eigen achtergrond aan bij de opleidingen uit het cluster alfa. Twee andere studenten voegden zich op dag 2 bij de gesprekken van de opleidingen in het cluster bèta respectievelijk gamma.

Op de derde auditdag rondde het kernpanel de gesprekken af en gaf het een terugkoppeling op hoofdlijnen.

Het kernpanel en de vakpanels werden ondersteund door drie secretarissen vanuit Hobéon. (Zie voor de panelsamenstelling bijlage III.)

Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)

FLOT is een van de 24 instituten van Fontys Hogeschool. FLOT biedt zowel 18 tweedegraads lerarenopleidingen aan in een voltijd- en een deeltijdvariant als 13 master lerarenopleidingen in een deeltijdvariant.

Naast de 13 master lerarenopleidingen in Tilburg biedt Fontys Hogeschool ook 3 master lerarenopleidingen aan in een voltijdvariant op de locatie Sittard door FLOS. Sinds de zogenoemde BRIN-operatie gelden de lerarenopleidingen van FLOT en FLOS formeel als één opleiding en verzorgen de beide locaties de lerarenopleidingen in deellicentie. Vanwege de binnen Fontys gekozen besturingsfilosofie kennen beide locaties een relatief grote mate van onafhankelijkheid van elkaar. Dit komt tot uiting in verschillen in profilering en in de concrete vertaling van de bekwaamheidseisen naar de programma's. Ook werken er andere teams van docenten op beide locaties. Om deze reden is gekozen voor een aparte visitatie van FLOT en FLOS en aparte beoordelingsrapporten per locatie.

Het curriculum voor de masteropleidingen van FLOT bedraagt 90 EC. Tot en met het cursusjaar 2019-2020 was de studie verdeeld over drie studie jaren met een studiebelasting van 30 EC per jaar. Sinds het cursusjaar 2020-2021 biedt FLOT de masteropleidingen aan als een tweejarige studie met een programma waarin de studenten ieder studiejaar 45 EC moeten behalen.

Zoals al hierboven is vermeld, biedt FLOT de masteropleidingen aan in een deeltijdvariant op de locatie Tilburg. De opleidingen leiden de studenten op tot leraren in het eerstegraads gebied, dat wil zeggen bovenbouw havo en vwo. Studenten die eerder een tweedegraads lerarenopleiding in het vak hebben afgeond of beschikken over een wo-bachelor- of masterdiploma in het vak aangevuld met een educatieve minor, kunnen instromen in de opleidingen.

Er zijn drie verschillende lectoraten betrokken bij FLOT:

- *Lectoraat Wendbare professional.* binnen dit lectoraat staat de vraag centraal wat de ontwikkelingen in het vo rondom 'eigentijds' onderwijs betekenen voor de rollen en taken van leraren én wat dat betekent voor de lerarenopleidingen.
- *Lectoraat Technology Enhanced Assessment.* Via praktijkgericht onderzoek wil dit lectoraat kennis en toepassingen over technologisch-ondersteund toetsen en beoordelen ontwikkelen voor leerlingen/studenten. Het doel is de handelingsvaardigheid onder (toekomstige) onderwijsprofessionals in het vo, mbo en hbo te optimaliseren.
- *Lectoraat Learning Design.* In dit lectoraat wordt onderzoek gedaan naar de vraag hoe onderwijsprofessionals zo goed mogelijk kunnen worden ondersteund om hun rol als ontwerpers van leeromgevingen waar te maken. Uitgangspunt is dat zij in de kern ontwerpers zijn. ontwerpen is dan niet een extra taak die leraren erbij doen maar de kern van hun professionele identiteit.

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2017)

De vorige accreditatie vond plaats in 2017 bij de masterlerarenopleiding van FLOT en FLOS. Alle opleidingen zijn met een eindoordeel 'voldoende' beoordeeld. Het auditteam noemde een aantal aandachtspunten (generiek en op opleidingsniveau), waarmee de lerarenopleidingen aan de slag zijn gegaan :

Generiek:

Aanbevelingen	Ondernomen acties
'Het auditteam acht het van belang dat de opleidingen nu voortvarend aan de slag gaan met de ontwikkeling van het opleidingsprofiel en de vertaling daarvan naar het curriculum op basis van het vernieuwde beroepsprofiel, de beroepsrollen en de herijkte kennisbases. Daarbij kan het dienstig zijn om 'wat FLOT/FLOS verstaat onder masterniveau' meer te expliciteren.'	Deze opmerking werd gemaakt naar aanleiding van de geplande herziening van het mastercurriculum. In 2020-2021 is het eerste cohort van het herziene mastercurriculum van start gegaan. Dat curriculum is gebaseerd op het 'Opleidingskader master vho' (2020), dat op zijn beurt in overeenstemming is met het 'Beroepsprofiel professionele master eerstegraads leraar 2022-2026', de 'Bekwaamheidseisen leraar vho' (2019) en de (herijkte) kennisbases. FLOT heeft in haar ZER's de inhoud van deze kaders besproken onder standaard 1; de vertaling van die kaders naar een onderwijsprogramma besproken onder standaard 2. In de ZER bij standaard 1 heeft FLOT ook geëxpliciteerd wat onder het masterniveau wordt verstaan en op welke kaders de masteropleidingen zich daarvoor baseren.
'Het voornemen de pedagogische bekwaamheid in het opleidingsprofiel te verwerken, acht het auditteam belangrijk.'	De pedagogische bekwaamheid is expliciet in de leeruitkomsten van de vernieuwde masteropleidingen verwerkt, namelijk in de generieke eenheid van leeruitkomsten 'Pedagogische Vraagstukken'. (Met name de eerste leeruitkomst van deze onderwijseenheid is gericht op de pedagogische bekwaamheid: 'De student verdiept zich in een pedagogisch vraagstuk dat zich voordoet in de school, om bij te dragen aan de ontwikkeling van het onderwijsklimaat. Op basis van pedagogische literatuur onderbouwt hij een aantal handelingsopties, maakt daaruit een

	beredeneerde keuze, probeert die uit in de schoolpraktijk en deelt opbrengsten met betrokkenen!.)
'De samenhang tussen het generieke en het opleidingsspecifieke programma en de doorgaande onderzoekslijn bij de opleidingen van FLOT behoeven nog aandacht.'	In het herzien mastercurriculum (dat zoals gezegd is ingegaan in het schooljaar 2020-2021) is het generieke programma vernieuwd. Dat programma bestaat uit vier eenheden van leeruitkomsten: Didactisch handelen, Pedagogische vraagstukken, Vakdidactisch ontwerponderzoek en De lerende professional. Pedagogische vraagstukken en De lerende professional zijn strikt generiek, terwijl bij Didactisch handelen en Vakdidactisch ontwerponderzoek het generieke en opleidingsspecifieke programma samenkomen. In die onderdelen staat namelijk de vakdidactische competentie centraal, waarbij studenten zich tegelijk baseren op inhoudelijke en didactische inzichten uit het eigen vakgebied als op algemene onderwijskundige inzichten. Tegelijkertijd is binnen het vernieuwde generieke programma aandacht voor een doorgaande onderzoekslijn. De onderzoekende houding loopt als een rode draad door de generieke onderdelen. Reeds bij Didactisch Handelen laten studenten zien dat ze op een onderbouwde manier onderwijs ontwikkelen en verzorgen voor leerlingen in het eerstegraadsgebied. Bij Pedagogische vraagstukken doorlopen studenten een onderzoekscyclus, met aandacht voor kwalitatieve en/of kwantitatieve methoden om valide en betrouwbare gegevens te verzamelen, te analyseren en te interpreteren. Bij de onderwijseenheid 'Vakdidactisch ontwerponderzoek' komen deze competenties samen, omdat daarin enerzijds onderwijsleertrajecten op een onderbouwde manier worden ontworpen en anderzijds een onderzoekscyclus wordt doorlopen.
'Het is belangrijk dat de opleidingen ook zorgen voor meer grip op de kwaliteit van de werkplek en de daar opererende begeleiders.'	Een belangrijke wijziging van het curriculum ten opzichte van de situatie in 2017 is de rol die de werkplek van studenten in hun opleiding speelt. In het oude curriculum was werkpleklernen als een zelfstandig onderdeel in het programma opgenomen. In het nieuwe curriculum is dat niet meer het geval, omdat het leren op de werkplek in alle onderdelen van het generieke programma een centrale plaats bekleedt. De beroepscontext is het uitgangspunt van het leren. Dat heeft ook consequenties voor de rol van de begeleiding op de werkplek. Studenten dienen op hun werkplek een begeleidingsnetwerk tot stand te brengen, waarbij het de masterstudent kenmerkt dat hij weet wie wanneer moet

	worden geconsulteerd bij een professioneel vraagstuk. Binnen de onderwijseenheid 'Didactisch Handelen' is de lesobservatie (en de nabespreking daarvan) door de vakdidactische begeleider van FLOT en minimaal één expert vanuit de beroepspraktijk weliswaar nog steeds een wezenlijk onderdeel, maar dat wordt opgevat als één van de vele professionaliseringsactiviteiten die masterstudenten gedurende hun opleiding verrichten.
'De mate waarin het aantal studiepunten overeenkomt met de daadwerkelijke studielast, is nog een aandachtspunt voor de opleidingen van FLOT en FLOS.'	In het hernieuwde curriculum is de verdeling van studiepunten over de onderwijseenheden gewijzigd. In het huidige curriculum hebben alle onderwijseenheden een studielast van 5 EC (of een veelvoud daarvan), terwijl in het oude curriculum grote verschillen tussen de verschillende onderdelen optraden. Omdat lerarenopleiders standaard onderwijs voor 5 EC ontwerpen, is het voor hen makkelijker om voor een evenredige studielast te zorgen.
'De vertegenwoordigers vanuit het werkveld wensten er bij sommige afgestudeerden nog een plus bij waar het gaat om innovatief zijn, over de grenzen van het eigen lokaal heen kijken en het teacher-leader zijn binnen de school.'	Zoals gezegd is het curriculum vanaf cohort 2020-2021 gewijzigd. De belangrijkste vernieuwing is de introductie van de eenheid van leeruitkomsten 'De lerende professional'. De leeruitkomsten van 'De lerende professional' zijn gericht op het vermogen van de eerstegraadsdocent om innovatief te zijn en een draagvlak voor innovaties te creëren. Deze 'kartrekkersrol' van de eerstegraadsdocent bekleedt in het vernieuwde curriculum een centrale plaats.
'Een concrete uitwerking van de internationale dimensie in de leeruitkomsten behoeft nog steeds aandacht.'	In de leeruitkomsten van het generieke programma is de internationale dimensie zichtbaar geworden, met name bij 'Vakdidactisch ontwerpen' ('De student onderbouwt de eigen didactische keuzes en houdt zich hierbij tot nationale en internationale actuele ontwikkelingen in het onderwijs binnen het eigen vakgebied en het onderwijs in de eigen school') en 'De lerende professional' (De student geeft samen met collega's systematisch en concreet uitvoering aan een domein- of schoolbrede ontwikkeling en gebruikt hierbij inzichten uit (inter)nationale netwerken.) Daarnaast moet worden opgemerkt dat veel initiatieven ten behoeve van internationalisering op opleidingsniveau worden genomen. Die initiatieven worden dan ook in de opleidingsdelen beschreven.

Zie voor de opleidingsspecifieke aanbevelingen uit de voorgaande audit in 2017 de vakspecifieke rapporten.

In onderstaand rapport (generiek en opleidingen binnen het cluster) worden bij de verschillende standaarden de bevindingen van het auditteam met betrekking tot de genoemde acties/ontwikkelingen beschreven.

4. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN

4.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

Het auditteam heeft geconstateerd dat de master lerarenopleidingen van FLOT zich aantoonbaar baseren op de drie bekwaamheidseisen zoals die in de wet Beroepen in het Onderwijs (BIO) zijn vastgelegd en op de generieke en vakspecifieke kennisbases voor de vakmasters.

De bekwaamheidseisen zijn in 2017 herijkt en betreffen nu:

- vakinhoudelijk bekwaam
- vakdidactisch bekwaam
- pedagogisch bekwaam.

Het LOVM (Landelijk Overleg Vakmasters), waarin ook de masteropleidingen van FLOT zijn vertegenwoordigd, heeft recent het 'Beroepsprofiel professionele master eerstegraads leraar 2022-2026' opgesteld. In dat beroepsprofiel zijn de drie bekwaamheden van de leraar voorbereidend hoger onderwijs (vho) te vinden, aangevuld door een vierde bekwaamheid: 'de eerstegraadsleraar als onderzoekende professional'. Die bekwaamheid was impliciet aanwezig in de bekwaamheidseisen, maar in het beroepsprofiel is ze meer zichtbaar als een zelfstandige docentenrol. De combinatie van de bekwaamheidseisen en het beroepsprofiel heeft vier docentenrollen opgeleverd: i) vakinhoudelijk expert, ii) vakdidacticus, iii) pedagoog en iv) onderzoekende professional.

De masters van FLOT hebben deze docentrollen vervolgens vertaald naar generieke en vakspecifieke leeruitkomsten en op basis daarvan hun curricula vernieuwd. Deze vernieuwde masters zijn in 2020 gestart. (Zie daarover standaard 2 en de vakspecifieke rapporten.) Voor de bepaling van het masterniveau hebben de opleidingen zowel de Dublin Descriptoren, de beschrijving van het NLQF³ 7 als 'De professionele masterstandaard (2019)' die door de Vereniging Hogescholen is opgesteld naast de eigen uitwerkingen gelegd.

Profilering/eigen inkleuring

Het auditteam concludeert op basis van de documentatie en de verschillende gesprekken tijdens de audit dat FLOT een duidelijke visie heeft op het beroep van leraar. Ze heeft deze visie o.a. vastgelegd in de documenten 'De Pijlers en de Plus van FLOT' en de 'Bekwaamheidseisen leraar vho, 2019'.

FLOT onderscheidt drie beroepscontexten waarin de student acteert en waaraan hij⁴ een bijdrage moeten leveren: i) het dagelijks werk in de klas (met de leerlingen) ii) door het jaar heen (in de school en het curriculum dat wordt aangeboden) iii) de schoolorganisatie en de samenleving (waarin de student met collega's samenwerkt en zijn onderwijs kan verantwoorden). Als een goede leraar moet hij innovatief en ondernemend zijn, samen kunnen werken en kritisch, onderzoekend en ontwikkelingsgericht kunnen handelen. In het visiestuk

³ NLQF staat voor Het Nederlands Kwalificatieraamwerk, 7 duidt het masterniveau en beschrijft de bijbehorende kennis en vaardigheden en de mate van verantwoordelijkheid en zelfstandigheid.

⁴ overall waar 'hij', 'hem' of 'zijn' staat, kan ook 'zij' of 'haar' of 'diens' en 'hun' worden gelezen.

'De Pijlers en de Plus van FLOT' zijn deze kernmerken verwoord in de volgende (vergelijkbare) termen:

- sterke theoretische kennisbasis
- oog voor elke leerling
- kritisch reflectieve en onderzoekende houding
- initiatiefrijke professional
- de praktijk is uitgangspunt voor het leren.

De vijf pijlers vormen door hun onderlinge samenhang samen een +symbool

De pijler kritisch-reflectieve en onderzoekende houding – de cirkel in het midden met een afbeelding van een baret - staat centraal. De andere vier pijlers – de perspectieven theorie, leerling, leraar, praktijk – van waaruit naar onderwijs en leren wordt gekeken, staan hieromheen. Het onderscheid tussen de tweedegraads en eerstegraads leraar komt in de optiek van FLOT vooral tot uiting in de domeinen 'theorie' en 'leraar': de leraar verdiept zich verder op theoretisch gebied en baseert zijn didactisch en pedagogisch handelen op deze verdieping. Daarnaast verwacht FLOT van een eerstegraads leraar dat hij als initiatiefrijke professional een sleutelrol op zich neemt in de schoolorganisatie. Hij is op school een kartrekker en innovator, die zowel op didactisch als op pedagogisch gebied collega's probeert mee te nemen in nieuwe ontwikkelingen. Voorts verwacht FLOT van de eerstegraads leraar dat hij zich de overkoepelende pijler ('de plus') op hoog niveau eigen maakt: dus kritisch, reflectief en onderzoekend is. Ook vragen maatschappelijke veranderingen om een grote wendbaarheid en aanpassingsvermogen van leraren.

In de documenten en de gesprekken zag en hoorde het auditteam de verschillende hierboven genoemde uitgangspunten terug. Alumni en studenten konden mooie voorbeelden noemen van die kartrektersrol en rol van innovator. (Zie daarvoor standaard 2 en de vakspecifieke rapporten.)

Het auditteam heeft ten tijde van de audit vernomen, dat er sprake is van een toenemende samenwerking tussen verschillende educatieve opleidingen van Fontys. Er is een Transitieplan Educatieve Opleidingen (TEO) opgesteld met als doel om meer en andere leraren op te leiden en ervoor te zorgen dat er van elkaars expertise en ervaring wordt geleerd. Er wordt nu o.a. samen met Fontys Lerarenopleidingen Sittard (FLOS) nagedacht over het ontwikkelen van gezamenlijke leeruitkomsten en onderwijsaanbod voor de masters en nagedacht over de omvang van die leeruitkomsten die groter moeten worden dan de huidige omvang van 5 EC en over de wijze waarop die grotere leeruitkomsten getoetst zouden kunnen worden. Het auditteam beveelt het management aan alle betrokkenen (docenten, studenten en werkveld) in deze ontwikkelingen goed mee te nemen en ervoor te zorgen dat alle mooie dingen die de opleidingen nu hebben ontwikkeld, niet zondermeer overboord worden gegooid.

Onderzoek

Zoals al hierboven is beschreven, baseren de masters van FLOT zich aantoonbaar op de generieke kennisbasis. Deze generieke kennisbasis voor de vakmasters is thans uitsluitend gericht op het doen van onderzoek en het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden. In opdracht van het LOVM en met subsidie verstrekt vanuit het programma peer-review van

10voordeleraar hebben alle hogescholen die eerstegraads lerarenopleidingen aanbieden in studiejaar 2015-2016 de generieke kennisbasis voor de vakmaster opgesteld. Hierin wordt specifiek ingegaan op een gemeenschappelijk kader voor onderzoek in de professionele masters. In deze generieke kennisbasis is een gezamenlijke visie op onderzoek vastgelegd en is beschreven wat het belang is van onderzoek, waar de masters onderzoek naar zouden kunnen doen, wat daarvan de relevantie is, wat de kwaliteit van het onderzoek moet zijn op masterniveau en wat men verwacht van master leraren aan onderzoeksvaardigheden. FLOT heeft de wens uitgesproken om samen met de andere vakmasters in het LOVM bij de herziening van de generieke kennisbasis de kennisbasis breder in te steken en ook het aspect van pedagogische vaardigheden mee te nemen, daar deze ook behoren bij het generieke beroepsprofiel van de eerstegraads leraar. Het auditteam kan zich daarin goed vinden.

Internationale dimensie

Het auditteam zag de aandacht voor de internationale dimensie met name terug in de leeruitkomsten van het generieke programma. Zo staat er in de leeruitkomst voor het vakdidactisch ontwerponderzoek bijvoorbeeld:

'De student onderbouwt de eigen didactische keuzes en verhoudt zich hierbij tot nationale en internationale actuele ontwikkelingen in het onderwijs binnen het eigen vakgebied en het onderwijs in de eigen school.'

En in de leeruitkomst voor de lerende professional staat:

'De student geeft samen met collega's systematisch en concreet uitvoering aan een domein- of schoolbrede ontwikkeling en gebruikt hierbij inzichten uit (inter)nationale netwerken.'

Daarnaast vinden er binnen de verschillende opleidingen initiatieven ten behoeve van internationalisering op opleidingsniveau plaats. Daarvoor hebben de opleidingen opleidingsdoelen uitgewerkt. (Zie verder de vakspecifieke rapporten.)

Afstemming met vakgenoten en vertegenwoordigers vanuit het werkveld

Betrokkenen bij de masters van FLOT participeren in het LOVM waarin ze met betrokkenen bij de vakmasters van de andere hogescholen afstemmen over de uitwerking van de bekwaamheidseisen, de rollen van de master en over de opzet en inhoud van de generieke en vakspecifieke kennisbasis.

Afstemming met het werkveld vindt plaats op opleidingsniveau via de werkveldcommissies van de verschillende opleidingen en via (vak)netwerken waarin docenten van de opleidingen participeren. Daarnaast zijn er bij de verschillende opleidingen docenten werkzaam, die tevens leraar zijn in het voortgezet onderwijs of daarin recent nog werkzaam waren. Daarnaast nemen docenten deel aan (internationale) congressen waar zij vakgenoten en/of vertegenwoordigers vanuit het werkveld spreken over actuele ontwikkelingen en wat die betekenen voor de eisen aan de eerstegraads leraar.

Weging en Oordeel: voldoet

De opleidingen baseren zich aantoonbaar op de drie bekwaamheidseisen zoals die in de wet BIO zijn vastgelegd en op de generieke en vakspecifieke kennisbases voor de vakmasters. Ze hebben hierover regelmatig contact met vakgenoten en het werkveld. Samen met de vakmasters van de andere hogescholen hebben de opleidingen de bekwaamheid onderzoekende professional toegevoegd en docentrollen gedefinieerd. Onderzoek komt ook terug in de generieke kennisbasis. De opleidingen van FLOT hebben de docentrollen vervolgens vertaald naar eigen generieke en vakspecifieke leeruitkomsten. Het masterniveau is geborgd door de eigen uitwerkingen te leggen naast de Dublin Descriptoren, de beschrijving van NLQF7 en 'De professionele masterstandaard (2019)'.

FLOT heeft een duidelijke visie op het beroep van leraar die ze in verschillende documenten heeft vastgelegd. Er is aantoonbaar aandacht voor het ontwikkelen van een kritisch-reflectieve en onderzoekende houding. Dit aspect staat centraal in de zogenoemde Pijlers en de Plus van

FLOT. De Pijlers en de Plus en de eerstegraads leraar als 'kartrekker en innovator' op de school zag en hoorde het auditteam duidelijk terug.

De internationale dimensie komt terug in een aantal leeruitkomsten van de generieke onderwijsmodules.

Het auditteam is op grond van bovenstaande punten, waaronder een duidelijke visie op het leraarschap met kenmerken die duidelijk terug waren te zien en te horen, van oordeel dat de master lerarenopleidingen van FLOT 'voldoen' aan deze standaard.

4.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Elke opleiding bestaat uit een generiek deel dat voor alle opleidingen gelijk is en een vakspecifiek deel. Het totale programma van de masteropleidingen bestaat uit 90 EC, die zijn verdeeld in 30 EC generiek en 60 EC vakspecifiek.

I. Inhoud en vormgeving generieke programma

Koppeling bekwaamheidseisen en leeruitkomsten – generiek programma

Uit de documenten, waaronder 'Bekwaamheidseisen leraar vho, 2019', 'Opleidingskader masteropleidingen vho FLOT' en de handleidingen van de vier generieke modules (zie hieronder) blijkt dat de bekwaamheidseisen pedagogisch bekwaam, vakdidactisch bekwaam en onderzoekende professional in het generieke programma aantoonbaar aan bod komen. In de leeruitkomsten van de vier modules zijn de bekwaamheidseisen herkenbaar aanwezig.

De bekwaamheidseis vakdidactisch bekwaam komt ook terug in de vakspecifieke curricula van de opleidingen evenals de bekwaamheidseis vakinhoudelijk bekwaam.

In een zogenoemd CLOTS⁵-schema hebben de opleidingen voorts de samenhang weergegeven tussen de onderdelen competenties/leerresultaten/bekwaamheden en de leeruitkomsten.

De koppeling met de onderwijseenheden, toetsing en studiepunten zijn terug te zien in de studiegidsen van de opleidingen.

Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten alle beoogde bekwaamheden ontwikkelen.

Opzet en inhoud generieke delen van het curriculum en didactische uitgangspunten

De masteropleidingen hebben gezamenlijk een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepassen. Dit zijn:

- de beroepscontext is vertrekpunt van het leren;
- van en met elkaar leren;
- een sterke theoretische basis;
- kritisch, innovatief en onderzoekend handelen;
- feedback stimuleert het leerproces.

Het auditteam zag dit terug in de documentatie en hoorde dit terug in de gesprekken tijdens de audit. Uit de student-docentoverleggen (SDO's) blijkt dat studenten nog wel een aantal wensen hebben met betrekking tot de daadwerkelijk uitvoeringspraktijk binnen de verschillende opleidingen. Zo zien zij nog verschil tussen opleidingen in de geboden vrijheid om de leeruitkomsten op een bij hun beroep passende manier aan te tonen, komt het samenwerken soms in de knel vanwege het verschil in tempo tussen de studenten in een groep en zien de studenten nog verschillen in de omvang van de feedback die de docenten geven. De opleidingen hebben laten weten, dat zij met deze punten aan de slag zijn gegaan.

⁵ CLOTS: competenties – leeruitkomsten – onderwijseenheden – toetsing - studiepunten

Het generieke programma is ingedeeld in eenheden van leeruitkomsten (EVL), die zijn gekoppeld aan vier modules: i) Didactisch handelen (5 EC), ii) Pedagogische vraagstukken (5 EC), iii) Vakdidactisch ontwerponderzoek (10 EC) en iv) De lerende professional (10 EC).

Per EVL zijn telkens twee leeruitkomsten met een rubric gespecificeerd. Deze leeruitkomsten zijn voor alle opleidingen gelijk, maar de opleidingen zijn verantwoordelijk voor het onderwijsaanbod van de generieke delen. Zij krijgen hierdoor de ruimte om binnen de gestelde kaders het onderwijsaanbod aan te passen aan de specifieke behoeften van hun studenten. Daarmee zorgen ze voor de benodigde samenhang met het vakspecifieke curriculum. Het auditteam hoorde mooie voorbeelden van het verbinden van vakinhoud met vakdidactiek en professionele ontwikkeling.

Bij elke module voeren de studenten opdrachten uit waarmee ze de beoogde EVL en bijbehorende leeruitkomsten moeten aantonen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de rol van de onderzoekende professional bij elke generieke EVL en module terugkomt. Onderzoekend vermogen en professionele ontwikkeling fungeren als rode draden in de opleidingen. Daarnaast speelt onderzoek in 'Vakdidactisch ontwerponderzoek' een hoofdrol en komt de professionele ontwikkeling expliciet aan de orde in 'De lerende professional'. In laatstgenoemde module komt ook de kartrekkersrol en de rol van innovator aan bod. Thema's als innoveren in teams en effectief communiceren over innovaties in de school komen hierbij aan de orde. De studenten krijgen gerichte opdrachten die ze moeten uitvoeren in de eigen school en die zij moeten verantwoorden in hun portfolio. Het auditteam hoorde daarvan mooie voorbeelden, zoals het mee ontwikkelen van een clusteroverstijgende leerlijn voor burgerschapsvorming of het ontwikkelen van een vakoverstijgende lessenserie bij het vak STEM bij de opleidingen Biologie, Natuurkunde, Wiskunde, Scheikunde en Aardrijkskunde.

Voor het Vakdidactisch Ontwerponderzoek (EVL 3) - de opdracht waarmee alle studenten hun masterstudie afronden - bieden de opleidingen drie verschillende onderzoeksmodellen aan, te weten i) Lesson Study, ii) Design as Research (DARE) en iii) individueel ontwerponderzoek. De mogelijkheid om te kiezen uit drie verschillende onderzoeksmodellen waardeert het auditteam zeer. Het constateerde wel dat de opleidingen de studenten vooral stimuleren om model i of ii te kiezen of bij bijvoorbeeld de opleiding Aardrijkskunde vooral te kiezen voor Lesson Study of te kiezen voor DARE bij bijvoorbeeld de opleiding Scheikunde. Maar in principe is het aan de student om het model te kiezen dat hem het meest aanspreekt of dat het beste past bij zijn vraagstelling. (Zie verder over het vakdidactisch ontwerponderzoek standaard 3 onder de paragraaf 'afstuderen' en in de vakspecifieke rapporten.)

Tijdens de audit is in de generieke gesprekken en de gesprekken met de opleidingen ook stilgestaan bij het aspect 'werkplekieren'. Het auditteam heeft geconstateerd dat er binnen de master lerarenopleidingen geen formalisering heeft plaatsgevonden van het werkplekieren, zoals dat bij de tweedegraads lerarenopleidingen met het samen opleiden in opleidingsscholen gebeurt. In de visie van FLOT/de opleidingen moeten masterstudenten in staat zijn daarin zelf de regie te nemen. De opleidingen verwachten van de masterstudenten dat zij hun begeleiding op hun eigen school organiseren en een eigen professioneel netwerk tot stand brengen. Dat kunnen zij doen door een collega-vakdocent te vragen met hen mee te kijken en hen feedback te geven en hen te adviseren bij eventuele vragen. Maar zij kunnen daarvoor ook een docent van een ander vak of een leidinggevende vragen, bijvoorbeeld wanneer zij de enige docent zijn die binnen de school het betreffende vak verzorgt. Daarnaast zijn studenten soms werkzaam in een opleidingsschool, waarbij ze gebruik kunnen maken van de begeleidingsstructuur die er op die school aanwezig is, waarbij ze een beroep kunnen doen op de schoolopleider. Tevens kunnen de studenten voor inhoudelijke begeleiding ook bij elkaar terecht en kunnen zij ook op de opleiding zelf met elkaar netwerken vormen (zie hieronder).

Bij de meeste opleidingen voeren docenten vakdidactiek ook een lesobservatie uit bij de studenten op hun werkplek. Maar vanwege de grote regio waarin de masterstudenten werkzaam zijn, gebeurt dat niet altijd. Ook leggen de meeste opleidingen zelf geen contact met de werkplek bij aanvang van de studie. Het auditteam vernam alleen van docenten van de

opleiding Wiskunde dat zij een zogenoemd driehoeksgesprek 'opleiding-werkplek-student' organiseren.

Op de vraag aan de docenten van de opleidingen hoe zij zicht houden op de ontwikkeling van de studenten in de praktijk, vertelden zij dat de studenten in het generieke en vakspecifieke curriculum opdrachten moeten uitvoeren, waarover zij expliciet feedback moet vragen van een collega en/of vaksectie en ook van leerlingen. Die feedback moeten zij opnemen in hun portfolio. Daarnaast vinden er binnen elke opleiding intervisiemomenten plaats waarin de studenten met en van elkaar kunnen leren. Het auditteam is evenwel van mening, dat de docenten ook zelf zicht moeten krijgen op de ontwikkeling van de studenten en zich niet alleen moeten baseren op hetgeen de studenten zelf naar voren brengen. Tevens acht het auditteam het van belang dat de opleidingen het werkveld, hoe divers dat ook is, informeert over wat ze van de studenten verwachten; dat zij de studenten stimuleren om binnen hun eigen school een kartrekker en innovator te zijn. Dat helpt bij de doorwerking die de opleidingen beogen met het opleiden van eerstegraads leraren. Ook afstemming over de begeleiding die de studenten daarbij kunnen krijgen binnen de school, hoort daarbij. Tevens zouden de docenten minimaal een keer de studenten op hun eigen werkplek aan het werk moeten zien. Met alle huidige ict-middelen zou het in de ogen van het auditteam toch goed te organiseren moeten zijn om ook studenten die op grote afstand van Tilburg werken, te kunnen zien en spreken op hun eigen school. Overigens heeft het auditteam op basis van de eindwerken die het heeft ingezien van afgestudeerden van alle opleidingen, geen twijfel over het gerealiseerde niveau.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten geven. Dat is weliswaar passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht, maar het auditteam vindt dat de opleidingen zelf meer zicht moeten houden op de ontwikkeling van de student op de werkplek en het werkveld meer moeten meenemen in hun ambitie om kartrekkers en innovators op te leiden voor de school. Afspraken over de rol en de kwaliteit van de begeleiding op de school moeten worden vastgelegd.

Internationale dimensie

Zoals al onder standaard 1 is vermeld, krijgt de internationale dimensie in het generieke curriculum aandacht in de leeruitkomsten bij de modules Vakdidactisch Ontwerponderzoek en de Lerende Professional. De studenten moeten bij het uitvoeren van de opdrachten in deze modules ook internationale bronnen raadplegen en zich bij eigen keuzes verhouden tot internationale actuele ontwikkelingen in het onderwijs binnen het eigen vakgebied en het onderwijs in de school. In de formats voor de beoordeling van de opdrachten bij deze modules zijn deze leeruitkomsten terug te vinden.

Daarnaast besteden de opleidingen op opleidingsniveau aandacht aan internationale ontwikkelingen in het vak. Docenten van de verschillende opleidingen zijn betrokken bij internationale netwerken, bezoeken internationale congressen of leveren daaraan een bijdrage. De docenten stimuleren studenten om ook naar deze congressen te gaan. (Zie verder de vakspecifieke rapporten.)

Instroom/studielast/studeerbaarheid

De opleidingen hanteren de wettelijke toegangseisen. Studenten met een lerarenopleiding op bachelorniveau in hetzelfde schoolvak en studenten die over een wo-bachelor- of masterdiploma beschikken in hetzelfde vakgebied, inclusief een educatieve minor, zijn tevens toelaatbaar. Waar nodig moeten de studenten uit de laatstgenoemde groep deficiënties ten aanzien van de generieke en vakspecifieke kennisbases wegwerken. Als die deficiënties minder dan 60 EC bedragen, kunnen zij dat gelijktijdig met het volgen van de masteropleiding doen. FLOT raadt studenten die bij aanvang van de studie nog niet beschikken over een werk- of stageplek aan dat zo snel mogelijk te regelen, daar zij anders de opdrachten niet in de beroepscontext kunnen uitvoeren. Voor sommige opleidingen, waaronder Nederlands, Bedrijfseconomie, Geschiedenis, Scheikunde en Biologie geldt dat mbo-4 als relevante werkplek wordt gezien, omdat de vakdidactische en vakinhoudelijke diepgang in die gevallen

overeenkomt met die van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs. (Zie daarover de vakspecifieke rapporten.)

Tijdens het intakegesprek onderzoeken de opleidingen of de studenten in aanmerking komen voor vrijstellingen voor specifieke onderdelen of via een assessment eerder verworven competenties kunnen aantonen.

Het auditteam vindt het goed om te constateren dat FLOT naast de grote aantallen doorstromers vanuit de tweedegraads lerarenopleidingen, daadwerkelijk ook openstaat voor zij-instromers vanuit andere wo-vakopleidingen. Daarmee sluiten de opleidingen aan bij de gemaakte afspraken vanuit het Bestuursakkoord⁶ om het lerarentekort aan te pakken. Ten tijde van de audit vernam het auditteam dat er ook studenten uit België instromen en dat FLOT de masteropleidingen ook online verzorgt voor studenten in het Caraïbisch gebied. Dat vindt het auditteam een prachtig initiatief. Het hoorde van verschillende opleidingen dat er studenten van deze eilanden in hun lessen aanwezig waren (geweest). De faciliteiten die tijdens de coronapandemie zijn ingericht om studenten online les te kunnen geven, komen hierbij goed van pas. Ook studenten die vanwege omstandigheden niet aanwezig kunnen zijn, kunnen de lessen online volgen.

Over de mogelijkheden en de valkuilen van blended learning werd ten tijde van de audit nog FLOT-breed nagedacht. Het auditteam kan zich vinden in het uitgangspunt dat de waarde van de fysieke ontmoeting met docenten en medestudenten behouden moet blijven.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de opleidingen zorgen voor adequate studiebegeleiding. Iedere student krijgt ieder studiejaar een studiecoach toegewezen, die hem via individuele gesprekken ondersteunt bij zijn studieplanning, zijn loopbaan- en professionele ontwikkeling en met hem over zijn studievoortgang spreekt. Daarnaast krijgen de studenten inhoudelijke begeleiding van de docenten van de verschillende modules. Op FLOT-niveau wordt door de Taalwerkplaats ondersteuning geboden bij het versterken van de academische vaardigheden. Daarmee zorgen de opleidingen ervoor dat de studie voor elke student optimaal kan verlopen. Uit de studentevaluaties blijkt dat de studenten zeer tevreden zijn over de begeleiding.

Zoals al in de inleiding is vermeld, was het curriculum tot 2020 verdeeld over drie studiejaar. Sinds 2020-2021 biedt FLOT de masteropleidingen aan als tweejarige studie met een programma waarin de studenten ieder studiejaar 45 EC moeten behalen. FLOT beoogt daarmee o.a. dat de studenten sneller door hun studie (kunnen) gaan. Ook bij de andere hogescholen is dit tweejarig studieprogramma ingevoerd. Uit de documentatie en de gesprekken tijdens de audit is evenwel gebleken, dat veel studenten er langer over doen. De oorzaak hiervan is veelal gelegen in de combinatie studie-werk-privé die de studenten als zwaar ervaren. Veel hangt ook af van de facilitering door de werkgever met betrekking tot de tijd/ruimte om te studeren naast het werk op de school. De opleidingen brengen bij de intake de studielast al ter sprake. Mocht het een student onverhoopt niet lukken om de studie binnen twee jaar te doen, dan bekijkt de studiebegeleider samen met de student wat wel mogelijk is en zorgt de opleiding voor maatwerk. Daarvoor heeft elke opleiding inmiddels maatwerkroutes 'op de plank' klaar liggen. Het auditteam is te spreken over de geboden flexibiliteit.

Conclusie generiek:

De masteropleidingen van FLOT hebben sinds de vorige visitatie mooie vervolgstappen gezet door vier generieke modules te ontwikkelen die ze vervolgens hebben ondergebracht bij de afzonderlijke opleidingen. Daardoor kan elke opleiding zorgen voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling. De beoordelingsrubric die de opleidingen voor elke module samen hebben opgesteld, zorgt ervoor dat de eisen aan elke student uniform zijn. De opleidingen geven de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten. Het auditteam vindt evenwel dat de opleidingen meer zicht moeten houden op de ontwikkeling van de student op de werkplek en het werkveld meer moet meenemen in hun ambitie om kartrekkers en

⁶ Bestuursakkoord Flexibilisering Lerarenopleidingen (2020)

innovators op te leiden voor de school. Afspraken over de rol en de kwaliteit van de begeleiding op de school moet worden vastgelegd.

Er is voldoende aandacht voor de studeerbaarheid en studielast en waar nodig bieden de opleidingen maatwerk.

II. Personeel

Uit de documenten en de gesprekken tijdens de audit is gebleken, dat de opleidingen worden verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Docenten die lesgeven zijn deskundig op het vakgebied van hun lerarenopleiding en/of het gebied van onderwijskunde. Lerarenopleiders die betrokken zijn bij de begeleiding en beoordeling van praktijkonderzoek hebben onderzoeksexpertise. Van de docenten is 93% masteropgeleid en 16,8% gepromoveerd. Een docent is bezig met een promotietraject.

De docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over een didactische bevoegdheid: hetzij doordat zij zelf in het verleden een eerstegraadsbevoegdheid hebben behaald, hetzij doordat zij de training Basiskwalificatie onderwijs (BKO) hebben gevolgd.

Uit gesprekken met de studenten en de studentevaluaties, waaronder de Nationale Studentenenquête (NSE,) blijkt dat de studenten bijzonder te spreken zijn over de kwaliteit van hun docenten. Zo scoort 'inhoudelijke deskundigheid' in de NSE een 4,38 op een vijfpuntsschaal, 'didactische vaardigheden' een 3,69, 'kennis van de beroepspraktijk' een 3,87 en 'openstaan voor vragen' een 4,13. De meeste docenten zijn echte rolmodellen, aldus de studenten. Ook de persoonlijke begeleiding wordt hogelijk gewaardeerd. (Zie verder over de docenten de vakspecifieke rapporten.)

Het auditteam heeft geconstateerd dat FLOT voldoende aandacht en tijd besteedt aan professionalisering; zowel informeel als formeel. Informele professionalisering vindt o.a. plaats door het geven van feedback aan elkaar, door het houden van kalibratiesessies, door bijeenkomsten in het landelijk overleg vakmasters (LOVM). Ook participeren veel docenten in (internationale) vaknetwerken en vakgroepen, zijn ze lid van vakverenigingen en houden ze vakliteratuur bij. Daarnaast participeren docenten in Learning Design Studio's (LDS) (zie verderop).

Formele professionalisering gebeurt zowel op individueel niveau – bijvoorbeeld door het volgen van een opleiding of door deelname aan een cursus, training, conferentie of workshop – als via FLOT- brede studiedagen en studiedagen binnen het eigen cluster. Daarin is bijvoorbeeld aandacht geweest voor het werken met leeruitkomsten, studentcoaching en digitale toetsing. Het auditteam vindt het verder een sterk punt dat FLOT de beginnende FLOT-docenten een driejarig inductietraject aanbiedt zodat ze kunnen groeien in hun rol van lerarenopleider.

De masteropleidingen kennen een aantal overlegstructuren, waarmee ze de opzet, inhoud en kwaliteit van het generieke programma borgen. Zo is de curriculumcommissie verantwoordelijk voor de ontwikkeling van kaders en het coördineren van de aanpassingen van generieke onderdelen in het curriculum. Deze commissie organiseert ook het mastercoördinatorenoverleg, dat minimaal 12 keer per jaar samenkomt om relevante generieke ontwikkelingen te bespreken. Daarnaast is er voor elk generiek onderdeel een Learning Design Studio (LDS) in het leven geroepen, die zorgt voor het aanscherpen van de leeruitkomsten en/of rubrics, het delen van good practices met betrekking tot de uitvoering van het onderwijs en het kalibreren van beoordelingen. In elke LDS neemt minstens één collega per masteropleiding deel.

III. Generieke voorzieningen

De masterlerarenopleidingen van FLOT zijn gevestigd in het Mollergebouw op de onderwijscampus Stappegoor in Tilburg waar Fontys Hogeschool meerdere opleidingen aanbiedt. In het Mollergebouw zijn voldoende grotere en kleinere (project)lokalen aanwezig om de lessen te verzorgen, in groepen te werken en begeleidingsgesprekken te voeren. Elk cluster heeft zijn eigen lokalen. Gedurende de coronacrisis zijn verschillende lokalen 'hybride' geworden, waardoor zij zich lenen voor zowel fysieke als online deelname.

FLOT maakt gebruik van het digitale platform Canvas om inhoudelijke informatie over het onderwijs te verstrekken aan studenten en medewerkers. Per onderwijseenheid is een aparte leeromgeving aangemaakt, die in de eerste plaats inzicht geeft in de leeruitkomsten, de planning en de beoordeling. Daarnaast kan de leeromgeving worden gebruikt voor het delen van lesmateriaal, opdrachten en proeftentamens. Het auditteam zag daarvan tijdens het onderdeel 'markt' op de auditdag mooie voorbeelden.

Voor algemene informatie over de studie kunnen studenten terecht bij een digitale portal. De digitale tool Gradework wordt gebruikt voor opdrachten en portfolio's die studenten ter beoordeling voorleggen. Gradework biedt tevens ruimte voor begeleidende feedback en heeft een ingebouwde plagiaatscan.

Tot slot heeft de coronaperiode de discussie over blended onderwijs in een stroomversnelling gebracht. Blended learning wordt door FLOT als volgt gedefinieerd: 'Blended learning is een onderwijsvorm die bestaat uit een samenhangende mix van studentgerichte leeractiviteiten en leerervaringen in een bewust gekozen combinatie van verschillende leeromgevingen - zowel fysiek als online, schools als authentiek, synchroon als asynchroon - gericht op het ontwikkelen en aantonen van specifieke eenheden van leeruitkomsten'. Een FLOT-breed beleid op dit gebied is momenteel in ontwikkeling. De vraag die hier centraal staat is wat de mogelijkheden en valkuilen van (gedeeltelijk) digitaal leren zijn. Hoe kunnen we digitale middelen optimaal inzetten ten behoeve van zaken als differentiatie en formatief toetsen terwijl we tegelijk de waarde van de fysieke ontmoeting met docenten en medestudenten blijven behouden? Het auditteam kan zich vinden in deze gedachtegang, maar beveelt FLOT aan wel haast te maken met de doorontwikkeling, mede vanuit het oogpunt om studenten die uit de wijde omtrek komen en die werken op een school die ver van Tilburg ligt, beter te kunnen bedienen.

Weging en Oordeel

Het auditteam is van oordeel dat de masterlerarenopleidingen van FLOT een stevig en praktijkgericht curriculum aanbieden van een hoog niveau met een goede verdeling tussen generiek en vakinhoud/vakdidactiek. Door dit programma te volgen, kunnen de studenten de bekwaamheidseisen, de daarvan afgeleide leeruitkomsten en kennis en vaardigheden ontwikkelen.

Zie voor de weging en het oordeel over standaard 2 verder de vakspecifieke rapporten per opleiding.

4.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditteam is van oordeel dat FLOT haar visie op het toetsen en beoordelen helder heeft vastgelegd in het document 'Toetsbeleid FLOT 2.0' (2021). Daaruit blijkt dat FLOT toetsing als een onderdeel van het leerproces beschouwt: toetsing dat als doel heeft om sturing te geven aan de persoonlijke ontwikkeling en groei in bekwaamheidsniveau van de student (formatief) en als doel heeft om vast te stellen of de student kennis en vaardigheden heeft ontwikkeld (summatief).

De opleidingen beogen tevens dat de studenten als master-leraren bewust en bekwaam kunnen beoordelen of en wat hun leerlingen geleerd hebben. Zij moeten in hun beroepspraktijk zelf toetsen kunnen samenstellen, toetsen kunnen bespreken met collega's, afnemen, analyseren en leerlingen kunnen voorzien van feedback die het leerproces stimuleert. De docenten van de opleidingen streven er naar de studenten daarin het goede voorbeeld te bieden.

De opleidingen hebben voor zowel de generieke delen als voor de vakspecifieke delen toetsprogramma's opgesteld. De opleidingen streven naar het gebruik van een diversiteit aan toetsvormen. Bij de modules in het generieke curriculum moeten de studenten om de leeruitkomsten aan te tonen o.a. activiteiten uitvoeren op hun eigen werkplek. Daar is een beroepsproduct meer voor de hand liggend dan een kennistoets. Voorbeelden van beroepsproducten zijn een lesontwerp, een visiestuk, een artikel, een advies, een blog. In het vakspecifieke programma komen ook kennistoetsen voor. (Zie daarvoor het vakspecifieke rapport.)

Ten behoeve van de borging van de toetskwaliteit werken de masteropleiding met ingang van het voorjaar van 2023 systematisch met het toetsweb: een instrument waarmee opleidingen de kwaliteit van toetsing in kaart kunnen brengen aan de hand van vragen met betrekking tot het toetsplan, het toetsprogramma, de individuele toetsen en toetstaken, de toetsbekwaamheid van de examinatoren en de toetsorganisatie. Het is de bedoeling dat opleidingen dit toetsweb periodiek opnieuw invullen om te bekijken of de huidige situatie is veranderd en of de voorgenomen ambities al dan niet zijn gerealiseerd.

Validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid

De opleidingen zorgen er op verschillende manieren voor dat de toetsen, valide, betrouwbaar en transparant zijn, conform de afspraken in het Toetsbeleid 2.0. Dat doen zij zowel voor het generieke als vakspecifieke curriculum o.a. door:

- in de studiegidsen en studiewijzers de wijze van toetsing en de samenhang tussen kennisbases, leeruitkomsten en beoordelingscriteria te beschrijven. Studenten krijgen zicht op de inhoud en beoordelingscriteria door proef- of voorbeeldtoetsen en feedback op opgaven en tussenproducten;
- voor de kennistoetsen een toetsmatrijs op te stellen en voor beroepsproducten een rubric;
- bij de constructie van kennistoetsen het zogenoemde vierogenprincipe toe te passen en bij de beoordeling van de eindwerken altijd twee examinatoren i.c. vier ogen in te zetten;
- ten behoeve van de borging van de toetskwaliteit systematisch met het toetsweb te werken;
- rondom de beoordeling van beroepsproducten kalibratiebijeenkomsten te organiseren;
- via peerreview eindwerken voor te leggen aan collega-lerarenopleiders van andere hogescholen;

- docenten hun basiskwalificatie examinering (BKE) en/of senior kwalificatie examinering (SKE) te laten behalen. (zie daarover verder de vakspecifieke rapporten.)

Tevens borgen de beleidskamer en uitvoerende kamers van de examencommissie samen met het toetsexpertteam de kwaliteit van het toetsen en beoordelen, waarbij het toetsexpertteam met name de zorgende rol op zich neemt. De examencommissie wijst jaarlijks op basis van profielen examinatoren aan. (Zie verder de paragraaf 'examencommissie en toetsexpertteam'.)

Uit het studentenhoofdstuk is gebleken dat de studenten tevreden zijn over het toetsen en beoordelen. Ze vinden dat de toetsen voldoende aansluiten bij de beoogde leeruitkomsten. Over de variatie in toetsen hoorde het auditteam in de gesprekken tijdens de audit wisselende geluiden. Bij sommige opleidingen is er een mooi evenwicht tussen tentamens en beroepsproducten, maar er zijn ook opleidingen met veel portfolio-opdrachten - met andere woorden veel schrijfopdrachten - en opleidingen waar nog (te) veel kleine kennistoetsen voorkomen. Ook de spreiding pakt niet altijd gunstig uit en verhoogt soms de studiebelasting. (Zie daarover de vakspecifieke rapporten.)

Examencommissie en toetsexpertteam

FLOT kent één centrale examencommissie waarin elke tweedegraads en elke master lerarenopleiding met een eigen lid is vertegenwoordigd. De examencommissie bestaat uit drie uitvoerende kamers en één beleidskamer. FLOT heeft de clusters gemixt over de uitvoerende kamers, zodat de verschillende leden met en van elkaar kunnen leren (over de clusters heen). Elke uitvoerende kamer houdt zich bezig met uitvoerende zaken, zoals vrijstellingen, bezwaren. De voorzitters van de uitvoerende kamers vormen samen de beleidskamer. In deze beleidskamer zit ook een opleidingsonafhankelijk lid en een extern lid vanuit het werkveld. De leden van de beleidskamer houden zich bezig met beleidsmatige en evaluatieve taken in het kader van de borging van de kwaliteit van het toetsen en beoordelen.

Het auditteam heeft geconstateerd dat de examencommissie een deskundige en stevige club is, die haar borgende rol goed vervult. Uit de documenten en het gesprek tijdens de audit is gebleken dat de commissie een heldere agenda heeft met een duidelijke prioritering. Zo denkt ze actief mee met de plannen rondom de transitie en het voornemen om te gaan werken met grotere leeruitkomsten en hoe die - wellicht holistischer of programmatisch - getoetst zouden moeten worden en wat daarvan de consequenties zijn; ook met het oog op verdere professionalisering van de docenten. De examencommissie neemt ook zelf steekproeven van de eindwerken. De commissie ziet als aandachtspunt de navolgbaarheid van de ingevulde rubric op basis van de gegeven feedback; iets wat het auditteam ook als punt van aandacht had genoteerd naar aanleiding van de bestudeerde eindwerken. Niet altijd is het oordeel op basis van de gegeven feedback bij de ingevulde/aangekruiste rubric navolgbaar: wat was er bijvoorbeeld goed en wat voldoende wanneer de examinatoren de kolom tussen voldoende en goed van toepassing vonden? Het auditteam vond ook hetgeen er in de mondelinge toets ter afsluiting van de eindopdracht precies heeft plaatsgevonden, in het beoordelingsformulier niet goed navolgbaar. Vaak was de feedback bij deze rubric minimaal. Het optimaliseren van de zogenoemde feedbackgeletterdheid van docenten staat hoog op de agenda van de examencommissie.

Naast de examencommissie is er sinds september 2023 een toetsexpertteam gekomen ter vervanging van de vier toetscommissies die FLOT voorheen kende. Het toetsexpertteam heeft een kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing. Het team bestaat uit de lector 'Toetsing' (formele naam: Technology Enhanced Assessment) en collega's met duidelijk aantoonbare expertise op het gebied van toetsing. De lector zorgt voor een netwerk met andere masteropleidingen, zoals de Master Toetsdeskundige, en voor koppeling met de literatuur rondom toetsing. Dat is een sterk punt. Het toetsexpertteam ondersteunt o.a. de opleidingen bij het opstellen van het toetsplan en toetsprogramma, ondersteunt examinatoren bij de constructie van toetsen en organiseert professionalisering rondom toetsen, waaronder kalibratiesessies en kennisdelingssessies. Bij deze kalibratiesessies is het toetsexpertteam aanwezig. Het team gaat met de opleiding meedenken over de toetsmix en of

er nog andere mogelijkheden zijn om de EVL's te toetsen. Het toetsexpertteam stemt over haar activiteiten en bevindingen af met de examencommissie.

Afstuderen

Het eindwerk op basis waarvan de opleidingen het gerealiseerde masterniveau van de studenten vaststellen, is voor alle opleidingen gelijk. Dit betreft de opdracht die de studenten moeten uitvoeren bij de module Vakdidactisch ontwerponderzoek (EVL 3). Zij moeten daarvoor (delen van) onderwijsleertraject(en) voor leerlingen in het eerstegraadsgebied ontwerpen, de eigen vakdidactische keuzes theoretisch onderbouwen, het ontworpen onderwijs uitvoeren en evalueren. De resultaten van de analysefase kunnen zij gebruiken om het ontwerp te verbeteren als begin van een nieuwe cyclus.

Zoals al bij standaard 2 is beschreven, krijgen de studenten de keuze uit drie onderzoeksmodellen:

- *Lesson Study*: door een groep studenten. Hierbij ontwerpen studenten gezamenlijk lessen die ze uittesten in hun klassen. Studenten verzamelen daarbij gegevens door bijvoorbeeld gericht te observeren in de klas van de student die de les uitvoert.
- *Design as Research (DARE)*: individueel of door een groep studenten. Hierbij wisselen studenten ideeën uit en geven elkaar feedback in zogenaamde design studio's (ontwerpateliers). De voorbereidingsfase duurt kort met een beperkte bijdrage van de literatuur. De studenten gaan snel over tot een onderwijsexperiment om informatie van belanghebbenden op te halen. In volgende fasen raadplegen zij meer literatuur om de bevindingen te begrijpen en het ontwerp aan te scherpen.
- *Individueel ontwerponderzoek*. Dit onderzoek kenmerkt zich door een relatief lange voorbereidings- en ontwerpfase en een literatuuronderzoek dat vooral aan het begin van het proces plaatsvindt. Dit in tegenstelling tot Lesson Study en DARE die uitgaan van korte cycli om een ontwerp te verbeteren, waarbij het nodig is om meer dan één cyclus te doorlopen. In het individueel ontwerponderzoek hangt het aantal cycli dat in de toegemeten tijd uitgevoerd kan worden af van de omvang van de verschillende fasen.

Het auditteam vindt de keuze die de studenten hebben voor drie onderzoeksmodellen waardevol en de opdracht om onderwijs te ontwerpen met een vakdidactische insteek passend in de toetsing van het masterniveau. Zoals al bij standaard 2 is beschreven, maken sommige opleidingen expliciete keuzes door studenten specifiek te richten op een van de drie modellen die het beste binnen de opleiding past. De docenten bieden de studenten daarin ook aantoonbaar begeleiding, formeren groepen rondom de gekozen thema's en stimuleren studenten daarbij samen te werken en in elk geval veel met en van elkaar te leren. Het auditteam hoorde daarvan in de gesprekken met de opleidingen mooie voorbeelden en is op basis hiervan van mening dat de opleidingen vaker deze goede praktijkvoorbeelden zouden mogen uitwisselen zodat zij met en van elkaar kunnen leren.

De opleidingen toetsen het vakdidactisch ontwerponderzoek aan de hand van een portfolio met daarin de verslaglegging van het ontwerponderzoek en een afsluitende mondelinge toets. Dit kan een criteriumgericht interview zijn, een presentatie of een andere vorm die de beoordeling van het betreffende onderdeel van de rubric mogelijk maakt. De opleidingen maken daarin hun eigen keuze. Twee docenten treden op als examinatoren van het masteronderzoek: de begeleidend docent als tweede examinerator en een onafhankelijke docent als eerste examinerator. De examineratoren toetsen en beoordelen daarbij ook de individuele component in het geval de student het ontwerponderzoek samen met andere studenten heeft uitgevoerd.

Weging en Oordeel

Zie voor weging en oordeel de vakspecifieke rapporten per opleiding.

4.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden in de praktijk functioneren

Uit evaluaties en gesprekken met vertegenwoordigers vanuit het werkveld en alumni komt een positief beeld naar voren van het gerealiseerde niveau. Het werkveld ziet dat leraren die in de school al jaren in een tweedegraads gebied werken, door het volgen van de masteropleiding zijn gegroeid. Ze zijn niet alleen inhoudelijk en didactisch sterker geworden in hun eigen vak, maar ze zijn ook beter zichtbaar in de school, durven op de voorgrond te treden en nemen de rol van kartrekker en innovator op zich. Door de masteropleiding hebben ze een bredere blik op het onderwijs gekregen en nemen ze ook initiatieven om vakoverschrijdend te handelen. Het auditteam vernam daarvan mooie voorbeelden, zoals de masterstudent die binnen zijn school aanjager werd rondom het gebruik van Paddles en aan de hand van onderzoek onder collega's kwam met adviezen rondom de implementatie hiervan. De alumni die het auditteam sprak, beaamden dat zij zich steviger voelen door de opleiding en meer initiatieven voor de eigen vakgroep en/of de hele school ontplooiën. Een en ander is wel afhankelijk van de tijd die hen daarvoor de school wordt gegeven. Ook betreft de leidinggevende hen vaker en komt hij langs om hen te vragen naar hun visie, aldus de alumni.

Eigen oordeel van het auditteam over het gerealiseerde niveau

De kern- en vakpanelleden hebben in totaal van acht studenten van elke opleiding de portfolio's van het vakdidactisch ontwerp onderzoek bestudeerd uit 2022 en 2023 met waar van toepassing een spreiding in cijfers. Omdat er bij een tweetal opleidingen (Duits en Frans) minder dan acht studenten in de afgelopen periode al (volledig) waren afgestudeerd, heeft het auditteam bij die opleidingen van een aantal studenten alleen het resultaat van een ander kenmerkend product uit de masterfase bestudeerd (zie daarover de vakspecifieke rapporten van Duits en Frans). De bevindingen van het auditteam met betrekking tot de eindwerken staan beschreven in de vakspecifieke rapporten.

Weging en Oordeel

Zie voor weging en oordeel de vakspecifieke rapporten per opleiding.

5. ALGEMEEN EINDOORDEEL

Zie voor het eindoordeel het vakspecifieke rapport per opleiding.

6. AANBEVELINGEN GENERIEK

- Houd ook zelf zicht op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek. Zorg ervoor dat de studenten minimaal een keer gedurende de studie op hun eigen werkplek aan het werk worden gezien. Spreek af met het werkveld wat je als opleidingen van de masterstudenten verwacht met betrekking tot de rol van kartrekker en innovator op de eigen school en hoe de studenten daarbij binnen de school zullen worden begeleid.
- Maak tempo met de doorontwikkeling van blended learning, mede om studenten die uit de wijde omtrek komen en die werken op een school die ook ver van Tilburg ligt, beter te kunnen bedienen.
- Wissel als opleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen met elkaar uit zodat betrokkenen met en van elkaar kunnen leren.
- Zorg voor betere navolgbaarheid van het oordeel bij de keuze van de kolom in het beoordelingsformulier door het geven van duidelijke(re) ontwikkelingsgerichte feedback. Zorg ook voor navolgbaarheid van het oordeel over hetgeen er in de mondelinge toets ter afsluiting van de eindopdracht precies heeft plaatsgevonden. Het optimaliseren van de zogenoemde feedbackgeletterdheid van docenten is in dezen een goed voornemen.
- Neem als management alle betrokkenen (docenten, studenten en werkveld) goed mee in de plannen rondom de transitie (TEO) en zorg ervoor dat alle mooie dingen die er nu zijn ontwikkeld door de opleidingen niet zomaar overboord worden gezet.

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding

Leraar Duits

deeltijd

FLOT – Fontys Hogeschool

CROHO nr. 45265

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2017)

In het vorige accreditatiebesluit over de opleiding is een aantal adviezen ter verbetering en ontwikkeling geformuleerd. In onderstaande tabel volgen de adviezen die gelden voor de master lerarenopleiding Duits, gevolgd door de verbeteracties die de opleiding in gang heeft gezet.

Aanbeveling (ingekort)	Ondernomen actie
<p>Het auditpanel vindt het een positieve ontwikkeling dat de Goethe-cursus (bij het Goethe-Instituut in Duitsland) een vast onderdeel van de studie gaat uitmaken. Het auditpanel adviseert de opleiding te doordenken wat de internationale dimensie voor de masteropleiding Duits nog verder kan inhouden.</p>	<p>Tot en met studiejaar 2022-2023 is de Goethe-cursus een zeer gewaardeerd keuze-onderdeel van het studieprogramma geweest. Recente ontwikkelingen hebben het Goethe-Instituut gedwongen om het aanbod voor de studenten van de Nederlandse hbo-masteropleidingen Duits op te schorten. Samen met de partners in het LOVM zoekt de opleiding actief naar alternatieven. Daarnaast wijst zij studenten op de mogelijkheid tot deelname aan de internationaal georiënteerde module 'Taalbeleid en meertaligheid' en adviseert ze bij het zelfstandig invullen van de module studieverblijf buitenland.</p>
<p>Het auditpanel adviseert de opleiding na te denken over het proces van begeleiding van het onderzoek. Bij het praktijkonderzoek zouden de tussenbeoordelingsstadia, waarin o.a. de link tussen de theorie en de vakdidactiek in de onderwijspraktijk aandacht krijgt, duidelijker kunnen worden aangegeven.</p>	<p>De begeleiding van studenten bij het onderzoek is aangepast. Sinds enkele jaren beoordelen de begeleiders van masteronderzoek gezamenlijk alle binnengekomen onderzoeksvorstellen en zien zij erop toe dat studenten in alle voorstellen een duidelijk verband tussen theorie, vakdidactiek en onderwijspraktijk laten zien.</p>
<p>Het auditpanel beveelt de opleiding aan de studenten meer diepgang te laten aanbrengen in de reflectie in de portfolio's door hen vanuit concepten de eigen situatie te laten analyseren en met behulp van didactische, pedagogische en vakdidactische theorie alternatieven voor eigen handelen te laten ontwerpen.</p>	<p>De bestaande portfoliopraktijk is onder de loep genomen en aangepast. Studenten krijgen op meerdere momenten de gelegenheid tot ophalen van formatieve feedback om vervolgens hun portfolio's van meer diepgang te voorzien. Op een aantal portfolio's volgt een criteriumgericht interview waarin uitdrukkelijk aandacht wordt besteed aan reflectie op het gemaakte werk en op de toepassing daarvan in de eigen praktijksituatie.</p>
<p>Het auditpanel beveelt opleidingen van FLOT en FLOS aan op landelijk niveau met de andere master lerarenopleidingen en met vertegenwoordigers vanuit het werkveld af te stemmen over de eisen aan het (onderwerp van het) masteronderzoek. Daarbij zouden zij ook een afbakening moeten maken van het onderzoek binnen de eigen master lerarenopleidingen ten opzichte van het masteronderzoek dat studenten binnen andere educatieve masters geacht worden uit te voeren.</p>	<p>FLOT en Fontys voeren gesprekken met het werkveld over het masteronderzoek bij de vakmasteropleidingen. Ook in het LOVM vinden gesprekken hierover plaats. Daarnaast vindt er landelijk kalibratie plaats waaraan de masteropleiding Duits van FLOT een actieve bijdrage levert. Bij alle opleidingen is de eigen schoolpraktijk van de student het uitgangspunt voor het onderzoek.</p>

7. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN DUIJS

7.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De masteropleiding Duits richt zich op het opleiden van eerstegraads docenten die op gestructureerde en academisch gefundeerde wijze hun kennis en inzichten over talige, letterkundige en vakdidactische fenomenen en uitingen vergaren, ontwikkelen en verbaliseren. Zij leidt studenten op tot docenten voor de bovenbouw havo/vwo, mbo-4 en hbo die het vak Duits in al zijn facetten en de Duitse taal uitstekend beheersen. De brede basis die de opleiding de studenten tijdens de opleiding biedt en de ontwikkeling die zij gedurende de opleiding doorlopen, bereiden hen voor op diverse werkcontexten en veranderende omstandigheden: de wisselwerking tussen een sterke vakinhoudelijke en pedagogische basis en een alom voelbare schoolcontext maakt studenten veerkrachtig.

De hbo-masteropleiding Leraar Duits baseert zich op de landelijke kennisbasis eerstegraadslerarenopleiding Duits uit 2018. Deze kennisbasis beschrijft wat minimaal van een startbekwame leraar mag worden verwacht, zowel qua inhoud als het bijbehorende niveau. De kennisbasis sluit aan op die van de bacheloropleiding Duits en kent vijf kennisdomeinen: (i) Taalvaardigheden, (ii) Taalkunde, (iii) Literatuur en cultuur, (iv) Vakdidactiek en (v) Wetenschappelijke grondslagen en ontwikkelingen. Binnen de domeinen wordt gewerkt met subdomeinen. Onder het domein 'Literatuur en cultuur' vallen bijvoorbeeld stromingen en periodes, genres, analyse en interpretatie van literaire teksten, film en literatuurverfilming, cultuur(geschiedenis) en Landeskunde en interculturaliteit. Het domein 'Taalvaardigheden' gaat over luisteren, lezen, schrijven en spreek- en gespreksvaardigheden. Studenten moeten deze vaardigheden op het C2-niveau van het Europees Referentiekader (ERK) beheersen. Daarnaast hanteert de opleiding de drie bekwaamheidseisen die gelden voor eerstegraads lerarenopleidingen, zoals beschreven in het generieke deel van dit rapport.

Het panel heeft het met de docenten tijdens de audit gehad over hun visie op het masterniveau. De opleiding leidt kritisch-reflecterende leraren op die zijn toegerust om in hun vaksecties een leidende rol te vervullen met betrekking tot alle aspecten van het vak Duits in de brede context van de school. Docenten gaven aan dat het masterniveau blijkt uit meerdere aspecten. Allereerst wordt van studenten een bepaald niveau verwacht ten aanzien hun abstractievermogen en het kritisch denken. Een student die de masteropleiding heeft voltooid, heeft diepere vakkennis van het vak Duits dan voorheen. Verder blijkt het masterniveau, zo gaven de docenten aan, uit het functioneren van studenten op de werkplek. Studenten zijn *“toegerust om in hun vaksecties een leidende rol te vervullen met betrekking tot alle aspecten van het vak Duits in de brede context van de school”*. Zij pakken op hun werkplek veelal de kartrekkersrol en zoeken actief de samenwerking met collega's, ook met andere (talen)secties.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Duits nauw verbonden is met het werkveld. Op deze manier houdt zij zicht op actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Docenten van de opleiding zijn actief in diverse landelijke samenwerkingsverbanden. Zo participeert de opleiding in het Landelijk Overleg

Vakmasters (LOVM) en participeert zij in peer reviews met de andere M Ed opleidingen Duits. Twee docenten waren lid van het redactieteam bij het opstellen van de landelijke kennisbasis Duits

Zie voor de beschrijving van de overige bevindingen (bekwaamheidseisen, niveau, profilering en eigen inkleuring, onderzoek, internationale dimensie, afstemming met het werkveld en vakgenoten) het generieke gedeelte van dit rapport.

Weging en Oordeel: voldoet

Op basis van de generieke bevindingen en de invulling die de opleiding Leraar Duits geeft aan de landelijke kennisbasis, beoordeelt het panel Standaard 1 als 'voldoet'. De opleiders voeren samen een goed inhoudelijk discours over wat het masterniveau behelst en ze zoeken in deze discussie aansluiting bij (landelijke) relevante netwerken en samenwerkingsverbanden.

7.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Zie voor bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (opzet en inhoud van het generieke programma, didactische uitgangspunten, werkplekieren, studielast en studeerbaarheid, personeel algemeen en generieke voorzieningen) het generieke deel van dit rapport.

I. Programma

Koppeling bekwaamheidseisen en leeruitkomsten – programma

Op basis van de kaders zoals beschreven onder standaard 1 zijn beoogde leerresultaten geformuleerd. In het onderwijsprogramma zijn deze vertaald in leeruitkomsten. De opleiding heeft in het zogeheten CLOTS⁷-schema de samenhang weergegeven tussen de kennisbasis van de opleiding Leraar Duits en het programma van de masteropleiding. De koppeling met de onderwijseenheden, leeruitkomsten, toetsing en studiepunten is terug te zien in de studiegids van de opleiding. Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten alle beoogde leerresultaten ontwikkelen.

Inhoud en samenhang van het programma

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding een mooi en stevig vakspecifiek programma aanbiedt met veel aandacht voor de verbinding met de schoolpraktijk. Het programma is opgebouwd volgens vier leerlijnen (thema's): Taalvaardigheid, Literatuur en cultuur, Taalkunde en Vakdidactiek. Daarnaast biedt de opleiding een aantal academisch georiënteerde modules aan (zie voor meer toelichting 'Onderzoek') en kunnen studenten in jaar 2 een keuzemodule (5 EC) kiezen om hun kennis te verbreden of verdiepen. Het auditpanel heeft vastgesteld dat er doordachte keuzes ten grondslag liggen aan de inrichting van het programma. In onderstaande tabel wordt een toelichting gegeven op de opbouw.

Leerlijn	Inhoud
Taalvaardigheid	In de leerlijn taalvaardigheid gaat het om systeemkennis van de Duitse taal en de adequate toepassing van Duits als sociaal gebonden communicatiemiddel. Studenten worden via drie modules systematisch ondersteund in het vergroten van inzicht in het regelsysteem en in de ontwikkeling van de verschillende receptieve en productieve vaardigheden. Afsluitend tonen zij hun taalvaardigheid aan met het behalen van een <i>Goethe Zertifikat C2</i> . Naast de expliciete leerlijn taalvaardigheid is er een constante impliciete leerlijn: die ligt in het consequent gebruiken van Duits als voertaal bij het vakspecifieke onderwijs en bij het uitvoeren van opdrachten in andere leerlijnen.
Taalkunde	In de leerlijn taalkunde krijgen de studenten inzicht in de algemene en de historische taalkunde en waar mogelijk wordt de kennis aangeboden in relatie tot het educatieve veld. Centraal in de leerlijn taalkunde staan een aantal relevante concepten uit de

⁷ Competenties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten

	(toegepaste) taalwetenschap, theorieën van taalverwerving, historische ontwikkelingen van de taal en variaties in taalgebruik op basis van geografische en sociale factoren.
Literatuur en cultuur	De leerlijn begint met de module 'Inleiding literatuur'. Deze legt de basis voor de ontwikkeling van de student als literaire lezer. De student gaat oefenen om literatuur te duiden, en leert om zijn analyse op masterniveau schriftelijk weer te geven. Opdrachten hebben betrekking op literaire reflectie of didactische reflectie en productie en worden in het Duits gesteld en uitgevoerd om een bijdrage aan de taalverwerving van de student te leveren. Daarnaast zijn er vier modules 'Literatuur en Cultuur', die studenten op thematische wijze met literaire werken en culturele uitingen kennis laten maken. De in de basiscursus 'Inleiding literatuur' aangeleerde werkwijze wordt binnen deze modules systematisch toegepast en uitgebreid. Binnen deze leerlijn krijgt de student te maken met verschillende benaderingswijzen van literatuur, deels verbonden met literatuurdidactiek. De toetsing is zodanig ingericht dat studenten in de toetsing binnen kaders zelf keuzes kunnen maken.
Vakdidactiek	Studenten bekwamen zich in vakdidactische theorie en modellen en de organisatorische basis van het schoolvak, ook in zijn eigen praktijk, om vervolgens te werken aan het ontwerpen van passende leerwerktaken (vakdidactiek 1 – <i>teaching approaches</i>). Aansluitend ligt de focus op het ontwerpen van eigen passend lesmateriaal (vakdidactiek 2 – <i>materials development</i>).

Met de overgang van een curriculum van drie jaar naar een aanbod van de opleiding in twee jaar heeft de opleiding keuzes moeten maken. Het is hierbij een bewuste keuze van de opleiding geweest om een aparte leerlijn taalvaardigheid te handhaven. De opleiding vindt het van belang, zo geeft zij aan in haar zelfevaluatie, dat studenten hun eerder verworven kennis van de Duitse grammatica en syntaxis opfrissen, verbreden en verdiepen en daarmee hun vakinhoudelijke competentie verhogen. De focus ligt hierbij op de taalkundedomeinen woord- en zinsbouw. Daarnaast draagt de leerlijn bij aan het ontwikkelen van de vaardigheid om in het Duits doeltreffend, duidelijk, gedifferentieerd, goed gestructureerd en nagenoeg foutloos schriftelijk te communiceren. De opleiding bereidt studenten in de laatste module 'Taalvaardigheid 2' voor op het tentamen Goethe C2. Studenten waarderen de aandacht voor taalvaardigheid, zo geven zij in het auditgesprek aan. Zij krijgen elke week gericht feedback van de docent en medestudenten.

De opleiding heeft in het auditgesprek toegelicht hoe zij de aansluiting maakt tussen de vakdidactiek, de vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Opleiders laten studenten zien hoe zij opgedane inzichten kunnen vertalen naar hun eigen lespraktijk en heel concreet hoe zij de stof kunnen didactiseren voor hun eigen leerlingen. Een van de docenten gaf in het auditgesprek aan dat ze in de leerlijn taalvaardigheid studenten laten kijken naar authentieke teksten van leerlingen in de bovenbouw. Studenten wordt vervolgens gevraagd de fouten in de tekst te achterhalen en om te reflecteren op hoe zij deze fouten zouden corrigeren. Studenten leveren hierbij ook een schrijfproduct op met hun visie op grammatica in de bovenbouw.

Studenten bevestigen de aandacht voor didactisering in het auditgesprek. Docenten laten bijvoorbeeld verschillende werkvormen zien en laten studenten kennismaken met een breed scala aan toetsen. Studenten zien de docenten als rolmodellen. *"Ik doe hier veel ideeën op die ik vervolgens weer bespreek met mijn collega's"*, aldus een van de studenten. In het SDO (student docent overleg) hebben studenten aangegeven dat zij in de leerlijn literatuur graag meer voorbeelden willen zien van de toepassing in het onderwijs. Bij een aantal cursussen is dit inmiddels onderwerp van gesprek, zo gaf de opleiding aan.

Een deel van het onderwijsaanbod wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met andere masteropleidingen van het talencluster. De verdiepingsmodules en 'Academische vaardigheden' zijn er voor alle talenstudenten. 'Vakdidactiek 1' en 'Vakdidactiek 2' worden samen met Engels gegeven⁸ (en sinds 2023-2024 ook met Frans). Op deze wijze bevorderen de opleidingen van het talencluster het delen van kennis en inzichten door zowel docenten als

⁸ De modules heten in het programma van Engels *Teaching Approches*' en *Materials Development*'.

studenten, over de grenzen van het specifieke vakgebied heen. Het auditpanel vindt dit waardevol evenals de studenten. Zij vinden het prettig dat zij op deze manier leren van de onderwijspraktijk bij de andere talen. Een van de studenten Duits had wel wat moeite met de literatuur die in het Engels (op academisch niveau) was. De opleiding reageerde door aan te geven *“dat studenten, net als hun eigen leerlingen op school, aan den lijve ervaren wat drempels kunnen zijn bij het verwerven van informatie in een andere taal dan de ‘eigen’ studietaal”*. Een andere student gaf aan dat hij de uitwisseling met de andere talenopleidingen leerzaam vond. Het maakte dat hij zijn eigen collega’s Frans minder als concurrenten ging beschouwen en meer als mogelijke samenwerkingspartners.

De opleiding stimuleert studenten actief om de dwarsverbanden op te zoeken met hun MVT⁹-collega’s. Zo krijgen studenten bij de keuzemodule ‘Wereldliteratuur’ nadrukkelijk de opdracht om de verbinding te zoeken binnen de eigen school bij het ontwerp van een korte lessenserie. Dat kan een andere talendocent zijn, maar ook een docent maatschappijleer of een docent muziek. Het auditpanel kreeg van studenten mooie voorbeelden te horen over de eigen onderwijspraktijk waarbij zij in de MVT-sectie de samenwerking zochten. Zo was er een student die het leesvaardigheidsonderwijs in de school had aangepast en hiervoor input had gevraagd bij de MVT-collega’s. Het panel wil de opleiding (en de studenten!) meegeven om te blijven investeren in vakoverstijgende samenwerking en om zich daarbij in te zetten voor het belang van buurtaalonderwijs. Met name samenwerking tussen Duits en Frans is hierbij belangrijk, omdat beide talen te maken hebben met lerarentekort en teruglopende belangstelling/minder leerlingen.

Tijdens de audit is met de docenten Duits ook gesproken over het werkplekleren. Studenten leren deels door activiteiten in de onderwijspraktijk; ze staan voor de klas. De student is zelf verantwoordelijk voor het vinden van de praktijkbegeleider. Vanuit de opleiding bezoekt de vakdidacticus vanuit Fontys de school van de studenten. In het generieke rapport is het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Voor de opleiding Duits geldt dat de vakdidactici die op ‘schoolbezoek’ gaan bij de student, docenten Duits zijn. Deze docenten hebben regelmatig intervisiebijeenkomsten op de werkplek van studenten, maar krijgen ook video’s opgestuurd met lessen. Voor de opleiding is dit een win-win-situatie: studenten vinden het prettig om een docent te raadplegen die in de eigen opleiding zit én de opleiding heeft de kans om zich zichtbaar te maken bij het voortgezet en middelbaar onderwijs. *“We willen zelf ook de boer op”*, aldus een van de docenten.

Onderzoekend vermogen

Naast de aandacht voor het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden in de generieke modules en het uitvoeren van de afstudeeropdracht voor de onderwijseenheid Vakdidactisch Ontwerponderzoek, komt onderzoek ook aan bod in het vakspecifieke programma. Kenmerkend voor de opleiding is de ‘aftrap’ met een opleidingsoverstijgende module ‘Academische vaardigheden’ voor alle studenten van de talenmasteropleidingen. Studenten maken kennis met de diverse aspecten van het concept ‘academische vaardigheden’ of frissen hun eerder opgedane kennis op in colleges met een vakinhoudelijke insteek en bijpassende literatuur. Ook hier zag het panel het dubbele-bodem-principe overigens terug. Opleiders maken voor studenten de vertaalslag naar hun eigen rol als begeleider van leerlingen bij de ontwikkeling van hún academische vaardigheden, zoals bij het profielwerkstuk.

⁹ MVT = Moderne Vreemde Talen

Zoals in het generieke rapport is te lezen kiezen studenten voor hun onderzoek uit drie modellen:

1. Lesson study (door een groep studenten)
2. Design as Research (DARE: individueel of door een groep studenten)
3. Individueel ontwerponderzoek

De opleiding organiseert bijeenkomsten waarin studenten in kleine groepen ervaringen kunnen uitwisselen bij het schrijven van het onderzoeksvoorstel. De opleiders geven in het auditgesprek aan dat studenten nog vaak kiezen voor het individueel ontwerponderzoek, omdat zij niet graag afhankelijk zijn van een ander. Lessen study als onderzoeksmodel wint aan populariteit, maar dit vergt voor de student meer coördinatie. Het auditpanel sluit zich aan bij de aanbeveling in het generieke rapport om als lerarenopleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen.

Internationale en interculturele dimensie

Het panel heeft vastgesteld dat er voldoende aandacht voor de internationale dimensie is in het programma. Binnen de vakdidactische modules komt het internationale aspect nadrukkelijk naar voren; de studentgroepen zijn vakoverstijgend samengesteld, het aanbod van vakliteratuur is internationaal en in verschillende talen. Verder zijn er ook twee internationaal georiënteerde (opleidingsoverstijgende) keuzemodules: 'Wereldliteratuur' en 'Taalbeleid en meertaligheid'. Hier komen studenten andere talenmasterstudenten tegen die kennis van andere talen en culturen inbrengen. De opleiding probeert daarnaast in diverse vakken actuele thema's in te brengen die een relatie hebben met het burgerschapsonderwijs en thema's als diversiteit en interculturaliteit.

Voor studenten Duits is er een aanvullend keuzeonderdeel 'Studieverblijf D-A-CH¹⁰'. Dit onderdeel wordt zelfstandig door de studenten – buiten de lessen van FLOT om – ingevuld. Tijdens de georganiseerde markt vertelden studenten over hun zelf georganiseerde studiereis naar Hamburg. Het panel was onder de indruk van de manier waarop studenten dit hebben aangepakt. Zij hebben bij elke stap nagedacht over de didactisering – wat kunnen we hiermee voor onze eigen leerlingen? – en hebben hierbij gekeken naar aspecten als taal, geschiedenis, literatuur en cultuur en interculturaliteit. "*Wir haben ganz viele Ideen für unsere eigene Unterrichtspraxis gewonnen*", aldus de studenten.

Instroom, studeerbaarheid en begeleiding

De masteropleiding leraar Duits is een kleinschalige opleiding waar jaarlijks zo'n tien studenten starten. Studenten stromen door vanuit de bachelor of zijn al enige tijd werkzaam als tweedegraads docent en willen zich nu verder professionaliseren. Alle studenten zijn werkzaam als docent, in het voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs. Het panel heeft aan de opleiding gevraagd of het voor elke student lukt om een werkplek te hebben in de bovenbouw. De opleiding geeft bij de intake richting studenten aan dat het zeer wenselijk is dat zij vanaf het begin van de studie een plek hebben waarin zij alle opdrachten kunnen uitvoeren. Als dat niet lukt, dan zoekt de opleiding samen met studenten naar mogelijkheden.

Uit de evaluaties en het gesprek met studenten blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studeerbaarheid van het programma. Ze ervaren pieken, maar dat hoort bij een opleiding, zo gaven studenten aan. De rendementscijfers, zo geeft de opleiding aan, laten zien dat het programma uitdagend is. Een deel van de studenten – vaak met omvangrijke banen in combinatie met een gezin – kiest er bewust voor de studielast over een langere periode te spreiden. De opleiding adviseert in het intakegesprek om niet meer dan 0,8 fte te werken. De opleiding ondersteunt studenten – onder andere in de coachingsgesprekken – in keuzes die zij maken in het kader van een flexibele en realistische inschatting van de eigen mogelijkheden.

De opleiding doet er voldoende aan om de studeerbaarheid te bevorderen. Studenten waarderen het zeer dat docenten constructief meedenken over het vormgeven van het

¹⁰ Germany (D), Austria (A), and Switzerland (CH)

leerproces en de studeerbaarheid daarbij. *“Docenten bewegen mee; zij zijn flexibel”*, zo werd in het auditgesprek aangegeven. Er is bijvoorbeeld de mogelijkheid om opdrachten op een later tijdstip in te leveren. Een van de studenten vertelde in het auditgesprek dat de opbrengst van het ene vak omgezet kan worden naar het andere vak. Zo kan een student die het academisch essay afrondt met een voldoende resultaat, dit inzetten voor het onderdeel ‘Academische Vaardigheden’, dat bij het talencluster valt onder de Eenheid van Leeruitkomsten ‘Lerende Professional’. De opleiding geeft studenten de ruimte om hun opdrachten zelf te kiezen en deels ook zelf te construeren. In het auditgesprek vertelde een student dat ze bijvoorbeeld tien mogelijke opdrachten krijgen en er daarvan vier moeten kiezen. Binnen vastgestelde kaders krijgen studenten derhalve *“ruimte en regie”*.

II. Personeel

Een enthousiast en betrokken team van zes lerarenopleiders verzorgt de hbo-master Leraar Duits. Het panel heeft vastgesteld dat de lerarenopleiders voldoende bekwaam zijn en een breed spectrum aan expertises dekken. Twee opleiders, die worden ingezet in de leerlijn Taalvaardigheid, zijn gecertificeerde Goethe-Prüfer C2. Via de inzet van de drie vakdidactici van de opleiding als instituutopleider (IO) voor de masterstudenten Duits blijft het docententeam op de hoogte van de actuele ontwikkelingen in het vo. Vier van de zes docenten beschikken over werkervaring in het vo/bgo¹¹. Meerdere opleiders hebben in het buitenland gestudeerd en gewerkt. Twee van de opleiders hebben geparticipeerd in verschillende lectoraten, te weten ‘De wendbare professional’, ‘Vreemdetalendidactiek in een veranderende leeromgeving’ en ‘Talendidactiek, meertaligheid’ en onderzoek gedaan of doen onderzoek naar digitale feedback en meertaligheid. Het auditpanel heeft een overzicht ingezien van de vakdidactische en/of vakinhoudelijke scholing van de docenten en heeft vastgesteld dat docenten voldoende aandacht en tijd aan professionalisering besteden.

Wat de lerarenopleiders kenmerkt, is dat zij op verscheidene manieren betrokken zijn bij ontwikkelingen in het vakgebied. Twee opleiders zitten in het bestuur van de Vereniging van Lerarenopleiders Duits, een opleider vertegenwoordigt de opleiding in het LOVM Duits, een opleider is voorzitter van een vaststellingscommissie van het College voor Toetsen en Examens (CvTE), een opleider is lid van het Landelijk Vakoverleg Duits en van de schrijfgroep voor de herijking van de kennisbasis voor de bacheloropleidingen en participeert daarnaast in de onderzoeksgroep van het SPRONG Meertaligheid-project.

Uit de evaluaties en uit de auditgesprekken kwam naar voren dat studenten zeer tevreden zijn over de kwaliteit van hun docenten. Zij vinden dat docenten veel kennis hebben over de beroepspraktijk en dat ze hart voor het vak hebben. Docenten zijn goed bereikbaar en studenten voelen zich veilig en geïnspireerd. *“We zijn nooit nummertjes”*, aldus een van de studenten. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Duits. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 ‘Onderwijsleeromgeving’ als voldoet. De opleiding biedt een programma aan dat gekenmerkt wordt door een stevige vakinhoudelijke en vakdidactische profilering. Het curriculum sluit aan bij de landelijke kennisbasis en is passend en adequaat om studenten op het beoogde masterniveau te krijgen. De opleiding heeft een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze aantoonbaar in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepast. De opleiding heeft ruime aandacht voor de aansluiting tussen vakdidactiek, vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Studenten bevestigden dat er ook in de vakinhoudelijke modules voldoende aandacht is voor de vakdidactiek en dat er in het

¹¹ Bgo = beroepsgericht opleiden

programma veel oog is voor het didactiseren van de geleerde stof. Er is door het hele programma heen aandacht voor het vergroten van het onderzoekend vermogen bij studenten en ook de internationale dimensie heeft een plek gekregen. Noemenswaardig vindt het panel in dit kader het door studenten zelf georganiseerde studieverblijf in het buitenland. Met het onderbrengen van de vier generieke modules bij de opleiding zorgt de opleiding met het totale programma voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de studeerbaarheid en studielast en biedt waar nodig maatwerk. Daarin speelt ook de studiecoach een belangrijke rol. Studenten stellen de flexibiliteit die de opleiding biedt, zeer op prijs. Dat de opleiding de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten legt, is passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht. Daarnaast bezoekt de opleiding studenten minimaal eenmaal op de werkplek. Hiermee en ook via intervisiebijeenkomsten heeft zij voldoende zicht op de ontwikkeling van de student.

De opleiding wordt verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Alle docenten zijn didactisch bekwaam, beschikken over een didactische bevoegdheid en zijn op landelijk niveau in verschillende vaknetwerken vertegenwoordigd. De studenten zijn bijzonder te spreken over de kwaliteit van hun docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk. FLOT besteedt voldoende aandacht en tijd aan professionalisering; zowel informeel als formeel en zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

De generieke en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn adequaat. Met het digitale platform Canvas en de digitale tool Gradework heeft de opleiding mooie instrumenten in handen voor het delen van informatie over onderwijsinhoud, projecten en begeleiding en beoordeling van gemaakt werk.

7.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Zie voor de bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (systeem van toetsen en beoordelen, borging validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid, examen- en toetscommissie en afstuderen) het generieke gedeelte van dit rapport.

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel heeft kennisgenomen van het toetsplan van de opleiding Leraar Duits. Hierin wordt de kleur en identiteit van de opleiding zichtbaar gemaakt. Het is een concretisering op opleidingsniveau van het FLOT-toetsbeleid waarin de doelstelling van de opleiding en specifieke uitgangspunten van het toetsprogramma zijn opgenomen. Ook de kwaliteitsborging van de toetsing wordt hierin uitgewerkt. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat er bij portfolioassessments altijd een tweede assessor aanwezig is. Ook bij de ontwikkeling van een toets wordt het vier-ogen principe toegepast. Bovendien vinden jaarlijks meerdere kalibreersessies plaats van generieke onderdelen¹². De relatie tussen de toetsen en de leerdoelen heeft de opleiding zichtbaar gemaakt in het CLOTS-schema (zie ook standaard 2). Het toetsexpertteam ondersteunt de opleiding (waar nodig) bij bijstellingen in het toetsprogramma en toetsplan.

De opleiding zet toetsen in om te komen tot beslissingen (summatief), maar ook om studenten verder te helpen in hun ontwikkeling (formatief). Studenten leveren producten aan, al dan niet schriftelijk, en deze worden door docenten en peers (kritisch) besproken en van feedback voorzien. Voorbeelden hiervan zijn onder andere het dossier voor Taalvaardigheid 1B, het dossier voor Inleiding Literatuur en de totstandkoming van het onderzoeksvoorstel. Studenten zijn tevreden met de kwaliteit van de feedback die zij ontvangen.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Duits gebruik maakt van een mooie variatie aan toetsvormen. Het karakter van het ene vak leent zich meer voor bijvoorbeeld de afname van een schriftelijke kennistoets, zo geeft de opleiding aan. Het andere vak daarentegen vraagt om een dossier waarin een student aan de hand van een aantal bewijzen zijn niveau in de omgang met vraagstukken voortvloeiend uit de opleiding, aantoont. Waar de opleiding naast de beoordeling het gesprek met de student over de aangeleverde bewijzen en ook zijn reflectie daarop belangrijk vindt, kiest zij voor een portfolioassessment (en criteriumgericht interview). Bij veel vakdidactische vraagstukken is er sprake van een beroepsproduct, hetzij als toetsvorm, hetzij als onderdeel van een portfolio. Een enkele keer hebben studenten een vaardigheidstoets (bijvoorbeeld in de vorm van het schrijven van een essay).

De student toont aan het Duits op C2-niveau van het ERK te beheersen met behulp van de uitslag van externe toetsing (Goethe-C2-Prüfung). Het auditpanel heeft het met docenten en studenten over deze externe toetsing gehad. Zoals bij standaard 2 is aangegeven, zijn twee docenten gecertificeerde Goethe-Prüfer C2. Bij het onderdeel spreekvaardigheid zijn zij beoordelaar, samen met een externe beoordelaar, en kunnen ze de studenten van feedback voorzien. Voor de overige onderdelen kan de student ook inzage krijgen in de resultaten inclusief uitleg (feedback). Hiervoor moeten zij naar de examenlocatie in Amsterdam. De opleiding bereidt studenten in de laatste module 'Taalvaardigheid 2' voor op het tentamen Goethe C2. Desalniettemin wordt er ook extra inspanning van de student verwacht op dit vlak

¹² Bijvoorbeeld interne kalibreersessies bij FLOT van 'didactisch handelen' of van Vakdidactisch Ontwerponderzoek' zowel bij FLOT als op landelijk niveau.

(buiten de opleiding om). Studenten geven aan dat dit bij de vereiste zelfverantwoordelijkheid van een masterstudent hoort. Het auditpanel wil de opleiding meegeven om dit leerproces wel te monitoren.

Het auditpanel heeft zelf ook naar toetsen gekeken en vindt deze van masterniveau en passend bij een opleiding Leraar Duits. Vakinhoudelijk keek het panel naar 'Inleiding Literatuur en Tekstanalyse'. Vakdidactisch zag het panel de invulling van 'Vakdidactiek 1', waarbij de student uit verschillende leerwerktaken een selectie kiest voor het portfolio. Het panel stelt vast dat de toetsing transparant en duidelijk is, ook in communicatie naar studenten – betreffende verwachtingen – toe. De studenten bevestigen in het auditgesprek dat het voor hen helder is waar ze op worden getoetst. De studiegids en de studiehandleidingen bevatten informatie over de vorm en het moment van toetsing, zo geven zij aan, en de rubrics zijn voorafgaand aan het toetsmoment bekend, waardoor studenten op de hoogte zijn waarop zij worden beoordeeld.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOT gelijk. Studenten tonen aan het einde van de opleiding aan de leerresultaten op eindniveau te beheersen met het 'Vakdidactisch ontwerponderzoek'. Studenten krijgen de mogelijkheid om de onderzoeks cyclus op drie manieren uit te voeren: lesson study, design as research (DARE) en een individueel ontwerponderzoek. Zie het generieke deel van dit rapport voor een beschrijving.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Leraar Duits als 'voldoet'. De opleiding heeft het FLOT-brede toetsbeleid (2021) geconcretiseerd in een eigen toetsplan. Op basis van dit toetsplan, het toetsprogramma, de toetsmatrijzen en de rubrics concludeert het panel dat het systeem van toetsen en beoordelen goed op orde is binnen de opleiding. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier met behulp van verschillende toetsvormen of de studenten de beoogde bekwaamheidseisen en daarvan afgeleide leeruitkomsten in het generieke en vakspecifieke programma hebben bereikt. Het toetsexpertteam heeft een kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing en beoordelen. Studenten zijn tevreden over de toetsen en met name over de formatieve en ontwikkelingsgerichte feedback die zij ontvangen. De toetsen die het panel zelf heeft ingezien, waren van goed niveau.

De opdracht voor een ontwerpgericht vakdidactisch onderzoek en de mogelijkheid voor de studenten om daarbij gebruik te maken van een van de drie onderzoeksmodellen, vindt het auditteam waardevol. Deze opdracht past goed bij de toetsing van het masterniveau.

Uit de bevindingen van het generieke deel van dit rapport blijkt dat de examencommissie met haar beleidskamer en drie sectoroverstijgende uitvoerende kamers een deskundige en stevige club is, die haar borgende rol goed vervult. De commissie heeft een heldere agenda met een duidelijke prioritering en is nauw betrokken bij alle actuele en voorgenomen ontwikkelingen binnen FLOT. De commissie heeft op basis van steekproeven van de eindwerken ook een duidelijk beeld van de aandachtspunten die er bij sommige opleidingen nog zijn, zoals de navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en het optimaliseren van de feedbackgeletterdheid van docenten.

7.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het generieke deel van dit rapport meldde het auditpanel dat het gerealiseerde niveau van de master lerarenopleidingen van FLOT blijkt uit de wijze waarop afgestudeerden als eerstegraads leraar functioneren in de praktijk. Deze bevindingen zijn onverkort van toepassing op de master lerarenopleiding Duits. Studenten geven in het auditgesprek aan dat zij in hun schoolpraktijk breder kijken naar ontwikkelingen in de MVT-sectie. Zij hebben meer inzicht gekregen in het systeem van doorlopende leerlijnen van onder- naar bovenbouw. Ook zijn zij bewuster gaan nadenken over de keuzes die zij maken; niet alleen ten aanzien van de lesinhoud, maar ook over de vormgeving daarvan.

De opleiding Duits organiseert alumni-avonden om contact te houden met haar oud-studenten. Tijdens deze avonden gaan de deelnemers onder meer met elkaar in gesprek over het ambassadeurschap van het eigen vak. Ook staat er elke keer een inhoudelijk onderwerp centraal. Zo heeft in maart 2023 een externe spreker van de College van het Toezicht op de Eindexamens een voordracht gehouden over de centrale eindexamens en alles wat hiermee te maken heeft. De opleiding heeft de avond met deelnemers geëvalueerd en hierbij ook gevraagd wat hun behoeften zijn ten aanzien van nascholing. Het auditpanel vindt dit verstandig en wil de opleiding meegeven om het contact met alumni verder te structureren.

Eigen oordeel van het auditpanel over het gerealiseerde niveau

Het auditpanel bekeek van acht studenten van de masteropleiding leraar Duits eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren uit de studiejaren 2022 en 2023. In de gemaakte steekproef is rekening gehouden met een spreiding over studiejaren en beoordelingen. De opleiding Duits heeft sinds cohort 2020 twee afgestudeerden. De overige studenten zijn hetzij nog studierend, hetzij uitgevallen. Het panel bekeek van de twee afgestudeerde studenten het volledige afstudeerdossier, bestaande uit de resultaten van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek en de resultaten van het dossier Inleiding Literatuur en Tekstanalyse. Van de overige zes studenten bekeek het panel het dossier, behorende bij de module 'Inleiding Literatuur en Tekstanalyse'.

Eén student had voor het vakdidactisch onderzoek een onderzoek uitgevoerd over de aanpak voor effectief leesonderwijs in havo 4. De tweede student had onderzoek gedaan naar het aanleren van woordenschat (Duitse collocaties en woordcombinaties) in de bovenbouw. De cijfers zijn terecht, aldus het auditpanel. De beroepsproducten zijn vakinhoudelijk relevant en van voldoende niveau. De studenten hebben het onderzoek goed onderbouwd. Wel miste het panel bijvoorbeeld bij de conclusies wat diepgang. Studenten tonen met het vakdidactisch onderzoek aan dat zij de leerresultaten op het eindniveau hebben gerealiseerd en dat zij aan de slag kunnen als startbekwaam beroepsbeoefenaar. Ten aanzien van de dossiers 'Inleiding Literatuur en Tekstanalyse' zag het panel dat studenten op weg waren naar het masterniveau. Een aantal dossiers was zeer verzorgd en zowel inhoudelijk als taalkundig van passend niveau. Bij een tweetal studenten zag het panel nog een aantal grammaticale fouten en fouten in zinsbouw. Aangezien 'Inleiding Literatuur en Tekstanalyse' in jaar 1 wordt gegeven, kan het panel dit billijken.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de masteropleiding leraar Duits. De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan het stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers onderschrijven dat het niveau van de afgestudeerden voldoende aansluit op het niveau waarop zij geacht worden te functioneren als eerstegraads leraar in de beroepspraktijk. Daarbij werden het inhoudelijk en didactisch sterker zijn geworden in het eigen vak en betere zichtbaarheid in de school als kenmerkend voor de master genoemd. De rol van kartrekker en innovator werd zowel door het werkveld als de alumni herkend.

8. ALGEMEEN EINDOORDEEL DUITS

De hbo-masteropleiding Leraar Duits leidt goede en kundige eerstegraads docenten Duits op, zo concludeert het panel. Er ligt een mooi en stevig vakspecifiek programma met veel aandacht voor taalvaardigheid en voor de verbinding met de schoolpraktijk. De opleiding stimuleert studenten om de dwarsverbanden op te zoeken met hun MVT-collega's en hiermee vakoverstijgende samenwerking te realiseren. Het auditpanel juicht dit toe, zeker gezien de uitdagingen inzake het buurtaalonderwijs. Het panel heeft een team gesproken van betrokken, enthousiaste, vakbekwame docenten die met studenten meedenken en oog hebben voor de studeerbaarheid. Door de prominente aandacht voor vakdidactiek binnen het curriculum en in de vormgeving en uitvoering van het onderwijs wordt de didactische vertaalslag voortdurend op meerdere niveaus gemaakt: die van de curriculumopbouw, de vormgeving van onderwijs en toetsing, en de voorbeeldrol die de opleiders vervullen.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding ruim aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Duits in de eerste graad.

9. AANBEVELINGEN DUIJS

- Het panel wil de opleiding (en de studenten!) meegeven om te blijven investeren in vakoverstijgende samenwerking en om zich daarbij in te zetten voor het belang van buurtaalonderwijs.
- De opleiding bereidt studenten in de laatste module 'Taalvaardigheid 2' voor op het tentamen Goethe C2. Desalniettemin wordt er ook extra inspanning van de student verwacht op dit vlak (buiten de opleiding om). Studenten geven aan dat dit bij de vereiste zelfverantwoordelijkheid van een masterstudent hoort. Het auditpanel wil de opleiding meegeven om dit leerproces wel te monitoren.
- Structureer het contact met alumni en bouw de initiatieven die de opleiding reeds heeft ontplooid, verder uit. Een goed alumni beleid neerzetten betekent tegelijkertijd het versterken van het (regionaal) vakdidactisch netwerk. Daarnaast zijn er kansen voor de opleiding in de vorm van het aanbieden van structurele professionalisering.

10. SCORETABEL DUIJS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Tilburg - Fontys Hogeschool hbo-masteropleiding Leraar Duits deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding

Leraar Engels

deeltijd

FLOT – Fontys Hogeschool

CROHO nr. 45262

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2017)

In het vorige accreditatiebesluit over de opleiding is een aantal adviezen ter verbetering en ontwikkeling geformuleerd. In onderstaande tabel volgen de adviezen die gelden voor de master lerarenopleiding Engels, gevolgd door de verbeteracties die de opleiding in gang heeft gezet.

Aanbeveling (ingekort)	Ondernomen actie
Het auditpanel adviseert de opleiding te overwegen om "de kennis van land en volk" een meer afgebakende plaats te geven in het curriculum, bijv. als een aparte module.	De opleiding volgt de geïntegreerde opzet van de landelijke kennisbasis, waarin cultuuruitingen binnen hun cultuur- en sociaalhistorische contexten worden geduid.
Het auditpanel adviseert de opleiding te doordenken wat de internationale dimensie voor de masteropleiding Engels verder nog kan inhouden, zoals bijvoorbeeld het vergelijken van het masteronderwijs Engels tussen verschillende landen.	Studenten worden uitgedaagd om zich te verdiepen in de historische, sociale en culturele geschiedenis van het Engelstalige taalgebied. Het gezamenlijk onderwijsaanbod van het Talencluster bevordert de vorming van interculturele en cross-cultural perspectieven. Studenten hebben voorts de mogelijkheid in het kader van hun verdieping te participeren in de onderwijseenheid taalbeleid en meertaligheid.
Het auditpanel adviseert de opleiding na te denken over het proces van begeleiding van het onderzoek. Bij het praktijkonderzoek zouden de tussenbeoordelingsstadia [...] duidelijker kunnen worden aangegeven.	Het praktijkonderzoek waarop deze opmerking een reactie was, bestaat niet meer in dezelfde vorm. In plaats daarvan is er nu een vakdidactisch ontwerp onderzoek waarin studenten materialen ontwikkelen en de werking daarvan evalueren. Komend collegejaar wil de opleiding groepjes van peers vormen die werken binnen hetzelfde thema, steeds met dezelfde begeleider. Op deze manier hoopt zij te bevorderen dat alle studenten zich deel voelen van een onderzoeksgemeenschap.
Het auditpanel beveelt de opleiding aan de studenten meer diepgang te laten aanbrengen in de reflectie in de portfolio's door hen vanuit concepten de eigen situatie te laten analyseren en met behulp van didactische, pedagogische en vakdidactische theorie alternatieven voor eigen handelen te laten ontwerpen.	Het instituut kent met ingang van het cohort 2020 een opzet met vier generieke onderwijseenheden waarin de student nadenkt over didactische en pedagogische aspecten van hun werk als docent, en over onderwijsinnovatie in algemene zin. Het is voor de student in dit kader noodzakelijk om een werkplek te hebben in het eerstegraadsgebied. Samen met de vakgroep Duits en, in de toekomst, Frans, kent de opleiding voorts sinds enige jaren de onderwijseenheden Teaching Approaches en Materials Development. Studenten ontwikkelen een eigen onderwijsvisie en onderbouwen die vanuit de literatuur.

11. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN ENGELS

11.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De masteropleiding Leraar Engels van FLOT stelt zich ten doel studenten op te leiden tot inhoudelijk sterke, kritische en betrokken eerstegraadsdocenten. De studenten bewaken zich in alle aspecten van het schoolvak Engels in de bovenbouw. De opleiding wil studenten afleveren met een duidelijke eigen *'teacher identity'* en een sterke visie op de vreemdetalendidactiek. Zij moeten flexibel kunnen inspelen op leervragen van leerlingen (leerlinggericht werken).

De hbo-masteropleiding Leraar Engels baseert zich op de landelijke kennisbasis eerstegraadslerarenopleiding Engels uit 2018. Deze kennisbasis beschrijft wat minimaal van een startbekwame leraar mag worden verwacht, zowel qua inhoud als het bijbehorende niveau. De kennisbasis sluit aan op die van de bacheloropleiding Engels en kent vijf kennisdomeinen: (i) Academische en taalvaardigheden, (ii) Taalkunde, (iii) Literatuur en cultuur, (iv) Vakdidactiek en (v) Wetenschappelijke grondslagen en ontwikkelingen. Binnen de domeinen wordt gewerkt met subdomeinen. Onder het domein 'Literatuur en cultuur' vallen bijvoorbeeld stromingen en periodes, genres, analyse en interpretatie van literaire teksten en cultuur(geschiedenis). Het domein 'Academische en taalvaardigheden' gaat over luisteren, lezen, schrijven en spreek- en gespreksvaardigheden. Studenten moeten deze vaardigheden op het C2-niveau van het Europees Referentiekader (ERK) beheersen. Daarnaast hanteert de opleiding de drie bekwaamheidseisen die gelden voor eerstegraads lerarenopleidingen, zoals beschreven in het generieke deel van dit rapport.

Het panel heeft het met de docenten tijdens de audit gehad over hun visie op het masterniveau. Docenten gaven aan dat het masterniveau blijkt uit meerdere aspecten. Allereerst wordt van studenten een bepaald niveau verwacht ten aanzien hun abstractievermogen en het kritisch denken. Een student die de masteropleiding heeft voltooid, heeft diepere vakkennis dan voorheen. Ook is de student *"veel beter in staat om verbanden te leggen tussen alle stof die [hij] heeft gekregen."* Verder blijkt het masterniveau, zo gaven de docenten aan, uit het functioneren van studenten op de werkplek. Zij pakken op hun werkplek veelal de kartrekkersrol en zoeken actief de samenwerking met collega's, ook met andere (talen)secties.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Engels nauw verbonden is met het werkveld. Op deze manier houdt zij zicht op actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Docenten van de opleiding zijn actief in diverse landelijke samenwerkingsverbanden. Zo participeert de opleiding in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM) en participeert zij in peer reviews met de andere MED opleidingen Engels.

Zie voor de beschrijving van de overige bevindingen (bekwaamheidseisen, niveau, profilering en eigen inkleuring, onderzoek, internationale dimensie, afstemming met het werkveld en vakgenoten) het generieke gedeelte van dit rapport.

Weging en Oordeel: voldoet

Op basis van de generieke bevindingen en de invulling die de opleiding Leraar Engels geeft aan de landelijke kennisbasis, beoordeelt het panel Standaard 1 als 'voldoet'. De opleiders voeren samen een goed inhoudelijk discours over wat het masterniveau behelst en ze zoeken in deze discussie aansluiting bij (landelijke) relevante netwerken en samenwerkingsverbanden.

11.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Zie voor bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (opzet en inhoud van het generieke programma, didactische uitgangspunten, werkplekieren, studielast en studeerbaarheid, personeel algemeen en generieke voorzieningen) het generieke deel van dit rapport.

I. Programma

Koppeling bekwaamheidseisen en leeruitkomsten – programma

Op basis van de kaders zoals beschreven onder standaard 1 zijn beoogde leerresultaten geformuleerd. In het onderwijsprogramma zijn deze vertaald in leeruitkomsten. In dit proces heeft de opleiding ook rekening gehouden met de aanvullende eisen die IB¹³-programma's, zoals gehanteerd in het TTO¹⁴-onderwijs, stellen aan docenten en leerlingen, vooral waar dit het literatuurprogramma betreft. De opleiding heeft in het zogeheten CLOTS¹⁵-schema de samenhang weergegeven tussen de kennisbasis van de opleiding Leraar Engels en het programma van de masteropleiding. De koppeling met de onderwijseenheden, leeruitkomsten, toetsing en studiepunten is terug te zien in de studiegids van de opleiding. Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten alle beoogde leerresultaten ontwikkelen.

Inhoud en samenhang van het programma

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding een mooi en stevig vakspecifiek programma aanbiedt met veel aandacht voor de verbinding met de schoolpraktijk. Het programma is opgebouwd volgens drie leerlijnen (thema's): Literatuur, Taalkunde en Vakdidactiek. Daarnaast biedt de opleiding een aantal academisch georiënteerde modules aan (zie voor meer toelichting 'Onderzoek'). Het auditpanel heeft vastgesteld dat er doordachte keuzes ten grondslag liggen aan de inrichting van het programma. In onderstaande tabel wordt een toelichting gegeven op de opbouw.

Leerlijn	Inhoud
Literatuur	Studenten doen nieuwe leeservaringen op, verwerven inzicht in lees- en interpretatieprocessen en kennis van belangrijke literatuur theoretische ideeën en concepten, krijgen meer en beter zicht op de ontwikkeling van de Engelstalige literatuur en leren hun kennis en inzichten te vertalen naar de context en vereisten van hun eigen onderwijspraktijk door literaire werken te didactiseren.
Taalkunde	De student leert onder meer over hoe mensen in verschillende stadia van hun leven taal verwerven, hoe sociale en culturele contexten taalgebruik kunnen beïnvloeden, hoe betekenis tot stand komt en hoe talen evolueren. Zo gaat de opleiding bij sociolinguïstiek expliciet in op thema's als fairness en inclusief onderwijs en kijkt zij kritisch naar de talenonderwijspraktijk in Nederland en daarbuiten. Er wordt gewerkt met actuele artikelen rond deze thema's nadat de basisprincipes van het vak zijn doorgenomen.

¹³ IB = International Baccalaureate

¹⁴ TTO = tweetalig onderwijs

¹⁵ Competenties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten

Vakdidactiek	De opleiding biedt vakdidactiek in jaar 1 als een apart domein aan. In 'Teaching Approches' ligt de nadruk op de doorlopende leerlijnen en de ontwikkeling, uitvoering, toetsing en beoordeling van onderwijs, al dan niet met behulp van ICT. Lesbezoek door een van de vakdidactici van de opleiding, in het kader van de instituutbrede onderwijseenheid 'Didactisch handelen' (jaar 2), bevordert de koppeling met de eigen onderwijspraktijk van de student. In 'Materials Development' ontwerpt de student een lessenreeks voorzien van een gedegen vakdidactisch-theoretische onderbouwing. Aan de hand van het ADDIE -model geeft de student inzicht in de te doorlopen stappen in het ontwerpproces. In jaar 2 zijn er drie onderwijseenheden die naast een didactische ook een literaire component kennen. Bij 'Literature Didactics' laat de opleiding studenten reflecteren op manieren waarop zij zowel (deel)aspecten van de Engelstalige poëzie als korte verhalen op een dusdanig informatieve, motiverende en activerende manier aan leerlingen in de bovenbouw kunnen presenteren dat zij er zelfstandig mee aan de slag kunnen.
---------------------	--

De opleiding heeft in het auditgesprek toegelicht hoe zij de aansluiting maakt tussen de vakdidactiek, de vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Vanwege het belang van de vertaalslag van kennis en vaardigheden naar de eigen onderwijspraktijk volgt het programma geen scherpe scheiding tussen inhoud en vakdidactiek, zo geeft de opleiding aan. Daarom heeft iedere onderwijseenheid rond literatuur die in het tweede jaar is geroosterd, een didactische component. Opleiders laten studenten zien hoe zij opgedane inzichten kunnen vertalen naar hun eigen lespraktijk en heel concreet hoe zij de stof kunnen didactiseren voor hun eigen leerlingen. Studenten krijgen verschillende vakdidactische modellen en theorieën aangereikt die hen helpen bij het maken van opdrachten en arrangementen voor hun eigen leerlingen, zoals *Task-Based Learning*, *Content and Language Integrated Learning (CLIL)* en het onderzoeksgericht leren.

Studenten bevestigen de aandacht voor didactisering in het auditgesprek. Een van de studenten gaf aan dat er veel aandacht is voor literatuur in de opleiding, maar dat er bij het behandelen van de materie altijd uitgebreid ingegaan wordt op hoe een tekst opengesteld kan worden aan de eigen leerlingen. "We worden voortdurend uitgedaagd om na te denken wat de connectie is met onze leerlingen", aldus een van de studenten. Een van de docenten vult aan dat zij studenten het belang probeert meegeven van een lezersgerichte benadering, waarbij de focus ligt op de leeservaring, leesmaakontwikkeling en algemene ontwikkeling van de leerling.

Voorbeeld van didactisering van literatuur

Een van de studenten vertelde dat bij 'Renaissance Literature' 'The Tragical History of the Life and Death of Doctor Faustus', geschreven door Christopher Marlowe, werd besproken. Met 'reader experience' is het achterhoofd heeft de student nagedacht over hoe deze materie tastbaar gemaakt kon worden voor de leerlingen. De student heeft de link gelegd tussen Dr. Faustus en 'The Wolf of Wall Street' door een strofe te behandelen die ging over het thema inhaliëheid.

Een deel van het onderwijsaanbod wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met andere masteropleidingen van het talencluster. De verdiepingsmodules en 'Academische vaardigheden' zijn er voor alle talenstudenten. 'Teaching Approches' en 'Materials Development' worden samen met Duits gegeven. Op deze wijze bevorderen de opleidingen van het talencluster het delen van kennis en inzichten door zowel docenten als studenten, over de grenzen van het specifieke vakgebied heen. Het auditpanel vindt dit waardevol.

Tijdens de audit is met de docenten Engels ook gesproken over het werkplekleren. Studenten leren deels door activiteiten in de onderwijspraktijk; ze staan voor de klas. De student is zelf verantwoordelijk voor het vinden van de praktijkbegeleider. Vanuit de opleiding bezoekt de vakdidacticus vanuit Fontys de school van de studenten. In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich hierbij aan, temeer omdat een deel van de studenten Engels om meer begeleiding vraagt op het werkplekleren.

Onderzoekend vermogen

Naast de aandacht voor het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden in de generieke modules en het uitvoeren van de afstudeeropdracht voor de onderwijseenheid Vakdidactisch Ontwerponderzoek, komt onderzoek ook aan bod in het vakspecifieke programma.

Kenmerkend voor de opleiding is de 'aftrap' met een opleidingsoverstijgende module 'Academische vaardigheden' voor alle studenten van de talenmasteropleidingen. Studenten maken kennis met de diverse aspecten van het concept 'academische vaardigheden' of frissen hun eerder opgedane kennis op in colleges met een vakinhoudelijke insteek en bijpassende literatuur. Ook hier zag het panel het dubbele-bodem-principe overigens terug. Opleiders maken voor studenten de vertaalslag naar hun eigen rol als begeleider van leerlingen bij de ontwikkeling van hun academische vaardigheden, zoals bij het profielwerkstuk.

Voor komend studiejaar (2024-2025) wil de opleiding groepjes van peers vormen die werken binnen hetzelfde thema, steeds met dezelfde begeleider. Deze begeleider, wiens expertise aansluit bij het door de studenten gekozen thema, begeleidt dan de student voor zowel het onderzoeksvorstel als het onderzoek zelf. Op deze manier hoopt zij te bevorderen dat alle studenten zich deel voelen van een onderzoeksgemeenschap. Studenten kunnen zo vorderingen en ervaringen uitwisselen m.b.t. het Vakdidactisch ontwerponderzoek. Zoals in het generieke rapport is te lezen kiezen studenten voor hun onderzoek uit drie modellen:

4. Lesson study (door een groep studenten)
5. Design as Research (DARE: individueel of door een groep studenten)
6. Individueel ontwerponderzoek

De opleiders geven in het auditgesprek aan dat studenten nog vaak kiezen voor het individueel ontwerponderzoek, omdat zij niet graag afhankelijk zijn van een ander. Lesson study als onderzoeksmodel wint aan populariteit, maar dit vergt voor de student meer coördinatie. Het auditpanel sluit zich aan bij de aanbeveling in het generieke rapport om als lerarenopleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen.

Internationale en interculturele dimensie

Het panel heeft vastgesteld dat er voldoende aandacht voor de internationale dimensie is in het programma. Een tweetal voorbeelden:

- In de module '*Sociolinguistics*' is er aandacht voor de relatie tussen taal en taalgebruik in een sociale en culture context. Studenten bestuderen onder meer hoe leeftijd, geslacht, status in de groep, etniciteit, verwantschap taalgebruik beïnvloeden.
- In '*English literature from around the world*' laat de opleiding de studenten reflecteren hoe *English literature from around the world* overeenkomt met en verschilt van de eigen cultuur. Er is aandacht voor de invloed van cultuur op talen en voor interculturele vaardigheden.

Verder zijn er ook twee internationaal georiënteerde (opleidingsoverstijgende) keuzemodules: 'Wereldliteratuur' en 'Taalbeleid en meertaligheid'. Hier komen studenten andere talenmasterstudenten tegen die kennis van andere talen en culturen inbrengen. De opleiding probeert ten slotte in diverse vakken actuele thema's in te brengen die een relatie hebben met het burgerschapsonderwijs en thema's als diversiteit en interculturaliteit.

Een studiereis naar het buitenland, zoals deze bij de andere masteropleidingen uit het talencluster is ingebouwd, is nog geen onderdeel van het curriculum. Tijdens de 'markt' die het auditpanel bezocht, gaven de docenten aan er wordt nagedacht om een module te ontwikkelen in samenwerking met de University of Roehampton London met eventueel een buitenlandverblijf van een paar weken. Het panel juicht dit initiatief toe en denkt dat het heel waardevol voor studenten kan zijn.

Instroom, studeerbaarheid en begeleiding

De masteropleiding leraar Engels is een kleinschalige opleiding waar jaarlijks zo'n 15 à 20 studenten starten. Studenten stromen door vanuit de bachelor of zijn al enige tijd werkzaam als tweedegraads docent en willen zich nu verder professionaliseren en "*hun blik willen verruimen*". Alle studenten zijn werkzaam als docent, in het voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs. Ook sprak het panel een student die werkzaam was op het hbo. Het panel heeft aan de opleiding gevraagd of het voor elke student lukt om een werkplek te hebben in de bovenbouw. De opleiding geeft bij de intake richting studenten aan dat het zeer wenselijk is dat zij vanaf het

begin van de studie een plek hebben waarin zij alle opdrachten kunnen uitvoeren. Als dat niet lukt, dan zoekt de opleiding samen met studenten naar mogelijkheden.

In het generieke rapport is reeds gemeld, dat sommige lerarenopleidingen mbo-4 als relevante werkplek zien. Dit geldt ook voor de opleiding Leraar Engels. Dat mbo 4-opleidingen (evenals het hbo) worden meegerekend in het eerstegraadsgebied, is FLOT-beleid. Het auditpanel ziet evenwel dat de vakdidactische en vakinhoudelijke diepgang in het mbo niet in alle gevallen overeenkomt met die van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, bijvoorbeeld als het gaat om de domeinen literatuur en cultuur en taalkunde. Het panel raadt aan om hier nog eens naar te kijken en dit wellicht op landelijk niveau verder te bespreken.

Uit de evaluaties en het gesprek met studenten blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studeerbaarheid van het programma. Ze ervaren pieken, maar dat hoort bij een opleiding, zo gaven studenten aan. De rendementscijfers, zo geeft de opleiding aan, laten zien dat het programma uitdagend is. Een deel van de studenten – vaak met omvangrijke banen in combinatie met een gezin – kiest ervoor de studielast over een langere periode te spreiden. *“Deze studenten zitten in het spitsuur van hun leven”*, aldus een van de docenten. De opleiding adviseert in het intakegesprek om niet meer dan 0,8 fte te werken. Daarnaast wordt met studenten in coachingsgesprekken gekeken naar mogelijkheden om de studie binnen de nominale duur af te ronden. De opleiding merkt bijvoorbeeld een behoefte aan aanvullende begeleiding op het onderdeel praktijkonderzoek onder studenten met een achterstand. Dit leidde tot een reeks online bijeenkomsten in de derde periode van 2022-2023. Inmiddels maken vele van de studenten die deze sessies bijwoonden goede voortgang.

De opleiding doet er voldoende aan om de studeerbaarheid te bevorderen. Studenten waarderen het zeer dat docenten constructief meedenken over het vormgeven van het leerproces en de studeerbaarheid daarbij. *“Docenten bewegen mee; zij zijn flexibel”*, zo werd in het auditgesprek aangegeven. Er is bijvoorbeeld de mogelijkheid om opdrachten op een later tijdstip in te leveren. Een van de studenten vertelde in het auditgesprek verder dat zij door de docenten worden uitgedaagd om te kijken wat zij uit de door hen ontwikkelde beroepsproducten, zoals een lessenserie, kunnen halen. Indien mogelijk mogen zij dit dan ook voor een ander vak gebruiken. Zo kan een student die het academisch essay afrondt met een voldoende resultaat, dit inzetten voor het onderdeel ‘Academische Vaardigheden’, dat bij het talencluster valt onder de Eenheid van Leeruitkomsten ‘Lerende Professional’.

De opleiding heeft een nieuwe doelgroep aangeboord. Er is een toenemende interesse voor de opleiding vanuit Vlaanderen. Het panel heeft ook twee studenten uit Vlaanderen gesproken. Zij gaven aan dat de opzet van één hele dag aanwezig bij Fontys goed in te passen is in hun werkweek. Als tip gaf een van de studenten om specifiek voor studenten uit Vlaanderen goed te letten op de aansluiting met de voorkennis/vooropleiding. Er zitten hiaten tussen de leerstof in het Nederlandse en Belgische systeem. Deze student had bijvoorbeeld een vak als ‘*Linguistics*’ nooit gehad. Het panel kan zich voorstellen dat er voor deze groep maatwerk wordt geleverd (denk aan aangepaste begeleiding of een goede intake op EVL-niveau en/of op vakniveau).

II. Personeel

Een enthousiast en betrokken team van zes lerarenopleiders verzorgt de hbo-master Leraar Engels. Het panel heeft vastgesteld dat de lerarenopleiders voldoende bekwaam zijn en een breed spectrum aan expertises dekken. Alle docenten die onderwijsaanbod verzorgen dat specifiek is voor de masteropleiding Engels beschikken over een of meerdere voor de Anglistiek relevante mastertitels. Op één docent na beschikken deze docenten tevens over een Nederlandse eerstegraadsbevoegdheid. Ten tijde van de visitatie waren drie docenten van de vakgroep Engels gepromoveerd, waarvan twee op onderwijskundig vlak en één op letterkundig vlak.

Wat de lerarenopleiders kenmerkt, is dat zij op verscheidene manieren betrokken zijn bij ontwikkelingen in het vakgebied. Binnen Nederland zijn er onder meer nauwe contacten met de andere hbo masteropleidingen Engels en met een deel van de universitaire opleidingen op

het vlak van de Engelse taal- en letterkunde. Samen beschikken de docenten van het talencluster over een netwerk dat grote delen van de wereld bestrijkt. Voor de vakgroep Engels geldt dat dat netwerk zich onder meer bevindt in het Verenigd Koninkrijk, Australië, België, Duitsland, Oostenrijk, Zweden en Japan.

Uit de evaluaties en uit de auditgesprekken kwam naar voren dat studenten zeer tevreden zijn over de kwaliteit van hun docenten. Zij vinden dat docenten veel kennis hebben over de beroepspraktijk en dat ze hart voor het vak hebben. Docenten zijn goed bereikbaar en studenten voelen zich veilig en geïnspireerd. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Engels. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 'Onderwijsleeromgeving' als voldoet. De opleiding biedt een stevig curriculum aan met een doordachte opbouw. Het curriculum sluit aan bij de landelijke kennisbasis en is passend en adequaat om studenten op het beoogde masterniveau te krijgen. De opleiding heeft een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze aantoonbaar in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepast. De opleiding heeft ruime aandacht voor de aansluiting tussen vakdidactiek, vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Studenten bevestigden dat er ook in de vakinhoudelijke modules voldoende aandacht is voor de vakdidactiek en dat er in het programma veel oog is voor het didactiseren van de geleerde stof. Er is door het hele programma heen aandacht voor het vergroten van het onderzoekend vermogen bij studenten en ook de internationale dimensie heeft een plek gekregen. Wel wil het auditpanel de opleiding meegeven om de mogelijkheden voor het organiseren van een kort buitenlandverblijf te onderzoeken. Met het onderbrengen van de vier generieke modules bij de opleiding zorgt de opleiding met het totale programma voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de studeerbaarheid en studielast en biedt waar nodig maatwerk. Het panel ziet nog kansen in maatwerk, specifiek voor de instromers uit Vlaanderen. Daarin speelt ook de studiecoach een belangrijke rol. Studenten stellen de flexibiliteit die de opleiding biedt, zeer op prijs. Dat de opleiding de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten legt, is weliswaar passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht, maar het auditpanel vindt dat de opleiding het werkveld meer mag meenemen in haar ambitie om kartrekkers en innovators op te leiden voor de school.

De opleiding wordt verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over een didactische bevoegdheid. De studenten zijn bijzonder te spreken over de kwaliteit van hun docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk. FLOT besteedt voldoende aandacht en tijd aan professionalisering; zowel informeel als formeel en zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

De generieke en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn adequaat. Met het digitale platform Canvas en de digitale tool Gradework heeft de opleiding mooie instrumenten in handen voor het delen van informatie over onderwijsinhoud, projecten en begeleiding en beoordeling van gemaakt werk.

11.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Zie voor de bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (systeem van toetsen en beoordelen, borging validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid, examen- en toetscommissie en afstuderen) het generieke gedeelte van dit rapport.

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel heeft kennisgenomen van het toetsplan van de opleiding Leraar Engels. Hierin wordt de kleur en identiteit van de opleiding zichtbaar gemaakt. Het is een concretisering op opleidingsniveau van het FLOT-toetsbeleid waarin de doelstelling van de opleiding en specifieke uitgangspunten van het toetsprogramma zijn opgenomen. Ook de kwaliteitsborging van de toetsing wordt hierin uitgewerkt. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat er bij mondelinge toetsen – indien mogelijk – een tweede assessor aanwezig is. Ook bij de ontwikkeling van een toets wordt in het merendeel van de gevallen het vier-ogen principe toegepast. De relatie tussen de toetsen en de leerdoelen heeft de opleiding zichtbaar gemaakt in het CLOTS-schema (zie ook standaard 2). Het toetsexpertteam ondersteunt de opleiding (waar nodig) bij bijstellingen in het toetsprogramma en toetsplan.

De opleiding zet toetsen in om te komen tot beslissingen (summatief), maar ook om studenten verder te helpen in hun ontwikkeling (formatief). Zo stellen docenten voor veel onderdelen van het curriculum een proeftentamen ter beschikking. Bespreking van dat proeftentamen maakt veelal deel uit van het voorbereidingsprogramma. Daarnaast ontvangen studenten schriftelijke (en waar nodig mondelinge) feedback op hun ingeleverde producten, zoals op dossiers, vaardigheidsoopdrachten, onderzoeksplannen en onderzoeksverslagen. De ene docent geeft hierbij uitgebreider feedback dan de andere, maar dat ervaren studenten niet als storend, zo vertellen studenten in het auditgesprek. Zij zijn tevreden met de kwaliteit van de feedback die zij ontvangen.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Engels gebruik maakt van een mooie variatie aan toetsvormen. Bij onderwijseenheden gecentreerd rond vakinhoud wordt meestal getoetst middels een schriftelijke toets met open vragen. Er wordt daarnaast gebruik gemaakt van essaytoetsing, waarbij zowel aspecten van de kennisbasis als het academisch schrijven wordt getoetst. Vanwege de opkomst van AI-systemen die in staat zijn acceptabele essays te garanderen in reactie op veel menselijke prompts is het aantal take-home essays door de vakgroep met ingang van het collegejaar 2023-2024 gereduceerd. Essaytoetsing ter plaatse zal een belangrijkere rol krijgen. Bij onderwijseenheden gecentreerd rond vakdidactiek wordt veelal gewerkt met een dossier bestaande uit een aantal opdrachten (beroepsproducten), eventueel gecombineerd met een CGI (Criterium Gericht Interview). De student toont aan het Engels op C2-niveau van het ERK te beheersen met behulp van de uitslag van een Cambridge Proficiency Exam (CPE).

Het auditpanel zag dat de opleiding acties onderneemt om de studeerbaarheid te vergroten. Zo mag een student die het academisch essay afrondt met een voldoende resultaat, dit inzetten voor het onderdeel 'Academische vaardigheden', dat bij het talencluster valt onder de Eenheid van Leeruitkomsten Lerende Professional. Studenten waren hier in het auditgesprek positief over. *"Ik kreeg uitgebreide feedback en kon dat meenemen naar het tweede vak waar ik een essay moest schrijven."* Om de studeerbaarheid nog verder te vergroten zou bij een aantal vakken, bijvoorbeeld bij *'Renaissance literature'*, wellicht de kennistoets geïntegreerd kunnen

worden met de opdrachten die studenten uitvoeren in hun schoolpraktijk. Zo komt de focus op de toepassing in het onderwijs ('wat kun je ermee in de klas?'). Studenten onderschrijven deze suggestie. In een van de student-docentoverleggen (SDO's) benoemen zij concreet het vak '*Literature didactics*'.

Het auditpanel heeft zelf ook naar toetsen gekeken en vindt deze van masterniveau en passend bij een opleiding Leraar Engels.

- Vakinhoudelijk keek het panel naar de schriftelijke toets en de didactische opdracht van de module '*Renaissance literature*' (inclusief rubric en voorbeeldvragen). Het panel vond de toets ambitieus. De materie was hoog specialistisch. Voor de didactische opdracht ontwerpen studenten een lessenreeks voor het eerstegraadsgebied over een Renaissance dichter of één van Shakespeares toneelstukken. Het panel vond het materiaal dat sommige studenten hadden ontwikkeld vrij hoog gegrepen voor de bovenbouw leerling en stelde vragen in het auditgesprek bij de didactisering voor 4 havo of 5 vwo. In het auditgesprek gaf een van de docenten een bevredigend antwoord op hoe zo'n tekst opengesteld kan worden aan leerlingen uit de bovenbouw en hoe studenten hierin worden meegenomen in het vak.
- Vakdidactisch zag het panel de invulling van de opleiding Leraar Engels van het vak '*Materials Development*'. Studenten ontwerpen in dit vak een samenhangende en overdraagbare lessenreeks van 4 à 5 lessen voor het eerstegraads vakgebied (theoretisch gefundeerd en gebaseerd op een gedegen praktijkanalyse).

Het panel stelt vast dat de toetsing transparant en duidelijk is, ook in communicatie naar studenten – betreffende verwachtingen – toe. De studenten bevestigen in het auditgesprek dat het voor hen helder is waar ze op worden getoetst. De studiegids en de studiehandleidingen bevatten informatie over de vorm en het moment van toetsing, zo geven zij aan, en de rubrics zijn voorafgaand aan het toetsmoment bekend, waardoor studenten op de hoogte zijn waarop zij worden beoordeeld.

Vertrouwenwekkend in deze zijn ook de resultaten van de peer review die is uitgevoerd. Het landelijk vakoverleg bekijkt¹⁶ jaarlijks per hogeschool de toetsing en beoordeling van één of meer domeinen van de kennisbasis (20% van de KB). In 2023 is domein 4: Vakdidactiek beoordeeld van FLOT. Uit deze peer review kwam onder meer dat de opleiding (i) toetsvormen gebruikt die geschikt zijn om het bedoelde kennisbasisdomein te toetsen, (ii) op grond van de toetsing een valide en betrouwbaar oordeel kan geven over de in de kennisbasis vereiste kennis en vaardigheden van de student en (iii) een cesuur en normering heeft opgesteld die leiden tot een juiste beslissing (geslaagd/ gezakt).

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOT gelijk. Studenten tonen aan het einde van de opleiding aan de leerresultaten op eindniveau te beheersen met het 'Vakdidactisch ontwerponderzoek'. Studenten krijgen de mogelijkheid om de onderzoeks cyclus op drie manieren uit te voeren: lesson study, design as research (DARE) en een individueel ontwerponderzoek. Zie het generieke deel van dit rapport voor een beschrijving.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Leraar Engels als 'voldoet'. De opleiding heeft het FLOT-brede toetsbeleid (2021) geconcretiseerd in een eigen toetsplan. Op basis van dit toetsplan, het toetsprogramma, de toetsmatrijzen en de rubrics concludeert het panel dat het systeem van toetsen en beoordelen goed op orde is binnen de opleiding. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier met behulp van verschillende toetsvormen of de studenten de beoogde bekwaamheidseisen en daarvan afgeleide leeruitkomsten in het generieke en vakspecifieke programma hebben bereikt. Het toetsexpertteam heeft een kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing en beoordelen. Studenten zijn tevreden over de toetsen en met name over de

¹⁶ Het vakoverleg gebruikt een kijkkader dat de opleidingen gezamenlijk hebben opgesteld in overleg met een toetsdeskundige.

formatieve en ontwikkelingsgerichte feedback die zij ontvangen. De toetsen die het panel zelf heeft ingezien, waren van goed niveau.

De opdracht voor een ontwerpgericht vakdidactisch onderzoek en de mogelijkheid voor de studenten om daarbij gebruik te maken van een van de drie onderzoeksmodellen, vindt het auditteam waardevol. Deze opdracht past goed bij de toetsing van het masterniveau.

Uit de bevindingen van het generieke deel van dit rapport blijkt dat de examencommissie met haar beleidskamer en drie sectoroverstijgende uitvoerende kamers een deskundige en stevige club is, die haar borgende rol goed vervult. De commissie heeft een heldere agenda met een duidelijke prioritering en is nauw betrokken bij alle actuele en voorgenomen ontwikkelingen binnen FLOT. De commissie heeft op basis van steekproeven van de eindwerken ook een duidelijk beeld van de aandachtspunten die er bij sommige opleidingen nog zijn, zoals de navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en het optimaliseren van de feedbackgeletterdheid van docenten.

11.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het generieke deel van dit rapport meldde het auditpanel dat het gerealiseerde niveau van de master lerarenopleidingen van FLOT blijkt uit de wijze waarop afgestudeerden als eerstegraads leraar functioneren in de praktijk. Deze bevindingen zijn onverkort van toepassing op de master lerarenopleiding Engels. Het panel wil de opleiding meegeven om het contact met alumni verder te structureren.

Eigen oordeel van het auditpanel over het gerealiseerde niveau

Het auditpanel bekeek van acht studenten van de masteropleiding leraar Engels eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren uit de studie jaren 2022 en 2023. In de gemaakte steekproef is rekening gehouden met een spreiding over studie jaren en beoordelingen. Het panel bekeek van drie studenten het volledige afstudeerdossier, bestaande uit de resultaten van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek en de resultaten van het vak 'Renaissance literatuur' uit jaar 2. Van de overige vijf studenten bekeek het panel het resultaat van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek.

Studenten laten zien dat ze de beoogde leerresultaten realiseren, aldus het auditpanel. Het panel is het over het algemeen eens met de gegeven beoordelingen. Het panel zag relevante vakdidactische onderzoeken, passend bij de beroepspraktijk van de leraar Engels. Het niveau van Engels in de eindwerken was prima, zo stelde het panel vast. Het panel vond de lessenreeks die een aantal studenten had ontworpen voor het 'Renaissance literatuur' ambitieus voor de doelgroep van 4 havo/5 vwo. Eerder in dit rapport heeft het panel reeds stilgestaan bij de didactisering van de materie.

Er is nog ruimte voor ontwikkeling in het correct hanteren van de verschillende onderzoeksmethoden die studenten mogen gebruiken; specifiek in het afronden van de onderzoekscyclus. Zo zag het panel een actieonderzoek zonder reflectie en een lesson study zonder dat er aangegeven was wat geleerd is van leerlingen over de interventie. In standaard 2 staat dat het panel zich aansluit bij de aanbeveling in het generieke rapport om als lerarenopleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen. Wat het panel betreft mag ook het voorbeeld gedeeld worden van de student die het ADDIE-model had gebruikt – en succesvol toegepast – bij het vakdidactisch onderzoek. Op het moment dat docenten en studenten vaardiger in worden in het (correct) toepassen van de verschillende onderzoeksmethoden, gaat de kwaliteit van de eindwerken verder omhoog.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de masteropleiding leraar Engels. De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan het stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers onderschrijven dat het niveau van de afgestudeerden voldoende aansluit op het niveau waarop zij geacht worden te functioneren als eerstegraads leraar in de beroepspraktijk. Daarbij werden het inhoudelijk en didactisch sterker zijn geworden in het eigen vak en betere zichtbaarheid in de school als kenmerkend voor de master genoemd. De rol van kartrekker en innovator werd zowel door het werkveld als de alumni herkend.

12. ALGEMEEN EINDOORDEEL ENGELS

De hbo-masteropleiding Leraar Engels leidt goede en kundige eerstegraads docenten Engels op, zo concludeert het panel. Er ligt een mooi en stevig vakspecifiek programma met veel aandacht voor de verbinding met de schoolpraktijk. Het panel heeft een team gesproken van betrokken, enthousiaste, vakbekwame docenten die met studenten meedenken en oog hebben voor de studeerbaarheid. Door de prominente aandacht voor vakdidactiek binnen het curriculum en in de vormgeving en uitvoering van het onderwijs wordt de didactische vertaalslag voortdurend op meerdere niveaus gemaakt: die van de curriculumopbouw, de vormgeving van onderwijs en toetsing, en de voorbeeldrol die de opleiders vervullen.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding ruim aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Engels in de eerste graad.

13. AANBEVELINGEN ENGELS

- In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich aan bij dit advies voor de opleiding Leraar Engels.
- Onderzoek de mogelijkheden voor het organiseren van een kort buitenlandverblijf, zoals dat ook bij de andere masteropleiding in het talencluster gebeurt. Wissel in dit kader 'best practices' uit met de andere opleidingen.
- Het panel wil de opleiding meegeven om nog eens goed te kijken naar de eisen t.a.v. de werkplek en in het bijzonderheid naar de vraag wat zij beschouwt als het eerstegraads werkgebied. Maak een keuze t.a.v. de positie van mbo-4 en verschaf helderheid richting studenten, werkveld en de eigen opleiding.
- In het generieke rapport is ook het advies gegeven om als opleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden met elkaar uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen (zoals het ADDIE-model), zodat betrokkenen met en van elkaar kunnen leren. Het auditpanel sluit zich aan bij dit advies voor de opleiding Leraar Engels.
- Structureer het contact met alumni. Een goed alumnibeleid neerzetten betekent tegelijkertijd het versterken van het (regionaal) vakdidactisch netwerk. Daarnaast zijn er kansen voor de opleiding in de vorm van het aanbieden van structurele professionalisering. De opleiding heeft reeds het voornemen om niet alleen het werkveld, maar ook oud-studenten in een vroeg stadium te betrekken bij bijvoorbeeld curriculumvernieuwing. Bouw dat contact verder uit, aldus het panel.

14. SCORETABEL ALGEMENE ENGELS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Tilburg - Fontys Hogeschool hbo-masteropleiding Leraar Engels deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding

Leraar Frans

deeltijd

FLOT – Fontys Hogeschool

CROHO nr. 45266

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2017)

In het vorige accreditatiebesluit over de opleiding is een aantal adviezen ter verbetering en ontwikkeling geformuleerd. In onderstaande tabel volgen de adviezen die gelden voor de master lerarenopleiding Frans, gevolgd door de verbeteracties die de opleiding in gang heeft gezet. Het panel vond het mooi om te horen hoe concreet de opleiding Frans een aantal aanbevelingen vanuit de vorige visitatie heeft opgepakt. De manier waarop de opleiding bijvoorbeeld de literatuurlijst heeft gemoderniseerd, verdient een compliment.

Aanbeveling (ingekort)	Ondernomen actie
Het auditpanel adviseert de opleiding te doordenken wat de internationale dimensie voor de masteropleiding Frans verder nog kan inhouden, zoals bijvoorbeeld het door studenten verplicht volgen van enkele onderdelen aan Franstalige universiteiten.	De opleiding biedt studenten de mogelijkheid een aantal modules te volgen bij een van onze partnerscholen in Frankrijk. Daarnaast organiseren studenten jaarlijks een excursie naar Frankrijk voor de gehele studentengroep master. Verder werkt de opleiding samen met een Canadese dichteres voor de module 'Poésie créative'.
Het auditpanel beveelt de opleiding aan de actuele Franse taal, de diverse AV-media en internet in het studieprogramma te incorporeren.	De opleiding heeft een nieuw vak ontwikkeld: 'Actualités & débat', waarbij de actualiteit in Frankrijk en Franstalige gebieden centraal staat. Een docent werkt sinds 2021 vanuit Frankrijk, waardoor de Franse actualiteit letterlijk de klas in komt. Studenten hebben de mogelijkheid online lessen te volgen wanneer zij verhinderd zijn om te komen. Daarnaast legt de opleiding bij het vak 'Littérature & médias' de nadruk op de koppeling tussen taal en andere kunstvormen (film, muziek, dans, toneel en beeldende- en schilderkunst).
Het auditpanel adviseert de opleiding het belang van de 21e -eeuwse Franse schrijvers in het programma meer zichtbaar te maken. Dit geldt ook voor Kennis van Land en Samenleving (CKV).	De opleiding heeft de boekenlijst grondig herzien. Bij het vak 'Littérature & médias I' komen met name de schrijvers uit Frankrijk aan bod (tot en met de 21ste eeuw). Als voorbeelden: Edouard Louis, Annie Ernaux, Joseph Ponthus, auteurs die ook discussies kunnen laten ontstaan in het kader van burgerschapsonderwijs. Bij littérature & médias II staan we uitgebreid stil bij actuele Francophone schrijvers zoals bijvoorbeeld Mohamed Mbougar Sarr. Daarnaast bepalen studenten in jaar 2 voor een gedeelte de boekenlijst. Zij krijgen ieder de keuze uit drie francophone auteurs. Van die drie auteurs kiezen zij één auteur (en een boek van deze auteur) die hen het meest aanspreekt. Dit boek komt dan op de boekenlijst te staan voor het jaar erna. Tijdens het OLG-uur (Open Leer Gemeenschaps uur) is ook ruimte om actuele boekentips uit te wisselen.
Het auditpanel adviseert de opleiding te zorgen dat studenten in de werkstukken meer evenwicht aanbrengen tussen theoretische analyse en praktische toepassing.	De opleiding heeft als doel om zoveel mogelijk vakdidactiek te koppelen aan vakinhoud. Als voorbeeld: studenten moeten in hun portfolio littérature & médias aantonen dat zij een vertaalslag kunnen maken naar hun eigen lespraktijk en dat ook theoretisch kunnen onderbouwen. Ook in het vakdidactisch ontwerponderzoek wordt meer nadruk gelegd op de effectiviteit van de theorie in een concrete praktijk op school. Studenten hebben meer motivatie gekregen omdat de praktijk centraal staat.
Het auditpanel beveelt de opleiding aan de studenten meer diepgang te laten aanbrengen in de reflectie in de portfolio's door hen vanuit concepten de eigen situatie te laten analyseren en met behulp van didactische,	Bij het college Littérature & Médias I wordt begonnen met de theorie van de literatuurdidactiek. Van daaruit denken studenten na over wat voor een literatuurdocent ze zouden willen zijn. Dit

pedagogische en vakdidactische theorie alternatieven voor eigen handelen te laten ontwerpen.	wordt vervolgens geëxpliciteerd in lessenseries die ze gaan ontwerpen, verantwoorden en zoveel mogelijk ook geven.
Het auditpanel heeft gezien dat studenten in alle leerlijnen volgens hetzelfde model onderzoekopdrachten uitvoeren: verzamelen van theorie, analyseren, ontwikkelen, evalueren en syntheses bouwen. Studenten zijn zich er echter feitelijk niet of nauwelijks van bewust dat zij ook op deze wijze competenties ontwikkelen voor het uitvoeren van onderzoek. Het auditpanel beveelt de opleiding aan de onderzoekslijn meer zichtbaar in het programma op te nemen.	Vanuit het cluster Alfa hebben we het generieke onderdeel 'Lerende Professional' opgesplitst in 'academische vaardigheden I' en 'academische vaardigheden II' om zo studenten goed voor te bereiden op hun uiteindelijke vakdidactisch onderzoek.
Het auditpanel beveelt de opleidingen van FLOT en FLOS aan op landelijk niveau met de andere master lerarenopleidingen en met vertegenwoordigers vanuit het werkveld af te stemmen over de eisen aan het (onderwerp van het) masteronderzoek. Daarbij zouden zij ook een afbakening moeten maken van het onderzoek binnen de eigen master lerarenopleidingen ten opzichte van het masteronderzoek dat studenten binnen andere educatieve masters geacht worden uit te voeren.	In het kader van het LOVM, het Landelijk Overleg Vakmasters, komt ook het thema onderzoek aan bod. Binnen FLOT is er geregeld overleg tussen de vakgroepen over het afstemmen van elkaars onderzoekpraktijk.

15. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN FRANS

15.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De masteropleiding Leraar Frans van FLOT leidt studenten op tot docenten voor de bovenbouw havo/vwo, mbo-4 en hbo die het vak Frans in al zijn facetten en de Franse taal uitstekend beheersen. De brede basis die de opleiding de studenten tijdens de opleiding biedt en de ontwikkeling die zij gedurende de opleiding doorlopen, bereiden hen voor op diverse werkcontexten en veranderende omstandigheden: de wisselwerking tussen een sterke vakinhoudelijke en pedagogische basis en een alom voelbare schoolcontext maakt studenten veerkrachtig.

De hbo-masteropleiding Leraar Frans baseert zich op de landelijke kennisbasis eerstegraadslerarenopleiding Frans uit 2018. Deze kennisbasis beschrijft wat minimaal van een startbekwame leraar mag worden verwacht, zowel qua inhoud als het bijbehorende niveau. De kennisbasis sluit aan op die van de bacheloropleiding Frans en kent vijf kennisdomeinen: (i) Taalvaardigheden, (ii) Taalkunde, (iii) Literatuur en cultuur, (iv) Vakdidactiek en (v) Wetenschappelijke grondslagen en ontwikkelingen. Binnen de domeinen wordt gewerkt met subdomeinen. Onder het domein 'Literatuur en cultuur' vallen bijvoorbeeld stromingen en periodes, genres, analyse en interpretatie van literaire teksten en cultuur(geschiedenis). Het domein 'Taalvaardigheden' gaat over luisteren, lezen, schrijven en spreek- en gespreksvaardigheden. Studenten moeten deze vaardigheden op het C1-niveau van het Europees Referentiekader (ERK) beheersen. Daarnaast hanteert de opleiding de drie bekwaamheidseisen die gelden voor eerstegraads lerarenopleidingen, zoals beschreven in het generieke deel van dit rapport.

Het panel heeft het met de docenten tijdens de audit gehad over hun visie op het masterniveau. De opleiding leidt kritisch-reflecterende leraren op die zijn toegerust om in hun vaksecties een leidende rol te vervullen met betrekking tot alle aspecten van het vak Frans in de brede context van de school. Docenten gaven aan dat het masterniveau blijkt uit meerdere aspecten. Allereerst wordt van studenten een bepaald niveau verwacht ten aanzien hun abstractievermogen en het kritisch denken. Een student die de masteropleiding heeft voltooid, heeft diepere vakkennis van het vak Frans dan voorheen. Verder blijkt het masterniveau, zo gaven de docenten aan, uit het functioneren van studenten op de werkplek. Zij pakken op hun werkplek veelal de kartrekkersrol en zoeken actief de samenwerking met collega's, ook met andere (talen)secties. De opleiding geeft aan dat studenten een helicopterview ontwikkelen en in staat zijn om na te denken over de visie van de school en de bijdrage die hun vak daaraan kan leveren.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Frans nauw verbonden is met het werkveld. Op deze manier houdt zij zicht op actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Docenten van de opleiding zijn actief in diverse landelijke samenwerkingsverbanden. Zo participeert de opleiding in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM) en participeert zij in peer reviews met de andere M Ed opleidingen Frans.

Een van de docenten was lid van het redactieteam bij het opstellen van de landelijke kennisbasis Frans

Zie voor de beschrijving van de overige bevindingen (bekwaamheidseisen, niveau, profilering en eigen inkleuring, onderzoek, internationale dimensie, afstemming met het werkveld en vakgenoten) het generieke gedeelte van dit rapport.

Weging en Oordeel: voldoet

Op basis van de generieke bevindingen en de invulling die de opleiding Leraar Frans geeft aan de landelijke kennisbasis, beoordeelt het panel Standaard 1 als 'voldoet'. De opleiders voeren samen een goed inhoudelijk discours over wat het masterniveau behelst en ze zoeken in deze discussie aansluiting bij (landelijke) relevante netwerken en samenwerkingsverbanden.

15.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Zie voor bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (opzet en inhoud van het generieke programma, didactische uitgangspunten, werkplekieren, studielast en studeerbaarheid, personeel algemeen en generieke voorzieningen) het generieke deel van dit rapport.

I. Programma

Koppeling bekwaamheidseisen en leeruitkomsten – programma

Op basis van de kaders zoals beschreven onder standaard 1 zijn beoogde leerresultaten geformuleerd. In het onderwijsprogramma zijn deze vertaald in leeruitkomsten. De opleiding heeft in het zogeheten CLOTS¹⁷-schema de samenhang weergegeven tussen de kennisbasis van de opleiding Leraar Frans en het programma van de masteropleiding. De koppeling met de onderwijseenheden, leeruitkomsten, toetsing en studiepunten is terug te zien in de studiegids van de opleiding. Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten alle beoogde leerresultaten ontwikkelen.

Inhoud en samenhang van het programma

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding een mooi en stevig vakspecifiek programma aanbiedt met veel aandacht voor de verbinding met de schoolpraktijk. Het programma is opgebouwd volgens vier leerlijnen (thema's): Taalvaardigheid, Literatuur en cultuur, Taalkunde en Vakdidactiek. Daarnaast biedt de opleiding een aantal academisch georiënteerde modules aan (zie voor meer toelichting 'Onderzoek') en kunnen studenten in jaar 2 een keuzemodule (5 EC) kiezen om hun kennis te verbreden of verdiepen. Gezien de kleine studentaantallen werkt de opleiding met een carrousselmodel waarbij alle colleges slechts één keer in de twee jaar worden aangeboden en studenten uit jaar 1 en 2 gezamenlijk de colleges volgen. Het auditpanel heeft vastgesteld dat er doordachte keuzes ten grondslag liggen aan de inrichting van het programma. In onderstaande tabel wordt een toelichting gegeven op de opbouw.

Leerlijn	Inhoud
Taalvaardigheid	De opleiding biedt één module aan die specifiek gericht is op de verwerving van alle vaardigheden: ' <i>Actualités & débat</i> '. De opleiding combineert het werken aan de taalvaardigheden met actualiteit in de Franse/franofone wereld. Daarnaast geldt dat alle vakinhoudelijke colleges in het Frans zijn, waardoor studenten werken aan hun luistervaardigheid. De onderdelen ' <i>Littérature & médias I en II</i> ' worden afgesloten met een formatief mondeling. Studenten krijgen dan feedback op hun uitspraak en gespreksvaardigheid waardoor zij weten waar ze aan kunnen werken.
Taalkunde	De studenten maken kennis met de uitgangspunten van de diverse onderdelen van de linguïstiek door middel van hoor-dialogcolleges: taalvariatie, fonetiek, fonologie, morfologie, syntaxis en pragmatiek. Er wordt tevens gewerkt aan het

¹⁷ Competenties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten

	ontwikkelen van concrete toepassingen in het vo. Als bijvoorbeeld morfologie wordt behandeld, wordt ook gekeken in hoeverre dit bruikbaar is voor vocabulaireverwerving door leerlingen te leren hoe ze woorden kunnen opknippen in deelbetekenissen.
Literatuur en cultuur	De leerlijn begint met een overzicht van de diverse literaire stromingen. Studenten leren stromingen herkennen, teksten analyseren en verbanden leggen tussen auteurs en stromingen. Daarnaast zijn zij in staat met de opgedane kennis de vertaalslag naar de eigen praktijk te maken door concreet toepasbaar materiaal te ontwikkelen voor hun eigen leerlingen. Hierbij wordt uitgegaan van de diverse theorieën op het gebied van literatuurdidactiek. Dit ontwikkelde materiaal kunnen zij tevens uittesten in het kader van hun Didactisch handelen.
Vakdidactiek	Studenten bekwamen zich in vakdidactische theorie en modellen en de organisatorische basis van het schoolvak, ook in hun eigen praktijk, om vervolgens te werken aan het ontwerpen van passende leerwerktafen (vakdidactiek 1 – <i>teaching approaches</i>). Aansluitend ligt de focus op het ontwerpen van eigen passend lesmateriaal (vakdidactiek 2 – <i>materials development</i>).

De opleiding heeft in het auditgesprek toegelicht hoe zij de aansluiting maakt tussen de vakdidactiek, de vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Opleiders laten studenten zien hoe zij opgedane inzichten kunnen vertalen naar hun eigen lespraktijk en heel concreet hoe zij de stof kunnen didactiseren voor hun eigen leerlingen. Zo moeten studenten bij 'Poésie créative' gedichten analyseren op hun eigen niveau, maar ook gedichten didactiseren voor hun eigen klassen. Bij het behandelen van de principes van de linguïstiek wordt altijd de link gelegd met concrete toepassingen in het vo (zie voorbeeld in bovenstaande tabel over morfologie). Studenten bevestigen de aandacht voor didactisering in het auditgesprek. Een van de studenten gaf bijvoorbeeld aan dat er bij het behandelen van literatuur "altijd wel een bruggetje [is] naar hoe je het kan toepassen in 4 of 5 havo". Ook het geleerde bij 'Actualités & débat' kunnen studenten in het kader van burgerschap/bildung direct toepassen in de dagelijkse praktijk. Studenten vertellen in het auditgesprek tevens dat docenten zelf ook verschillende werkvormen aanbieden en dat ze daar veel van leren. Een van de docenten mailt aanvullend tips voor in de klas, zo werd er verteld, en docenten delen ook eigen ervaringen uit de schoolpraktijk.

Met de overgang van een curriculum van drie jaar naar een aanbod van de opleiding in twee jaar heeft de opleiding keuzes moeten maken. De opleiding wilde in het programma een aantal zaken centraal laten staan, te weten: (i) meer aandacht voor *la francophonie*, (ii) actuelere inhoud, (iii) meer eigenaarschap bij studenten, (iv) het creëren van een leeromgeving waar docenten en studenten van en met elkaar leren en (v) aandacht voor internationalisering. Het auditpanel heeft vastgesteld dat het de opleiding goed is gelukt om deze zaken in het programma te integreren.

Toelichting op de aandacht voor francophonie en actualiteit in het programma

Aandacht voor francophonie en actuelere inhoud komt onder meer naar voren in de modules 'Littérature & médias III' en 'Actualités & débat'. In de module 'Littérature & médias III' laat de opleiding studenten kennis maken met de francophonie en gaan studenten zelf ook op onderzoek uit naar francophone schrijvers. Docenten lezen nu met studenten boeken van o.a. Japanse, Congolese, Iraanse, Cubaanse francophone schrijvers, waardoor er voor studenten (en ook voor docenten) een wereld opengaat. De opleiding ziet dat deze module ook zijn weerslag heeft in de lespraktijk van de studenten die zelf eveneens hun leerlingen kennis laten maken met de francophone wereld. Daarnaast is het vak 'Actualités & débat' ontwikkeld waarbij docenten ingaan op onderwerpen die in Frankrijk of francophone gebieden actueel zijn.

Ook bij andere vakinhoudelijke vakken maakt de opleiding een koppeling naar de actualiteit. Zo heeft zij bij het tentamen 'Littérature & médias III' een gedeelte van een speech van Macron opgenomen over de rol van Frankrijk tijdens de genocide in Rwanda. Bij het vak 'Littérature & médias I' besteedt de opleiding nu minder tijd aan de klassieke schrijvers en is er meer plaats gemaakt voor actuele schrijvers die ook in het voortgezet onderwijs bruikbaar zijn. Ten slotte brengt de opleiding de actualiteit ook binnen via gastprekers.

Eerder is reeds gesteld, dat het panel het mooi vond om te horen hoe concreet de opleiding Frans een aantal aanbevelingen vanuit de vorige visitatie heeft opgepakt. De manier waarop de opleiding bijvoorbeeld de literatuurlijst heeft gemoderniseerd, verdient een compliment. Het

panel zag moderne francofone auteurs op de lijst, waarmee de opleiding tegelijkertijd de relatie weet te leggen met actuele maatschappelijke ontwikkelingen en met een thema als burgerschap. De opleiding heeft studenten actief in dit proces betrokken. Iedere student heeft een aantal auteurs gekregen met de opdracht om één werk van de desbetreffende auteur te kiezen voor de boekenlijst van het jaar daarop. De studenten zijn eigenaar geworden van het gekozen werk en hebben hier ook een presentatie over gegeven. Een mooi voorbeeld van het leggen van eigenaarschap bij de studenten en het creëren van een leeromgeving waar docenten en studenten van en met elkaar leren.

Een ander voorbeeld hiervan is het OLG-uur (Open Leer Gemeenschapsuur) waarbij de opleiding iedere week afsluit. In "*het laatste uurtje*", zoals studenten het noemen, gaan docenten en studenten met elkaar in gesprek over de inhoud of vormgeving van de opleiding en delen ze expertise. "*Studenten komen om iets te halen, maar hebben vanuit hun eigen expertise en de ervaring bij hun eigen scholen ook iets te brengen*", aldus een van de docenten. Studenten hebben op eigen initiatief een gezamenlijke OneDrive aangemaakt waarop ze materiaal met elkaar delen. Zij geven soms zelf gastcollege over een onderwerp waar zij expert in zijn. Zo is er een studente die haar expertise over het International Baccalaureate (IB) heeft gedeeld en vertellen studenten over hoe ze bepaalde zaken aanpakken in hun eigen schoolpraktijk.

De opleiding heeft ervoor gekozen om geen uitgebreide leerlijn taalvaardigheid te handhaven. De verwerving van de taalvaardigheden gebeurt expliciet in één module en is daarnaast geïntegreerd in andere vakken. Zo zijn de meeste vakcolleges in het Frans (het doeltaalvoertaalprincipe). De student dient het Frans op C1-niveau van het ERK te beheersen en toont dit aan met behulp van de uitslag van externe toetsing (TCF, *Test de connaissance du français*). Studenten worden voor een deel op de TCF voorbereid in de module '*Actualités & débat*', maar de opleiding verwacht tevens extra inspanning van de studenten (buiten de opleiding om). Studenten geven in het auditgesprek aan dat dit bij de vereiste zelfverantwoordelijkheid van een masterstudent hoort, maar laten tegelijkertijd weten dat dit best lastig is, zeker "*voor mensen voor wie het Frans iets langer geleden is*". Het auditpanel kan de keuzes van de opleiding billijken. De tijd en ruimte in het programma is immers beperkt. Desalniettemin ziet het panel hier een sterkere begeleidingstaak weggelegd voor de opleiding. Het panel adviseert de opleiding dit taalleerproces (om de hierboven genoemde redenen) zorgvuldig te monitoren. Gezien het beperkte aantal studenten is dit goed mogelijk.

Vakoverstijgend werken

Een deel van het onderwijsaanbod wordt gerealiseerd in nauwe samenwerking met andere masteropleidingen van het talencluster. De verdiepingsmodules en 'Academische vaardigheden' zijn er voor alle talenstudenten. 'Vakdidactiek 1' en 'Vakdidactiek 2' worden samen met Engels en Duits gegeven¹⁸. Op deze wijze bevorderen de opleidingen van het talencluster het delen van kennis en inzichten door zowel docenten als studenten, over de grenzen van het specifieke vakgebied heen. Het auditpanel vindt dit waardevol evenals de studenten. Zij vinden het prettig dat zij op deze manier leren van de onderwijspraktijk bij de andere talen.

De opleiding stimuleert studenten actief om de dwarsverbanden op te zoeken met hun MVT¹⁹-collega's. Zo krijgen studenten bij de keuzemodule 'Wereldliteratuur' nadrukkelijk de opdracht om de verbinding te zoeken binnen de eigen school bij het ontwerp van een korte lessenserie. Dat kan een andere talendocent zijn, maar ook een docent maatschappijleer of een docent muziek. Het auditpanel kreeg van studenten mooie voorbeelden te horen over de eigen onderwijspraktijk waarbij zij in de MVT-sectie de samenwerking zochten. Zo was er een student die binnen de MVT-sectie van de school heeft gekeken of ze niet konden komen tot een gezamenlijke cultuuraanpak. Een andere student heeft het initiatief genomen om met open dagen geen aparte lokalen meer te hebben voor Frans en Duits, maar één lokaal om informatie

¹⁸ De modules heten in het programma van Engels *Teaching Approches* en *Materials Development*.

¹⁹ MVT = Moderne Vreemde Talen

te geven over de moderne vreemde talen. Het panel wil de opleiding (en de studenten!) meegeven om te blijven investeren in vakoverstijgende samenwerking en om zich daarbij in te zetten voor het belang van buurtaalonderwijs. Met name samenwerking tussen Duits en Frans is hierbij belangrijk, omdat beide talen te maken hebben met lerarentekort en teruglopende belangstelling/minder leerlingen.

Werkplekieren

Tijdens de audit is met de docenten Frans ook gesproken over het werkplekieren. Studenten leren deels door activiteiten in de onderwijspraktijk; ze staan voor de klas. De student is zelf verantwoordelijk voor het vinden van de praktijkbegeleider. Vanuit de opleiding bezoekt de vakdidacticus vanuit Fontys de school van de studenten. In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich hierbij aan.

Onderzoekend vermogen

Naast de aandacht voor het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden in de generieke modules en het uitvoeren van de afstudeeropdracht voor de onderwijseenheid Vakdidactisch Ontwerponderzoek, komt onderzoek ook aan bod in het vakspecifieke programma. Kenmerkend voor de opleiding is de 'aftrap' met een opleidingsoverstijgende module 'Academische vaardigheden' voor alle studenten van de talenmasteropleidingen. Studenten maken kennis met de diverse aspecten van het concept 'academische vaardigheden' of frissen hun eerder opgedane kennis op in colleges met een vakinhoudelijke insteek en bijpassende literatuur. Ook hier zag het panel het dubbele-bodem-principe overigens terug. Opleiders maken voor studenten de vertaalslag naar hun eigen rol als begeleider van leerlingen bij de ontwikkeling van hún academische vaardigheden, zoals bij het profielwerkstuk.

Zoals in het generieke rapport is te lezen kiezen studenten voor hun onderzoek uit drie modellen:

7. Lesson study (door een groep studenten)
8. Design as Research (DARE: individueel of door een groep studenten)
9. Individueel ontwerponderzoek

De opleiders geven in het auditgesprek aan dat studenten nog vaak kiezen voor het individueel ontwerponderzoek, omdat zij niet graag afhankelijk zijn van een ander. Lesson study als onderzoeksmodel wint aan populariteit, maar dit vergt voor de student meer coördinatie. Het auditpanel sluit zich aan bij de aanbeveling in het generieke rapport om als lerarenopleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen.

Internationale en interculturele dimensie

Het panel heeft vastgesteld dat er voldoende aandacht voor de internationale dimensie is in het programma. Binnen de vakdidactische modules komt het internationale aspect nadrukkelijk naar voren; de studentgroepen zijn vakoverstijgend samengesteld, het aanbod van vakliteratuur is internationaal en in verschillende talen. Verder zijn er ook twee internationaal georiënteerde (opleidingsoverstijgende) keuzemodules: 'Wereldliteratuur' en 'Taalbeleid en meertaligheid'. Hier komen studenten andere talenmasterstudenten tegen die kennis van andere talen en culturen inbrengen. De opleiding probeert ten slotte in diverse vakken actuele thema's in te brengen die een relatie hebben met het burgerschapsonderwijs en thema's als diversiteit en interculturaliteit.

De opleiding vindt het internationaliseringsaspect belangrijk. Om die reden heeft ze een ééndaagse excursie opgezet naar Noord-Frankrijk waarbij aspecten als taal, geschiedenis, literatuur en cultuur centraal stonden. In studiejaar 2022-2023 hebben de studenten zelf een excursie georganiseerd voor de hele groep. De opleiding stimuleert studenten dit te doen, zodat zij op die manier in de praktijk leren wat het is om excursies te organiseren en buitenlandse contacten op te doen. Studenten kunnen hierbij gebruik maken van het netwerk van Fontys.

Instroom, studeerbaarheid en begeleiding

De masteropleiding leraar Frans is een kleinschalige opleiding waar jaarlijks zo'n 6 à 7 studenten starten. Studenten stromen door vanuit de bachelor of zijn al enige tijd werkzaam als tweedegraads docent en willen zich nu verder professionaliseren. Alle studenten zijn werkzaam als docent in het voortgezet onderwijs. Het panel heeft aan de opleiding gevraagd of het voor elke student lukt om een werkplek te hebben in de bovenbouw. De opleiding geeft bij de intake richting studenten aan dat het zeer wenselijk is dat zij vanaf het begin van de studie een plek hebben waarin zij alle opdrachten kunnen uitvoeren. Als dat niet lukt, dan zoekt de opleiding samen met studenten naar mogelijkheden. Een van de studenten gaf aan dat zij het eerste jaar nog geen bovenbouw-klas had, maar dat zij bij het uitvoeren van opdrachten kon terugvallen op collega's uit de bovenbouw.

Uit de evaluaties en het gesprek met studenten blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studeerbaarheid van het programma. Ze ervaren pieken, maar dat hoort bij een opleiding, zo gaven studenten aan. De rendementscijfers, zo geeft de opleiding aan, laten zien dat het programma uitdagend is. Een deel van de studenten – vaak met omvangrijke banen in combinatie met een gezin – kiest ervoor de studielast over een langere periode te spreiden. Dit heeft ook te maken met het feit dat zij een lerarenbeurs voor drie jaar hebben gekregen. De opleiding adviseert in het intakegesprek om niet meer dan 0,6 fte te werken. De opleiding begeleidt studenten graag goed naar hun diploma, waarbij hun mentale gezondheid voor de opleiding erg belangrijk is. In coachingsgesprekken wordt gekeken naar mogelijkheden om een goede balans te vinden tussen studie, werk en privé.

De opleiding doet er voldoende aan om de studeerbaarheid te bevorderen. Studenten waarderen het zeer dat docenten constructief meedenken over het vormgeven van het leerproces en de studeerbaarheid daarbij. *“Docenten bewegen mee; zij zijn flexibel”*, zo werd in het auditgesprek aangegeven. Er is bijvoorbeeld de mogelijkheid om opdrachten op een later tijdstip in te leveren. Een van de studenten vertelde in het auditgesprek verder dat zij door de docenten worden uitgedaagd om te kijken wat zij uit de door hen ontwikkelde beroepsproducten, zoals een lessenserie, kunnen halen. Indien mogelijk mogen zij dit dan ook voor een ander vak gebruiken. Zo kan een student die het academisch essay afrondt met een voldoende resultaat, dit inzetten voor het onderdeel 'Academische Vaardigheden', dat bij het talencluster valt onder de Eenheid van Leeruitkomsten 'Lerende Professional'. Een ander voorbeeld is de module *'Engagement culturel'*. De student kan zelf invulling geven aan 10 EC. Studenten kunnen bijvoorbeeld MOOC's, cursussen of studiedagen volgen of excursies organiseren. Ook kunnen ze ervoor kiezen om een extra keuzemodule te volgen. Studenten waarderen dat er op deze manier rekening wordt gehouden met de individuele student.

II. Personeel

Een enthousiast en betrokken team van drie lerarenopleiders verzorgt de hbo-master Leraar Frans. Het panel heeft vastgesteld dat de lerarenopleiders voldoende bekwaam zijn. Iedere opleider is, samen met één collega, gespecialiseerd in één of meerdere leerlijnen. Een opleider is gepromoveerd en is betrokken bij internationaal onderzoek. Een andere opleider is nog steeds werkzaam in het voortgezet onderwijs, waardoor de opleiding op de hoogte blijft van actuele ontwikkelingen. Alle opleiders zijn gecertificeerde DELF/DALF²⁰-examinatoren.

Wat de lerarenopleiders kenmerkt, is dat zij op verscheidene manieren betrokken zijn bij ontwikkelingen in het vakgebied. Eén opleider is lid van de visiegroep buurtalen. Een andere opleider lid van het LOVM en lid van de schrijfgroep voor de herijking van de kennisbasis voor de bacheloropleidingen en verantwoordelijk voor de toetsitems cultuur van de landelijke kennistoets.

²⁰ DELF (Diplôme d'études en langue française) and DALF (Diplôme approfondi de langue française)

Uit de evaluaties en uit de auditgesprekken kwam naar voren dat studenten zeer tevreden zijn over de kwaliteit van hun docenten. Zij vinden dat docenten veel kennis hebben over de beroepspraktijk en dat ze hart voor het vak hebben. Docenten zijn goed bereikbaar en studenten voelen zich veilig en geïnspireerd. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Frans. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 'Onderwijsleeromgeving' als voldoet. De opleiding biedt een mooi curriculum aan met een doordachte opbouw. Het curriculum sluit aan bij de landelijke kennisbasis en is passend en adequaat om studenten op het beoogde masterniveau te krijgen. Centraal staan de aandacht voor francofonie en de actualiteit, het beleggen van meer eigenaarschap bij studenten en het creëren van een leergemeenschap waar docenten en studenten van en met elkaar leren. Ook is er door het hele programma heen aandacht voor het vergroten van het onderzoekend vermogen bij studenten en heeft de internationale dimensie een plek gekregen. Ten aanzien van het verwerven van de taalvaardigheid op eindniveau denkt het panel dat studenten gebaat zijn bij een sterkere begeleiding. De wijze waarop de opleiding het programma verder ontwikkelt, hierbij gebruik makend van interne en externe evaluaties, verdient een compliment.

De opleiding heeft een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze aantoonbaar in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepast. De opleiding heeft ruime aandacht voor de aansluiting tussen vakdidactiek, vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Studenten bevestigden dat er ook in de vakinhoudelijke modules voldoende aandacht is voor de vakdidactiek en dat er in het programma veel oog is voor het didactiseren van de geleerde stof. Met het onderbrengen van de vier generieke modules bij de opleiding zorgt de opleiding met het totale programma voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de studeerbaarheid en studielast en biedt waar nodig maatwerk. Daarin speelt ook de studiecoach een belangrijke rol. Studenten stellen de flexibiliteit die de opleiding biedt, zeer op prijs. Dat de opleiding de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten legt, is weliswaar passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht, maar het auditpanel vindt dat de opleiding het werkveld meer mag meenemen in haar ambitie om kartrekkers en innovators op te leiden voor de school.

De opleiding wordt verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over een didactische bevoegdheid. De studenten zijn bijzonder te spreken over de kwaliteit van hun docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk. FLOT besteedt voldoende aandacht en tijd aan professionalisering; zowel informeel als formeel en zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

De generieke en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn adequaat. Met het digitale platform Canvas en de digitale tool Gradework heeft de opleiding mooie instrumenten in handen voor het delen van informatie over onderwijsinhoud, projecten en begeleiding en beoordeling van gemaakt werk.

15.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Zie voor de bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (systeem van toetsen en beoordelen, borging validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid, examen- en toetscommissie en afstuderen) het generieke gedeelte van dit rapport.

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel heeft kennisgenomen van het toetsplan van de opleiding Leraar Frans. Hierin wordt de kleur en identiteit van de opleiding zichtbaar gemaakt. Het is een concretisering op opleidingsniveau van het FLOT-toetsbeleid waarin de doelstelling van de opleiding en specifieke uitgangspunten van het toetsprogramma zijn opgenomen. Ook de kwaliteitsborging van de toetsing wordt hierin uitgewerkt. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat er bij mondelinge toetsen – indien mogelijk – een tweede assessor aanwezig is. Ook bij de ontwikkeling van een toets wordt in het merendeel van de gevallen het vier-ogen principe toegepast. De relatie tussen de toetsen en de leerdoelen heeft de opleiding zichtbaar gemaakt in het CLOTS-schema (zie ook standaard 2). Het toetsexpertteam ondersteunt de opleiding (waar nodig) bij bijstellingen in het toetsprogramma en toetsplan.

De opleiding zet toetsen in om te komen tot beslissingen (summatief), maar ook om studenten verder te helpen in hun ontwikkeling (formatief). Studenten leveren producten aan, al dan niet schriftelijk, en deze worden door docenten en peers (kritisch) besproken en van feedback voorzien. Een voorbeeld hiervan is het formatieve mondelinge examen voor het vak '*Littérature & médias*'. Studenten worden summatief beoordeeld op hun portfolio, maar krijgen feedback op hun taalvaardigheid. Studenten zijn tevreden met de kwaliteit van de feedback die zij ontvangen. Zoals in standaard 2 is gesteld, hebben studenten een gezamenlijke OneDrive geïnitieerd waar iedereen zijn beroepsproducten in plaatst. Ook op deze manier ontvangen studenten feedback.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Frans gebruik maakt van een mooie variatie aan toetsvormen. Het karakter van het ene vak leent zich meer voor bijvoorbeeld de afname van een schriftelijke kennistoets, zo geeft de opleiding in haar toetsplan aan. Het andere vak daarentegen vraagt om een dossier waarin een student aan de hand van een aantal bewijzen zijn niveau in de omgang met vraagstukken voortvloeiend uit de opleiding, aantoont. Waar de opleiding naast de beoordeling het gesprek met de student over de aangeleverde bewijzen en ook zijn reflectie daarop belangrijk vindt, kiest zij voor een portfolioassessment (en criteriumgericht interview). Bij veel vakdidactische vraagstukken is er sprake van een beroepsproduct, hetzij als toetsvorm, hetzij als onderdeel van een portfolio. Een enkele keer hebben studenten een vaardigheidstoets.

De student toont aan het Frans op C1-niveau van het ERK te beheersen met behulp van de uitslag van externe toetsing (TCF = Test de connaissance du Français). Het auditpanel heeft het met docenten en studenten over deze externe toetsing gehad. Tegen betaling kunnen studenten inzage krijgen in hun resultaten, maar zij ontvangen dan geen gerichte feedback. Een van de studenten had alles gehaald op het onderdeel schrijfvaardigheid na. Ze kreeg geen inzicht in wat ze nu precies nog moest verbeteren. Het auditpanel vindt dat er ook bij een externe toets als de TCF sprake moet zijn van transparantie richting studenten.

Het auditpanel heeft zelf ook naar toetsen gekeken en vindt deze van masterniveau en passend bij een opleiding Leraar Frans. Vakinhoudelijk keek het panel naar het tentamen 'Littérature et médias'. Vakdidactisch zag het panel de invulling van de eindopdracht 'Intervisie en didactiek'. Het panel stelt vast dat de toetsing transparant en duidelijk is, ook in communicatie naar studenten – betreffende verwachtingen – toe. De studenten bevestigen in het auditgesprek dat het voor hen helder is waar ze op worden getoetst. De studiegids en de studiehandleidingen bevatten informatie over de vorm en het moment van toetsing, zo geven zij aan, en de rubrics zijn voorafgaand aan het toetsmoment bekend, waardoor studenten op de hoogte zijn waarop zij worden beoordeeld.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOT gelijk. Studenten tonen aan het einde van de opleiding aan de leerresultaten op eindniveau te beheersen met het 'Vakdidactisch ontwerponderzoek'. Studenten krijgen de mogelijkheid om de onderzoeks cyclus op drie manieren uit te voeren: lesson study, design as research (DARE) en een individueel ontwerponderzoek. Zie het generieke deel van dit rapport voor een beschrijving.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Leraar Frans als 'voldoet'. De opleiding heeft het FLOT-brede toetsbeleid (2021) geconcretiseerd in een eigen toetsplan. Op basis van dit toetsplan, het toetsprogramma, de toetsmatrijzen en de rubrics concludeert het panel dat het systeem van toetsen en beoordelen goed op orde is binnen de opleiding. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier met behulp van verschillende toetsvormen of de studenten de beoogde bekwaamheidseisen en daarvan afgeleide leeruitkomsten in het generieke en vakspecifieke programma hebben bereikt. Het toetsexpertteam heeft een kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing en beoordelen. Studenten zijn tevreden over de toetsen en met name over de formatieve en ontwikkelingsgerichte feedback die zij ontvangen. De toetsen die het panel zelf heeft ingezien, waren van goed niveau.

De opdracht voor een ontwerpgericht vakdidactisch onderzoek en de mogelijkheid voor de studenten om daarbij gebruik te maken van een van de drie onderzoeksmodellen, vindt het auditpanel waardevol. Deze opdracht past goed bij de toetsing van het masterniveau.

Uit de bevindingen van het generieke deel van dit rapport blijkt dat de examencommissie met haar beleidskamer en drie sectoroverstijgende uitvoerende kamers een deskundige en stevige club is, die haar borgende rol goed vervult. De commissie heeft een heldere agenda met een duidelijke prioritering en is nauw betrokken bij alle actuele en voorgenomen ontwikkelingen binnen FLOT. De commissie heeft op basis van steekproeven van de eindwerken ook een duidelijk beeld van de aandachtspunten die er bij sommige opleidingen nog zijn, zoals de navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en het optimaliseren van de feedbackgeletterdheid van docenten.

15.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het generieke deel van dit rapport meldde het auditpanel dat het gerealiseerde niveau van de master lerarenopleidingen van FLOT blijkt uit de wijze waarop afgestudeerden als eerstegraads leraar functioneren in de praktijk. Deze bevindingen zijn onverkort van toepassing op de master lerarenopleiding Frans. Studenten geven in het auditgesprek aan dat zij in hun schoolpraktijk breder kijken naar ontwikkelingen in de MVT-sectie. Zij hebben meer inzicht gekregen in het systeem van doorlopende leerlijnen van onder- naar bovenbouw. Ook zijn zij bewuster gaan nadenken over de keuzes die zij maken; niet alleen ten aanzien van de lesinhoud, maar ook over de vormgeving daarvan.

Het panel wil de opleiding meegeven om het contact met alumni verder te structureren. De opleiding wil dit zelf ook. Een van de docenten geeft in het auditgesprek aan dat zij zoekende zijn naar een vaste structuur om voeling te houden met hun alumni. Zij willen de open leergemeenschap die ze gecreëerd hebben, uitbreiden voor alumni en denken bijvoorbeeld aan een jaarlijkse terugkomdag met workshops voor en door afgestudeerden. Het panel juicht dit toe.

Eigen oordeel van het auditpanel over het gerealiseerde niveau

Het auditpanel bekeek van acht studenten van de masteropleiding leraar Frans eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren uit de studie jaren 2022 en 2023. In de gemaakte steekproef is rekening gehouden met een spreiding over studie jaren en beoordelingen. De opleiding Frans heeft sinds cohort 2020 twee afgestudeerden. De overige studenten zijn hetzij nog studierend, hetzij uitgevallen. Het panel kon van één student het volledige afstudeerdossier bekijken, bestaande uit de resultaten van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek en de resultaten van het tentamen '*Littérature et médias II: théâtre*'. Van de overige zeven studenten bekeek het panel het resultaat van het 'EVL2 : Pedagogische Vraagstukken'.

De afgestudeerde student toonde met het vakdidactisch onderzoek aan de leerresultaten op het eindniveau te hebben gerealiseerd. Het cijfer was terecht, aldus het auditpanel. Het beroepsproduct was vakinhoudelijk relevant, goed onderbouwd en van voldoende niveau. De student had een onderzoek uitgevoerd in 4vwo naar het verbeteren van gespreksvaardigheid met behulp van de doeltaal als voertaal en de activerende werkvormen. Ten aanzien van het tentamen '*Littérature et médias II: théâtre*' zag het panel dat de student de materie beheerste op masterniveau. De uitwerkingen van de opgaven waren uitvoering en terzake. Bij de zeven uitwerkingen van 'Pedagogische Vraagstukken' zag het panel dat studenten op weg waren naar het masterniveau. Het merendeel van de dossiers was zeer verzorgd en inhoudelijk van passend niveau. Bij een aantal studenten zag het panel nog ruimte voor verbetering in brongebruik en bronvermelding en -verwijzing. Aangezien 'Pedagogische Vraagstukken' in jaar 1 wordt gegeven, kan het panel dit billijken.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de masteropleiding leraar Frans. De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan het stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers onderschrijven dat het niveau van de afgestudeerden voldoende aansluit op het niveau waarop zij geacht worden te functioneren als eerstegraads leraar in de beroepspraktijk. Daarbij werden het inhoudelijk en didactisch sterker zijn geworden in het eigen vak en betere zichtbaarheid in de school als kenmerkend voor de master genoemd. De rol van kartrekker en innovator werd zowel door het werkveld als de alumni herkend.

16. ALGEMEEN EINDOORDEEL FRANS

De hbo-masteropleiding Leraar Frans leidt goede en kundige eerstegraads docenten Frans op, zo concludeert het panel. Er ligt een mooi en stevig vakspecifiek programma met veel aandacht voor actualiteit en francofonie en voor de verbinding met de schoolpraktijk. Door de prominente aandacht voor vakdidactiek binnen het curriculum en in de vormgeving en uitvoering van het onderwijs wordt de didactische vertaalslag voortdurend op meerdere niveaus gemaakt: die van de curriculumopbouw, de vormgeving van onderwijs en toetsing, en de voorbeeldrol die de opleiders vervullen. Het panel heeft een team gesproken van betrokken, enthousiaste, vakbekwame docenten die met studenten meedenken en oog hebben voor de studeerbaarheid. Docenten hebben hart voor hun vak. Zij willen studenten opleiden *“die sterk genoeg in hun schoenen staan om voor het vak te vechten”* en die op hun beurt hun leerlingen kunnen laten ervaren dat het vakgebied Frans niet alleen te maken heeft met een taal die in Frankrijk wordt gesproken. De opleiding stimuleert studenten hierbij actief om de dwarsverbanden op te zoeken met hun MVT-collega's en hiermee vakoverstijgende samenwerking te realiseren. Het auditpanel juicht dit toe, zeker gezien de uitdagingen inzake het buurtaalonderwijs.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding ruim aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Frans in de eerste graad.

17. AANBEVELINGEN FRANS

- In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich aan bij dit advies voor de opleiding Leraar Frans.
- Het panel wil de opleiding (en de studenten!) meegeven om te blijven investeren in vakoverstijgende samenwerking en om zich daarbij in te zetten voor het belang van buurtaalonderwijs.
- De opleiding bereidt studenten voor op de TCF-toets. Desalniettemin wordt er ook extra inspanning van de student verwacht op dit vlak (buiten de opleiding om). Studenten geven aan dat dit bij de vereiste zelfverantwoordelijkheid van een masterstudent hoort. Desalniettemin ziet het panel hier een sterkere begeleidingstaak weggelegd voor de opleiding. Het panel adviseert de opleiding dit taalleerproces zorgvuldig te monitoren. Gezien het beperkte aantal studenten is dit goed mogelijk. Het panel ziet ten aanzien van dit punt mogelijkheden in de open leergemeenschap.
- Structureer het contact met alumni. Een goed alumnibeleid neerzetten betekent tegelijkertijd het versterken van het (regionaal) vakdidactisch netwerk. Daarnaast zijn er kansen voor de opleiding in de vorm van het aanbieden van structurele professionalisering. De opleiding heeft reeds het voornemen om niet alleen het werkveld, maar ook oud-studenten in een vroeg stadium te betrekken bij bijvoorbeeld curriculumvernieuwing. Bouw dat contact verder uit, aldus het panel.

18. SCORETABEL ALGEMENE FRANS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Tilburg - Fontys Hogeschool hbo-masteropleiding Leraar Frans deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eindoordeel	Positief

BEOORDELINGSRAPPORT

Beperkte opleidingsbeoordeling

hbo-masteropleiding
Leraar Nederlands
deeltijd

FLOT – Fontys Hogeschool

CROHO nr. 45269

Ontwikkelingen sinds de vorige accreditatie (2017)

In het vorige accreditatiebesluit over de opleiding is een aantal adviezen ter verbetering en ontwikkeling geformuleerd. In onderstaande tabel volgen de adviezen die gelden voor de master lerarenopleiding Nederlands, gevolgd door de verbeteracties die de opleiding in gang heeft gezet.

Aanbeveling	Ondernomen actie
Doordenk wat de internationale dimensie voor de masteropleiding Nederlands verder nog kan inhouden.	In diverse programmaonderdelen is aandacht voor de internationale dimensie (zie hiervoor standaard 2). Het panel vindt dat er voldoende ruimte hiervoor is ingebouwd in het curriculum.
Maak beoordeling van stageportfolio's en de toets 'Letterkunde/Poëzieanalyse' transparanter en uniformer. Voorzie in een onderbouwing van het oordeel die altijd aanwezig en inzichtelijk is voor de student en alle andere betrokkenen.	Voor al het ingeleverde werk via GradeWork (zie hieronder) geldt dat het werk – portfolio-, dossier- en/of schrijfopdrachten – wordt voorzien van een voor alle betrokkenen raadpleegbare beoordeling op basis van een rubric. Dat betekent dat ook voor alle onderdelen 'Letterkunde' die worden beoordeeld, een rubric beschikbaar is.
Laat de studenten meer diepgang aanbrengen in de reflectie in de portfolio's door hen vanuit concepten de eigen situatie te laten analyseren en met behulp van didactische, pedagogische en vakdidactische theorie alternatieven voor eigen handelen te laten ontwerpen.	Er wordt in de opleiding gewerkt met leerwerktaken en opdrachten, waarbij de verbinding wordt gelegd tussen leervragen vanuit (vak)didactische en generieke onderdelen. Binnen het (generieke) onderdeel 'Didactisch handelen' maken studenten een lesopname. Zij selecteren daaruit zelf twee fragmenten, passend bij hun leervragen, die zij bespreken met de vakdidactisch beoordeelaar. Deze werkwijze leidt, zeker in vergelijking tot een klassiek lesbezoek met nabespreking, tot meer reflectie op het eigen handelen en de eigen ontwikkelvragen, en uiteindelijk tot meer bewuste keuzes uit het (vak)didactisch repertoire in theorie en praktijk.
Gebruik digitale (stage)portfolio's. Papieren portfolio's leiden tot onoverzichtelijkheid en grote omvang.	Het digitaal inlever-, beoordelings- en archiveringssysteem GradeWork is in gebruik genomen.
FLOT en FLOS wordt aanbevolen op landelijk niveau met de andere master lerarenopleidingen en met vertegenwoordigers vanuit het werkveld af te stemmen over de eisen aan het masteronderzoek.	De opleiding Nederlands neemt deel aan de landelijke peerreview masteronderzoek van LOVM ²¹ en tussen FLOS en FLOT worden eindwerken Nederlands uitgewisseld in het kader van peerreview.

²¹ Landelijk Overleg Vakmasters

19. OORDELEN OP HET NIVEAU VAN DE STANDAARDEN NEDERLANDS

19.1. Beoogde leerresultaten

Standaard 1: De beoogde leerresultaten passen bij het niveau en de oriëntatie van de opleiding en zijn afgestemd op de verwachtingen van het beroepenveld en het vakgebied en op internationale eisen.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten beschrijven aantoonbaar het niveau (associate degree, bachelor of master) zoals gedefinieerd in het Nederlands kwalificatieraamwerk en de oriëntatie (hbo of wo) van de opleiding. Ze sluiten bovendien aan bij de actuele eisen die vanuit het regionale, het nationale en het internationale perspectief door het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Voor zover van toepassing zijn de beoogde leerresultaten tevens in overeenstemming met relevante wet- en regelgeving.

Bevindingen

De masteropleiding Nederlands van FLOT stelt zich ten doel studenten op te leiden tot inhoudelijk sterke, kritische en betrokken eerstegraadsdocenten. De studenten bekwamen zich in alle aspecten van het schoolvak Nederlands in de bovenbouw. De opleiding wil studenten inspireren om liefde en plezier voor taal en literatuur over te brengen op hun eigen leerlingen, opdat zij op hun beurt voldoende taalbewustzijn en taalvaardigheid ontwikkelen om succesvol te kunnen functioneren in de schoolse en de maatschappelijke context.

We zien het schoolvak Nederlands niet alleen als een vak met een rijke vakinhoud, maar ook als een vak dat leerlingen de kennis en vaardigheden kan helpen verwerven die voorwaardelijk zijn om succesvol te functioneren in het (vervolg)onderwijs en in toekomstige maatschappelijke rollen. Er is daarom veel aandacht voor de ontwikkeling en toepassing van academische vaardigheden als kritisch denken en nauwkeurig formuleren. Immers, het onderwijs in het schoolvak Nederlands dient niet alleen aan te sluiten bij de beheersingsniveaus en de leefwerelden van de leerlingen in het voorbereidend hoger onderwijs (vho), maar dient deze ook te vergroten. Dat uitgangspunt is niet alleen van toepassing in het vho, maar ook in het mbo en hbo, waar een deel van onze studenten werkzaam is of in de toekomst zal zijn, en waar grote behoefte is aan kennis en vaardigheden op het gebied van bewuste geletterdheid.

Bron: zelfevaluatie opleiding

De hbo-masteropleiding Leraar Nederlands baseert zich op de landelijke kennisbasis eerstegraadslerarenopleiding Nederlands uit 2018. Deze kennisbasis sluit aan op die van de bacheloropleiding Nederlands en kent vijf kennisdomeinen: (i) Vakdidactiek, (ii) Taalbeheersing, (iii) Taalkunde, (iv) Letterkunde en (v) Wetenschappelijke grondslagen en ontwikkelingen. Binnen de domeinen wordt gewerkt met subdomeinen. Onder het domein 'Letterkunde' vallen onder andere historische en moderne letterkunde, proza- en poëzieanalyse en algemene literatuurwetenschap. Daarnaast hanteert de opleiding de drie bekwaamheidseisen die gelden voor eerstegraads lerarenopleidingen, zoals beschreven in het generieke deel van dit rapport. In studiejaar 2024-2025, zo geeft de opleiding aan, zal zij de implementatie van de herijkte kennisbasis gaan voorbereiden. Dan zal ook de vakvernieuwing (kerndoelen en examenprogramma's) haar beslag krijgen. De verwerking van deze ontwikkelingen in het curriculum heeft de opleiding reeds in beeld.

Het panel heeft het met de docenten tijdens de audit gehad over hun visie op het masterniveau. Docenten gaven aan dat het masterniveau blijkt uit meerdere aspecten. Ten opzichte van de bachelor gaat er "een schepje bovenop". Allereerst wordt van studenten een bepaald niveau verwacht ten aanzien hun abstractievermogen en het kritisch denken. De docenten illustreerden dit met een aantal voorbeelden. Zo worden bij letterkunde literaire teksten op een hoger abstractieniveau geanalyseerd dan in de bacheloropleiding en worden de teksten vanuit verschillende invalshoeken benaderd. Bij een vak als 'Filosofie van taal & literatuur' uit het domein taalkunde wordt het kritisch denken van studenten aangescherpt. Zij moeten bijvoorbeeld kunnen uitleggen wat de belangrijkste problemen uit de taalfilosofie inhouden en hierover in gesprek kunnen treden met vakgenoten. Een verdiepingsmodule als

'Wereldliteratuur' (keuzevak) stimuleert studenten om hun perspectief te verbreden. Verder blijkt het masterniveau, zo gaven de docenten aan, uit het functioneren van studenten op de werkplek. Zij pakken op hun werkplek veelal de kartrekkersrol en zoeken actief de samenwerking met collega's, ook met andere (talen)secties.

Het panel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Nederlands nauw verbonden is met het werkveld. Op deze manier houdt zij zicht op actuele eisen die vanuit het beroepenveld en het vakgebied worden gesteld aan de inhoud van de opleiding. Docenten van de opleiding zijn actief in diverse netwerken en samenwerkingsverbanden (zie ook standaard 2). Zo participeert de opleiding actief in het Landelijk Overleg Vakmasters (LOVM). De coördinator van de masteropleiding Nederlands heeft per september 2023 het (gedeeld) voorzitterschap van het LOVM Nederlands op zich genomen en maakt in die hoedanigheid deel uit van de Advieskring van de Vakvernieuwingscommissie (vvc). Alle opleiders participeren in het herijkingsproces van de kennisbasis van de master Nederlands. Een andere docent is als vakinhoudelijk expert lid van de Vakvernieuwingscommissie Nederlands. Samen met de andere leden (docenten van het vmbo, havo/vwo, lerarenopleiders en curriculumexperts) worden de nieuwe examenprogramma's ontwikkeld voor alle leerwegen van het vmbo, voor het havo en het vwo. Verder vindt er twee keer per jaar een peerreview plaats waarbij vertegenwoordigers van alle eerstegraadslerarenopleidingen Nederlands elkaars onderwijs en toetsing evalueren.

Zie voor de beschrijving van de overige bevindingen (bekwaamheidseisen, niveau, profilering en eigen inkleuring, onderzoek, internationale dimensie, afstemming met het werkveld en vakgenoten) het generieke gedeelte van dit rapport.

Weging en Oordeel: voldoet

Op basis van de generieke bevindingen en de invulling die de opleiding Leraar Nederlands geeft aan de landelijke kennisbasis, beoordeelt het panel Standaard 1 als 'voldoet'. Het panel ziet een opleiding met een duidelijke visie op het leraarschap Nederlands. Het overbrengen van de liefde voor taal en literatuur speelt een belangrijke rol in de opleiding. De opleiders voeren samen een goed inhoudelijk discours over wat het masterniveau behelst en ze zoeken in deze discussie aansluiting bij (landelijke) relevante netwerken en samenwerkingsverbanden.

19.2. Onderwijsleeromgeving

Standaard 2: Het programma, de onderwijsleeromgeving en de kwaliteit van het docententeam maken het voor de instromende studenten mogelijk de beoogde leerresultaten te realiseren.

Toelichting NVAO: De beoogde leerresultaten zijn adequaat vertaald in leerdoelen van (onderdelen van) het programma. Hierbij wordt rekening gehouden met de diversiteit van de toegelaten studenten. De docenten zijn zowel inhoudelijk als didactisch voldoende deskundig om de opleiding te verzorgen en geven begeleiding. De onderwijsleeromgeving bevordert dat studenten op actieve wijze deelnemen aan de vormgeving van het eigen leerproces (*student-centred*).

Indien het onderwijs in een andere taal dan het Nederlands wordt verzorgd, motiveert de opleiding deze keuze. Dit geldt ook indien de opleiding een anderstalige opleidingsnaam hanteert. Docenten beschikken over voldoende beheersing van de taal waarin zij doceren. Voorzieningen worden niet beoordeeld, tenzij deze specifiek voor de betreffende opleiding zijn getroffen.

Bevindingen

Zie voor bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (opzet en inhoud van het generieke programma, didactische uitgangspunten, werkplekieren, studielast en studeerbaarheid, personeel algemeen en generieke voorzieningen) het generieke deel van dit rapport.

I. Programma

Koppeling bekwaamheidseisen en leeruitkomsten – programma

Op basis van de kaders zoals beschreven onder standaard 1 zijn beoogde leerresultaten geformuleerd. In het onderwijsprogramma zijn deze vertaald in leeruitkomsten. De opleiding heeft in het zogeheten CLOTS²²-schema de samenhang weergegeven tussen de kennisbasis van de opleiding Leraar Nederlands en het programma van de masteropleiding. De koppeling met de onderwijseenheden, leeruitkomsten, toetsing en studiepunten is terug te zien in de studiegids van de opleiding. Door het hele curriculum te doorlopen, kunnen de studenten alle beoogde leerresultaten ontwikkelen.

Inhoud en samenhang van het programma

Het auditpanel stelt vast dat de opleiding een solide en modern vakspecifiek programma aanbiedt met veel aandacht voor de verbinding met de schoolpraktijk. Het programma is opgebouwd volgens vier domeinen: Taalbeheersing, Letterkunde, Taalkunde en Vakdidactiek. Daarnaast biedt de opleiding een aantal academisch georiënteerde modules aan (zie voor meer toelichting 'Onderzoek'). Het auditpanel heeft met de opleiders het gesprek gevoerd over de opbouw van het curriculum en heeft vastgesteld dat hier doordachte keuzes aan ten grondslag liggen. Zo heeft de opleiding in eerste instantie gekozen voor een curriculumopbouw die in grote lijnen de volgorde volgt waarin een startende docent in de bovenbouw vaak te maken krijgt met de onderdelen van het vak Nederlands. Dat betekent dat er eerst aandacht is voor zaken als argumentatie en leesvaardigheid en dat een thema als historische letterkunde pas in jaar 2 is gepositioneerd. Deze inrichting van het curriculum betekent tegelijkertijd ook een opbouw waarbij de complexiteit en het abstractieniveau toenemen.

De relatie met de kerndoelen en de eindtermen komt aan de orde binnen de onderdelen van Vakdidactiek, waar studenten bijvoorbeeld een beleidsnotitie voor de sectie moeten schrijven naar aanleiding van een verlegenheidssituatie binnen de uitvoering van een van de domeinen van het schoolvak. De opleiding biedt vakdidactiek als een apart domein aan. De opleiding heeft in het auditgesprek toegelicht hoe zij de aansluiting maakt tussen de vakdidactiek, de vakinhoud en de praktijksituatie van de studenten. Doordat alle studieonderdelen erop gericht zijn de studenten niet alleen de stof te laten beheersen, maar ook het 'hoe en waarom' ervan te

²² Competenties, Leerdoelen, Onderwijseenheden, Toetsing en Studiepunten

laten doorgronden, worden studenten erop voorbereid om de juiste afwegingen te maken bij het opstellen van PTA²³ of het kiezen van een leergang.

Toelichting op de module Vakdidactiek 1 (jaar 1)

- In het onderdeel Vakdidactiek 1 wordt aandacht besteed aan de voornaamste vakdidactische problemen van het moedertaalonderwijs in de Tweede Fase, de (digitale) ontwikkelingen vanuit de Tweede Fase zoals die gelden voor het vak Nederlands, de verzorgingsstructuur rond en informatiebronnen m.b.t. het schoolvak Nederlands. Er komen verschillende relevante vakdidactische thema's aan bod, zoals Argumentatievaardigheid, Leesvaardigheid, Mondelinge taalvaardigheid, Schrijfvaardigheid, Literatuuronderwijs en Taalkunde.
- De studenten werken aan een aantal leerwerktaken (LWT's) en opdrachten. In de LWT's laten studenten zien dat zij inzicht hebben in de verschillende ontwikkelingen in het vakgebied en dat zij dat kunnen toepassen bij analyse en beoordeling van huidige didactiek en bij het creëren van nieuwe didactiek. De studenten ontwikkelen bijvoorbeeld een visie op literatuuronderwijs aan de hand van vakdidactische en vakinhoudelijke literatuur en van de colleges en schrijven op basis daarvan een advies aan de sectie met betrekking tot het programma letterkunde in de bovenbouw havo.
- De uitgewerkte LWT's kunnen daadwerkelijk uitgevoerd en geëvalueerd worden binnen EVL1 ('Didactisch Handelen' – zie generieke rapport) en daarmee onderdeel vormen van het portfolio van het werkplekleren.

Niet alleen wordt de vakinhoud binnengehaald in de vakdidactische modules, dit geldt ook andersom. *“In de vakinhoudelijke vakken ben je je er wel van bewust dat je lerarenopleider bent”*, aldus een van de opleiders in het auditgesprek. Opleiders laten studenten zien hoe zij opgedane inzichten kunnen vertalen naar hun eigen lespraktijk en heel concreet hoe zij de stof kunnen didactiseren voor hun eigen leerlingen. Studenten kunnen in het auditgesprek de aansluiting tussen vakinhoud en vakdidactiek goed duiden. Tijdens de 'markt' die het panel bezocht, presenteerden studenten de posters die zij hadden gemaakt in het kader van de module 'Letterkunde: Middeleeuwen en vroegmoderne tijd'. Ook zag het panel posteropdrachten, behorende bij een van de leerwerktaken die deel uitmaakte van 'Vakdidactiek 1'. Studenten hadden een infographic gemaakt over een zelfgekozen vakdidactisch onderwerp dat betrekking had op mondelinge vaardigheden, zoals werken met standaardgeschilpunten, retorica etc. Het panel vindt dit een mooie manier om de theorie te verbinden aan een mogelijke praktische toepassing voor leerlingen.

Tijdens de audit is met de docenten Nederlands ook gesproken over het werkplekleren. Studenten leren deels door activiteiten in de onderwijspraktijk; ze staan voor de klas. De student is zelf verantwoordelijk voor het vinden van de praktijkbegeleider. Vanuit de opleiding bezoekt de vakdidacticus vanuit Fontys de school van de studenten. In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich hierbij aan.

Onderzoekend vermogen

Naast de aandacht voor het ontwikkelen van onderzoeksvaardigheden in de generieke modules en het uitvoeren van de afstudeeropdracht voor de onderwijseenheid Vakdidactisch Ontwerponderzoek, komt onderzoek ook aan bod in het vakspecifieke programma. Kenmerkend voor de opleiding is de 'aftrap' met een opleidingsoverstijgende module 'Academische vaardigheden' voor alle studenten van de talenmasteropleidingen. Studenten maken kennis met de diverse aspecten van het concept 'academische vaardigheden' of frissen hun eerder opgedane kennis op in colleges met een vakinhoudelijke insteek en bijpassende literatuur. Ook hier zag het panel het dubbele-bodem-principe overigens terug. Opleiders maken voor studenten de vertaalslag naar hun eigen rol als begeleider van leerlingen bij de ontwikkeling van hun academische vaardigheden, zoals bij het profielwerkstuk.

²³ PTA = Programma voor toetsing en afsluiting

Voorbeeld van hoe onderzoek terugkomt in een vakspecifieke module

In de module 'Schriftelijke vaardigheden: Schrijven voor vakgenoten' bewerken studenten een wetenschappelijke tekst op het gebied van de Neerlandistiek tot een artikel en een posterpresentatie die voor een breed publiek begrijpelijk zijn. Zij schrijven daarnaast een essay waarin vanuit de theorie de taalbeheersing binnen de eigen (school)praktijk kritisch belicht wordt. Studenten leren in deze module onder meer kritisch te kijken naar bestaande (wetenschappelijke) onderzoeken naar onderwerpen uit de taalbeheersing; zij leren zelf een brug te slaan tussen de theorie en de praktijk van het taalbeheersingsonderzoek en leren de relatie te leggen tussen het onderzoek en het onderwijs in het eerstegraads gebied.

De opleiding roostert in periode 4 van jaar 1 bijeenkomsten waarin een onderzoeksvoorstel voor Vakdidactisch Ontwerponderzoek wordt opgesteld onder begeleiding van de beoogde onderzoeksbegeleider. In periode 1/2 van jaar 2 zijn er vervolgens bijeenkomsten in themagroepen, waarin studenten vorderingen en ervaringen uitwisselen m.b.t. het Vakdidactisch ontwerponderzoek. Zoals in het generieke rapport is te lezen kiezen studenten voor hun onderzoek uit drie modellen:

10. Lesson study (door een groep studenten)
11. Design as Research (DARE: individueel of door een groep studenten)
12. Individueel ontwerponderzoek

De opleiders geven in het auditgesprek aan dat studenten nog vaak kiezen voor het individueel ontwerponderzoek, omdat zij niet graag afhankelijk zijn van een ander. Lesson study als onderzoeksmodel wint aan populariteit, maar dit vergt voor de student meer coördinatie. Het auditpanel sluit zich aan bij de aanbeveling in het generieke rapport om als lerarenopleidingen vaker goede praktijkvoorbeelden uit te wisselen rondom het vakdidactisch ontwerponderzoek en de daarbij gebruikte modellen.

Internationale en interculturele dimensie

Het panel heeft vastgesteld dat er voldoende aandacht voor de internationale dimensie is in het programma. In de modules Taalkunde wordt aandacht besteed aan attitudes t.a.v. meertaligheid en de rol en status van verschillende talen in de Nederlandse samenleving en de onderwijspraktijk. Studenten gaan daarnaast in jaar 2 op studiereis naar Antwerpen. De nadruk ligt hier op de koppeling tussen literatuur en kunst en cultuur en de positionering van de leraar Nederlands als 'cultuur(over)drager'. Verder zijn er ook twee internationaal georiënteerde (opleidingsoverstijgende) keuzemodules: 'Wereldliteratuur' en 'Taalbeleid en meertaligheid'. Hier komen studenten andere talenmasterstudenten tegen die kennis van andere talen en culturen inbrengen. De opleiding probeert ten slotte in diverse vakken actuele thema's in te brengen die een relatie hebben met het burgerschapsonderwijs.

Uit de NSE blijkt dat dat studenten een positief beeld hebben van de opleiding. Zij zijn tevreden over aspecten als de aansluiting van de inhoud bij actuele ontwikkelingen, de inhoudelijke kwaliteit van het studiemateriaal en het niveau van de opleiding. Studenten zouden het waarderen als de opleiding meer aandacht besteedt aan maatschappelijke thema's en burgerschap. Dit gebeurt al wel in de opleiding (zie hierboven), maar dit mag meer expliciet gemaakt worden in de opleiding.

Instroom en studeerbaarheid

De masteropleiding leraar Nederlands is een kleinschalige opleiding waar jaarlijks zo'n zestien] studenten starten. Studenten stromen door vanuit de bachelor of zijn al enige tijd werkzaam als tweedegraads docent en willen zich nu verder professionaliseren. Alle studenten zijn werkzaam als docent, in het voortgezet of middelbaar beroepsonderwijs. Het panel heeft aan de opleiding gevraagd of het voor elke student lukt om een werkplek te hebben in de bovenbouw. De opleiding geeft bij de intake richting studenten aan dat het zeer wenselijk is dat zij vanaf het begin van de studie een plek hebben waarin zij alle opdrachten kunnen uitvoeren. Als dat niet lukt, dan zoekt de opleiding samen met studenten naar mogelijkheden. Een van de studenten gaf aan dat ze bij de start van de opleiding nog geen bovenbouwklas had. Zij mocht de module 'Didactisch Handelen' een periode later inleveren en kon voor andere opdrachten samenwerken met medestudenten.

In het generieke rapport is reeds gemeld, dat sommige lerarenopleidingen mbo-4 als relevante werkplek zien. Dit geldt ook voor de opleiding Leraar Nederlands. Dat mbo 4-opleidingen (evenals het hbo) worden meegerekend in het eerstegraadsgebied, is FLOT-beleid. Het auditpanel heeft hierover doorgepraat met docenten. De redenering is dat mbo-4-studenten – net als studenten in 5 havo – een examen krijgen op referentieniveau 3F. Het auditpanel ziet evenwel dat de vakdidactische en vakinhoudelijke diepgang in het mbo niet in alle gevallen overeenkomt met die van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs, bijvoorbeeld als het gaat om de domeinen letterkunde en taalkunde. Het panel raadt aan om hier nog eens naar te kijken en dit wellicht op landelijk niveau verder te bespreken.

Uit de evaluaties en het gesprek met studenten blijkt dat studenten over het algemeen tevreden zijn over de studeerbaarheid van het programma. Ze ervaren pieken, maar dat hoort bij een opleiding, zo gaven studenten aan. Op bepaalde punten vinden zij dat de studielast en het aantal studiepunten niet overeenkomen. Dit zit met name bij de generieke onderdelen. Zo vonden studenten de hoeveelheid werk en tijd bij 'Pedagogisch handelen' niet overeenkomen met de 5 EC die zij hiervoor kregen. Bij de opleidingsspecifieke onderdelen, zo geven studenten aan, ligt het ook aan je eigen expertises en interesses. Het aandeel literatuur is bijvoorbeeld erg groot, aldus de studenten, maar op het moment dat daar je interesse ligt, dan ervaar je dat niet als storend. Hetzelfde geldt voor het aantal schrijfp opdrachten.

De opleiding doet er wel voldoende aan om de studeerbaarheid te bevorderen. Zo is op aangeven van het SDO²⁴ vanaf studiejaar 2022-2023 het eerste inlevermoment van het essay voor het onderdeel 'Literaire analyse' verplaatst van periode 1 naar periode 2. Op deze manier kunnen studenten de feedback die zij ontvangen op hun essay voor 'Academische vaardigheden' (periode 1) verwerken en toepassen in het essay dat zij schrijven voor Literaire analyse. Studenten waarderen het ook zeer dat docenten constructief meedenken over het vormgeven van het leerproces en de studeerbaarheid daarbij. "*Docenten bewegen mee; zij zijn flexibel*", zo werd in het auditgesprek aangegeven. Zo is er de mogelijkheid om opdrachten op een later tijdstip in te leveren, bijvoorbeeld via een door de studiecoach ondersteund verzoek aan de Examencommissie.

II. Personeel

Een enthousiast en betrokken team van vijf lerarenopleiders verzorgt de hbo-master Leraar Nederlands. Het panel heeft vastgesteld dat de lerarenopleiders voldoende bekwaam zijn en een breed spectrum aan expertises dekken. Alle docenten hebben een hbo of wo-masteropleiding gevolgd. Vier van hen beschikken over een eerstegraads bevoegdheid en hebben ervaring in het voortgezet onderwijs, de vijfde heeft in het universitair onderwijs gewerkt. Drie van de vijf opleiders zijn gepromoveerd. Diverse opleiders hebben de afgelopen jaren diverse handboeken geschreven, die door verschillende lerarenopleidingen in het land op de literatuurlijsten zijn gezet.

Wat de lerarenopleiders kenmerkt, is dat zij op verscheidene manieren betrokken zijn bij ontwikkelingen in het vakgebied. Bij standaard 1 heeft het panel reeds een aantal voorbeelden genoemd van activiteiten die opleiders hebben ontplooid. Nog niet genoemd is dat een van de opleiders deel uit maakt van de Werkgroep Onderzoek en Didactiek Nederlands (WODN)²⁵ van Vereniging Levende Talen. Een andere opleider maakt deel uit van de werkgroep Mondelinge taalvaardigheid (WMT), onderdeel van de sectie Nederlands van Vereniging Levende Talen. Daarnaast is een van de opleiders betrokken bij onderzoeksprojecten.

Uit de evaluaties en uit de auditgesprekken kwam naar voren dat studenten zeer tevreden zijn over de kwaliteit van hun docenten. Zij vinden dat docenten veel kennis hebben over de

²⁴ SDO = student-docent-overleg

²⁵ Deze werkgroep bespreekt hoe docenten geholpen kunnen worden zich blijvend in de ontwikkelingen binnen het schoolvak Nederlands te verdiepen. Ook voert de werkgroep de redactie van het levende 'Handboek Vakdidactiek' op didactieknederlands.nl en van de rubrieken 'De kwestie' en 'Zo kan het ook'.

beroepspraktijk en dat ze hart voor het vak hebben. “*De docenten nemen mij mee in de passie die ze hebben voor taal*”, zo geeft een van de studenten aan in het auditgesprek. Docenten zijn goed bereikbaar en studenten voelen zich veilig en geïnspireerd. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

III. Opleidingsspecifieke voorzieningen

Het panel stelt vast dat zowel de fysieke als digitale voorzieningen op orde zijn voor de opleiding Leraar Nederlands. Zie het generieke rapport voor een onderbouwing.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt standaard 2 ‘Onderwijsleeromgeving’ als voldoet. De opleiding biedt een stevig en modern curriculum aan met een doordachte opbouw. Het curriculum sluit aan bij de landelijke kennisbasis en is passend en adequaat om studenten op het beoogde masterniveau te krijgen. De opleiding heeft een aantal duidelijke didactische uitgangspunten geformuleerd die ze aantoonbaar in het generieke en vakspecifieke onderwijs toepast. De keuze om vakdidactiek apart aan te bieden pakt goed uit. Studenten herkennen de aansluiting tussen de vakdidactische als de vakinhoudelijke modules. Er is door het hele programma heen aandacht voor het vergroten van het onderzoekend vermogen bij studenten en ook de internationale dimensie heeft een plek gekregen. Met het onderbrengen van de vier generieke modules bij de opleiding zorgt de opleiding met het totale programma voor de benodigde en gewenste samenhang tussen vakinhoud-vakdidactiek-pedagogiek-professionele ontwikkeling.

De opleiding besteedt voldoende aandacht aan de studeerbaarheid en studielast en biedt waar nodig maatwerk. Daarin speelt ook de studiecoach een belangrijke rol. Studenten stellen de flexibiliteit die de opleiding biedt, zeer op prijs. Dat de opleiding de regie voor de eigen professionele ontwikkeling op de werkplek in handen van de studenten legt, is weliswaar passend bij wat er van een masterstudent mag worden verwacht, maar het auditpanel vindt dat de opleiding het werkveld meer mag meenemen in haar ambitie om kartrekkers en innovators op te leiden voor de school. Ten aanzien van het mbo-4 als relevante werkplek adviseert het panel om goed te kijken of de vakdidactische en vakinhoudelijke diepgang in alle gevallen overeenkomt met die van de bovenbouw van het voortgezet onderwijs.

De opleiding wordt verzorgd door inhoudelijk deskundige, enthousiaste en nauw bij de studenten betrokken docenten. Alle docenten zijn didactisch bekwaam en beschikken over een didactische bevoegdheid. De studenten zijn bijzonder te spreken over de kwaliteit van hun docenten, over hun vakinhoudelijke kennis en kennis van de beroepspraktijk. FLOT besteedt voldoende aandacht en tijd aan professionalisering; zowel informeel als formeel en zowel op individueel niveau als op groepsniveau. Het panel wil de opleiding een compliment geven over hoe de docenten diepgang geven aan hun functie als rolmodel (dubbele-bodem-principe) in hun dagelijkse opleidingspraktijk.

De generieke en opleidingsspecifieke voorzieningen zijn adequaat. Met het digitale platform Canvas en de digitale tool Gradework heeft de opleiding mooie instrumenten in handen voor het delen van informatie over onderwijsinhoud, projecten en begeleiding en beoordeling van gemaakt werk.

19.3. Toetsing

Standaard 3: De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing.

Toelichting NVAO: De beoordeling is valide, betrouwbaar en voldoende onafhankelijk. De eisen zijn helder voor de studenten. De kwaliteit van de tentaminering en examinering wordt voldoende gewaarborgd en voldoet aan de wettelijke deugdelijkheidsvereisten. De toetsen ondersteunen het eigen leerproces van de student.

Bevindingen

Zie voor de bevindingen over de generieke aspecten van deze opleiding (systeem van toetsen en beoordelen, borging validiteit, betrouwbaarheid, inzichtelijkheid, examen- en toetscommissie en afstuderen) het generieke gedeelte van dit rapport.

Systeem van toetsen en beoordelen

Het auditpanel heeft kennisgenomen van het toetsplan van de opleiding Leraar Nederlands. Hierin wordt de kleur en identiteit van de opleiding zichtbaar gemaakt. Het is een concretisering op opleidingsniveau van het FLOT-toetsbeleid waarin de doelstelling van de opleiding en specifieke uitgangspunten van het toetsprogramma zijn opgenomen. Ook de kwaliteitsborging van de toetsing wordt hierin uitgewerkt. Er wordt bijvoorbeeld aangegeven dat mondelinge toetsen ofwel door twee examinatoren samen worden afgenomen, ofwel worden opgenomen zodat een tweede examinerator de geluidsopname zou kunnen beluisteren en een oordeel kan geven. De relatie tussen de toetsen en de leerdoelen heeft de opleiding zichtbaar gemaakt in het CLOTS-schema (zie ook standaard 2). Het toetsexpertteam ondersteunt de opleiding (waar nodig) bij bijstellingen in het toetsprogramma en toetsplan.

De opleiding zet toetsen in om te komen tot beslissingen (summatief), maar ook om studenten verder te helpen in hun ontwikkeling (formatief). In elke vakinhoudelijke module zijn er diagnostische momenten. Diagnostische vragen, bijvoorbeeld in de vorm van proeftentamenvragen, worden zoveel mogelijk tijdens contactmomenten besproken. In sommige modules beoordelen studenten elkaars producten op een formatieve wijze d.m.v. peerfeedback. Richtlijnen voor dergelijke beoordelingen worden vooraf verstrekt, bijvoorbeeld in de vorm van rubrics. Daarnaast ontvangen studenten feedback van docenten op door hen ingeleverde producten. De ene docent geeft hierbij uitgebreider feedback dan de andere, maar dat ervaren studenten niet als storend, zo vertellen studenten in het auditgesprek. Zij zijn tevreden met de kwaliteit van de feedback die zij ontvangen.

Het auditpanel heeft vastgesteld dat de opleiding Leraar Nederlands gebruik maakt van een mooie variatie aan toetsvormen, zoals essays, kennistoetsen met open vragen, performance assessment, mondelinge toetsen, portfolio-assessment, onderzoeksopdrachten en (schrijf)vaardigheidstoetsen. In verscheidene modules stoelt de toetsvorm op het dubbele-bodem-principe. Zo is de keuze om enkele letterkundige modules met een mondelinge toets af te ronden ingegeven door het feit, dat docenten in de bovenbouw havo en vwo ook zelf mondelinge toetsen moeten afnemen bij hun leerlingen. Studenten herkennen het dubbele-bodem-principe en waarderen dit. "Je krijgt de toetsen die je zelf ook kunt gaan toepassen", zo geven ze aan in het auditgesprek. Studenten vinden de gekozen toetsvorm goed passen bij de inhoud van het vak. Wel is hun beleving dat ze veel essays moeten schrijven. Het auditpanel zag dat de opleiding acties onderneemt om de studeerbaarheid te vergroten. Zo mag een student die het academisch essay afrondt met een voldoende resultaat, dit inzetten voor het onderdeel 'Academische vaardigheden', dat bij het talencluster valt onder de Eenheid van Leeruitkomsten Lerende Professional.

Het auditpanel heeft zelf ook naar toetsen gekeken en vindt deze van masterniveau en passend bij een opleiding Leraar Nederlands. Vakinhoudelijk keek het panel naar een voorbeeldtentamen van de module 'Historische Taalkunde' (inclusief antwoordmodel en

toetsmatrijs). Vakdidactisch zag het panel de invulling van de opleiding Leraar Nederlands van het Vakdidactisch dossier. Studenten werken hierin aan drie leerwerktaken:

- Analyse en beoordeling van het Centraal Examen (CE) leesvaardigheid vwo;
- Beschouwing van het programma mondelinge taalvaardigheid H4/V4;
- Ontwerpen van een lessenreeks geïntegreerd lees- en schrijfstijlonderwijs.

Ook zag het panel de opdrachten die studenten moeten maken voor 'Vakdidactiek 2' in periode 3 en 4. Het panel stelt vast dat de toetsing transparant en duidelijk is, ook in communicatie naar studenten – betreffende verwachtingen – toe. De studenten bevestigen in het auditgesprek dat het voor hen helder is waar ze op worden getoetst. De studiegids en de studiehandleidingen bevatten informatie over de vorm en het moment van toetsing, zo geven zij aan, en de rubrics zijn voorafgaand aan het toetsmoment bekend, waardoor studenten op de hoogte zijn waarop zij worden beoordeeld.

Afstudeerprogramma

Het afstudeerprogramma is voor alle eerstegraads lerarenopleidingen binnen FLOT gelijk. Studenten tonen aan het einde van de opleiding aan de leerresultaten op eindniveau te beheersen met het 'Vakdidactisch ontwerponderzoek'. Studenten krijgen de mogelijkheid om de onderzoeks cyclus op drie manieren uit te voeren: lesson study, design as research (DARE) en een individueel ontwerponderzoek. Zie het generieke deel van dit rapport voor een beschrijving.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel beoordeelt Standaard 3 voor de masteropleiding Leraar Nederlands als 'voldoet'. De opleiding heeft het FLOT-brede toetsbeleid (2021) geconcretiseerd in een eigen toetsplan. Op basis van dit toetsplan, het toetsprogramma, de toetsmatrijzen en de rubrics concludeert het panel dat het systeem van toetsen en beoordelen goed op orde is binnen de opleiding. De opleiding toetst op een valide, betrouwbare en inzichtelijke manier met behulp van verschillende toetsvormen of de studenten de beoogde bekwaamheidseisen en daarvan afgeleide leeruitkomsten in het generieke en vakspecifieke programma hebben bereikt. Het toetsexpertteam heeft een kwaliteitsondersteunende en -bevorderende rol met betrekking tot toetsing en beoordelen. Studenten zijn tevreden over de toetsen en met name over de formatieve en ontwikkelingsgerichte feedback die zij ontvangen. Ook vinden ze het prettig dat ze toetsen krijgen die zij zelf ook kunnen inzetten op hun werkplek (dubbele-bodem-principe). De toetsen die het panel zelf heeft ingezien, waren van goed niveau.

De opdracht voor een ontwerpgericht vakdidactisch onderzoek en de mogelijkheid voor de studenten om daarbij gebruik te maken van een van de drie onderzoeksmodellen, vindt het auditteam waardevol. Deze opdracht past goed bij de toetsing van het masterniveau.

Uit de bevindingen van het generieke deel van dit rapport blijkt dat de examencommissie met haar beleidskamer en drie sectoroverstijgende uitvoerende kamers een deskundige en stevige club is, die haar borgende rol goed vervult. De commissie heeft een heldere agenda met een duidelijke prioritering en is nauw betrokken bij alle actuele en voorgenomen ontwikkelingen binnen FLOT. De commissie heeft op basis van steekproeven van de eindwerken ook een duidelijk beeld van de aandachtspunten die er bij sommige opleidingen nog zijn, zoals de navolgbaarheid van het oordeel in het beoordelingsformulier en het optimaliseren van de feedbackgeletterdheid van docenten.

19.4. Gerealiseerde leerresultaten

Standaard 4: De opleiding toont aan dat de beoogde leerresultaten zijn gerealiseerd.

Toelichting NVAO: Het realiseren van de beoogde leerresultaten blijkt uit de uitkomsten van toetsen, de eindwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren.

Bevindingen

Wijze waarop afgestudeerden functioneren in de praktijk

In het generieke deel van dit rapport meldde het auditpanel dat het gerealiseerde niveau van de master lerarenopleidingen van FLOT blijkt uit de wijze waarop afgestudeerden als eerstegraads leraar functioneren in de praktijk. Deze bevindingen zijn onverkort van toepassing op de master lerarenopleiding Nederlands. Het panel wil de opleiding meegeven om het contact met alumni verder te structureren.

Eigen oordeel van het auditpanel over het gerealiseerde niveau

Het auditpanel bekeek van acht studenten van de masteropleiding leraar Nederlands eindwerken met de bijbehorende beoordelingsformulieren uit de studie jaren 2022 en 2023. In de gemaakte steekproef is rekening gehouden met een spreiding over studie jaren en beoordelingen. Het panel bekeek van drie studenten het volledige afstudeerdossier, bestaande uit de resultaten van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek en de resultaten van het dossier, behorende bij Vakdidactiek 1. Van de overige vijf studenten bekeek het panel het resultaat van het Vakdidactisch Ontwerponderzoek.

Studenten laten zien dat ze de beoogde leerresultaten realiseren, aldus het auditpanel. Het panel is het over het algemeen eens met de gegeven beoordelingen. Het panel zag relevante vakdidactische onderzoeken, passend bij de beroepspraktijk van de leraar Nederlands. De gekozen thema's – postkoloniaal literatuuronderwijs, lees- of schrijfvaardigheid, Middeleeuwse letterkunde – zijn adequaat en gerelateerd aan een praktisch probleem waar studenten mee te maken hebben in de eigen klas of school. Zes van de acht werkstukken beoordeelde het panel zonder twijfel als masterwaardig. Het panel zag gedegen onderzoeken met passende, actuele inhoud. Het panel vond het mooi om te zien dat een van de studenten het onderzoek ook op meerdere scholen had uitgezet.

Het panel heeft nog de volgende opmerkingen:

- Twee eindwerken zaten wat het panel betreft op de ondergrens. Deze werken konden nog winnen aan diepgang. Dit gold zowel voor de onderzoeksmatige onderbouwing van het werk als voor de kritische reflectie die de student liet zien. Het panel kan zich voorstellen dat de opleiding de lectoraten gebruikt bij het borgen van het masterniveau.
- Bij standaard 2 is reeds aangegeven de lerarenopleiding Nederlands mbo-4 als relevante werkplek ziet. Het panel heeft twee onderzoeken bestudeerd die uitgevoerd waren in het mbo. Het panel wil de opleiding meegeven om bij het afstuderen in het mbo extra te letten op de praktijkcomponent en de transfereerbaarheid.
- Het panel vraagt ten slotte aandacht voor de taalverzorging en taalbeheersing bij de eindwerken.

Weging en Oordeel: voldoet

Het auditpanel komt op Standaard 4 tot het oordeel 'voldoet' voor de masteropleiding leraar Nederlands. De opleiding levert studenten af die het masterniveau aantonen en een sterke, vakinhoudelijke kennisbasis hebben. Dit zag het panel terug in de eindwerken, waarvan het stelt dat studenten de bekwaamheidseisen aantonen.

Alumni en werkveldvertegenwoordigers onderschrijven dat het niveau van de afgestudeerden voldoende aansluit op het niveau waarop zij geacht worden te functioneren als eerstegraads leraar in de beroepspraktijk. Daarbij werden het inhoudelijk en didactisch sterker zijn geworden

in het eigen vak en betere zichtbaarheid in de school als kenmerkend voor de master genoemd. De rol van kartrekker en innovator werd zowel door het werkveld als de alumni herkend.

20. ALGEMEEN EINDOORDEEL NEDERLANDS

De hbo-masteropleiding Leraar Nederlands leidt goede en kundige eerstegraads docenten Nederlands op, zo concludeert het panel. Er ligt een goed programma met een doordachte opbouw. Het panel heeft een team gesproken van betrokken, enthousiaste, vakbekwame docenten die met studenten meedenken en die bovenal hun liefde voor taal en literatuur willen overbrengen. Door de prominente aandacht voor vakdidactiek binnen het curriculum en in de vormgeving en uitvoering van het onderwijs wordt de didactische vertaalslag voortdurend op meerdere niveaus gemaakt: die van de curriculumopbouw, de vormgeving van onderwijs en toetsing, en de voorbeeldrol die de opleiders vervullen.

Voor alle standaarden voldoet de opleiding ruim aan de basiskwaliteit zoals beschreven in het Beoordelingskader 2018 van de NVAO. Op basis van de beslisregels van de NVAO komt het panel tot het algemene eindoordeel 'positief' voor de hbo-masteropleiding Leraar Nederlands in de eerste graad.

21. AANBEVELINGEN NEDERLANDS

- In het generieke rapport is reeds het advies gegeven om als opleiding zelf ook zicht te houden op de ontwikkeling van de studenten op de werkplek incl. de begeleiding die de studenten kunnen krijgen binnen de school. Het auditpanel sluit zich aan bij dit advies voor de opleiding Leraar Nederlands.
- Het panel wil Fontys meegeven om nog eens goed te kijken naar de eisen t.a.v. de werkplek en in het bijzonderheid naar de vraag wat zij beschouwt als het eerstegraads werkgebied. Maak een keuze t.a.v. de positie van mbo-4 en verschaf helderheid richting studenten, werkveld en de eigen opleiding.
- Structureer het contact met alumni. Een goed alumnibeleid neerzetten betekent tegelijkertijd het versterken van het (regionaal) vakdidactisch netwerk. Daarnaast zijn er kansen voor de opleiding in de vorm van het aanbieden van structurele professionalisering. De opleiding heeft reeds het voornemen om niet alleen het werkveld, maar ook oud-studenten in een vroeg stadium te betrekken bij bijvoorbeeld curriculumvernieuwing. Bouw dat contact verder uit, aldus het panel.

22. SCORETABEL LERAAR NEDERLANDS

Scoretabel paneloordelen Fontys Lerarenopleiding Tilburg - Fontys Hogeschool hbo-masteropleiding Leraar Nederlands deeltijd	
Standaard	Oordeel
Standaard 1. De beoogde leerresultaten	Voldoet
Standaard 2. Onderwijsleeromgeving	Voldoet
Standaard 3. Toetsing	Voldoet
Standaard 4. Gerealiseerde leerresultaten	Voldoet
Algemeen eendoordeel	Positief

BIJLAGE I Programma, werkwijze en beslisregels

**Auditprogramma Beperkte Opleidingsbeoordeling t.b.v. hbo-master opleiding
Leraar – Fontys Lerarenopleiding Tilburg – Fontys Hogeschool – 28, 29 en 30
november 2023**

▪ **Dag 1: dinsdag 28 november 2023** **visitatie generiek programma**

Kernpanel:

Josephine Rutten (vz)
Carola Doumen
Liesbeth van de Grint
Marleen de Jong (student)
Rianne Versluis (secr)

		Lokaal A1.05
11.00u	0.30u	Vooroverleg
11.30u	1.00u	Presentatie + gesprek management ²⁶
12.30u	0.45u	Lunch
13.15u	1.00u	Generiek programma masters: docenten en werkveld
14.15u	0.15u	Korte pauze
14.30u	0.45u	Examencommissie en toetsexpertteam
15.15u	0.15u	Korte pauze
15.30u	1.00u	Generiek programma masters: studenten
16.30u	0.15u	Korte pauze
16.45u	0.45u	Alumni
17.30u	6.30u	Totaal

▪ **Dag 2: woensdag 29 november 2023** **visitatie opleidingsprogramma**

Panel Alfa:

Carola Doumen (vz)
Marjan Scholman (NL)
Dubravka Knezic (EN)
Jan van Thiel (DU/FR)
Marleen de Jong (student)
Daniëlle de Koning (secr)

Panel Bèta/exact:

Liesbeth van de Grint (vz/BI)
Ed van den Berg (WI/NA)
Erik Meij (SK)
Luuk Achterberg (student)
Rianne Versluis (secr)

Panel Gamma:

Josephine Rutten (vz)
Gerrit Gorter (AE/BE)
Coen Gelinck (ML)
Tine Béneker (AK/GS)
Hanna Knecht (student)
Cathelijne van Oeffelt (secr)

		Lokaal A1.03	Lokaal A1.05	Lokaal A1.07
08.30u	0.30u	Vooroverleg	Vooroverleg	Vooroverleg
09.00u	1.15u	Docenten NE/EN	Docenten WI/NA	Docenten BE/AE
10.15u	0.15u	Korte pauze		
10.30u	0.45u	Studenten NE/EN	Studenten WI/NA	Studenten BE/AE
11.15u	0.30u	Intern beraad	Intern beraad	Intern beraad
11.45u	0.45u	Lunchpauze		

²⁶ De namen van alle gesprekspartners zijn bij de secretarissen van het auditpanel bekend.

		De Bistro D1.04 Markt		
12.30u	0.20u	NE	WI	AK
12.50u	0.20u	EN	NA	GS
13.10u	0.20u	DU	SK	ML
13.30u	0.20u	FR	BI	AE/BE

		Lokaal A1.03	Lokaal A1.05	Lokaal A1.07	
14.15u	0.30u	Vooroverleg	Vooroverleg	14.15u	Vooroverleg
14.45u	1.15u	Docenten DU/FR	Docenten SK/BI	14.45u*	Docenten AK/GS/ML
16.00u	0.15u	Korte pauze	Korte pauze	16.30u	Korte pauze
16.15u	0.45u	Studenten DU/FR	Studenten SK/BI	16.45u	Studenten AK/GS/ML
17.00u	0.30u	Intern beraad	Intern beraad	17.30u	Intern beraad
17.30u	9.00u	Totaal		9.30u	Totaal

*Het gesprek met docenten AK/GS/ML duurt 0.30u langer in verband met de deelname van een extra vakpanellid voor drie opleidingen. Het gesprek met studenten AK/GS/ML begint daardoor 0.30u later.

▪ Dag 3: donderdag 30 november 2023 visitatie afronding

Kernpanel:

Josephine Rutten
Carola Doumen
Liesbeth van de Grint
Marleen de Jong
Rianne Versluis

Programma		Lokaal A1.05
09.00u	0.30u	Pending issues
09.30u	0.45u	Intern beraad afgelopen dagen + opstellen terugkoppeling op hoofdlijnen
10.15u	0.15u	Korte pauze
10.30u	0.45u	Terugkoppeling (in De Bistro D1.04)
11.15u	1.00u	Ontwikkelgesprek
12.15u	3.15u	Totaal

Werkwijze

Bij de beoordeling van de betreffende master lerarenopleidingen is uitgegaan van het door de NVAO vastgestelde 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland' van september 2018. Daarin staan de standaarden vermeld waarop het auditpanel zich bij de beperkte opleidingsbeoordeling van een opleiding moet richten en de criteria aan de hand waarvan het auditpanel zijn oordeel over de opleiding moet bepalen.

De secretarissen lichtten het auditpanel voorafgaand aan de visitatie uitgebreid voor over het beoordelingskader en de -procedure en over de van hen verwachte attitude voor, tijdens en na de visitatie. Tevens zorgde de secretaris voor een kalibratie van het auditpanel door de interpretatie van de standaarden, de oordelen en de beslisregels door te nemen. Tijdens het audittraject bewaakte de secretaris de correcte procesgang, zag erop toe dat het oordeel van het auditpanel conform het kader tot stand kwam en ondersteunde het proces van de oordeelsvorming.

Op basis van de door opleiding geleverde documentatie heeft het auditpanel zich een beeld kunnen vormen van de primaire en secundaire processen van de betreffende opleiding. Voorafgaand aan het locatiebezoek vond een voorbereidend intern paneloverleg plaats waarin het auditpanel het informatiedossier en de onderliggende documenten besprak. Bovendien zijn

de bevindingen van het auditpanel over de eindwerken tijdens het vooroverleg onderling gedeeld.

De visitatie was gericht op een verificatie van de bevindingen uit de documentenanalyse en het verkrijgen van aanvullende informatie over de inhoud van het programma. Dit geschiedde door gesprekken met vertegenwoordigers van de opleiding, studenten en het werkveld, die waren te kenschetsen als 'gesprekken tussen vakgenoten'.

De verificatie door het auditpanel geschiedde door verscheidene malen hetzelfde onderwerp met verschillende geledingen te bespreken en aan de hand van additionele documentatie en - daar waar het de huisvesting en de materiële voorzieningen betreft- ook door eigen waarneming.

Na overleg met de betreffende opleiding heeft het auditpanel met in achtneming van de daartoe strekkende regels van de NVAO en op basis van zijn documentanalyse en de daaruit voortvloeiende specifieke aandachtspunten de keuze van de gesprekspartners vastgesteld.

Het auditpanel bood studenten, docenten en andere betrokkenen bij de opleiding die niet waren opgenomen in het programma van het locatiebezoek, de gelegenheid om zaken onder de aandacht te brengen die zij van belang achten voor de beoordeling. Het auditpanel heeft geconstateerd, dat de betreffende opleiding de mogelijkheid daartoe tijdig en op correcte wijze bij hen onder de aandacht heeft gebracht en hen heeft geïnformeerd over hoe zij contact konden opnemen met de secretaris van het auditpanel. Het auditteam ontving in een reactie van een student die de opleiding een compliment gaf. Er zijn verder geen opmerkingen en/of klachten van betrokkenen bij de opleidingen binnengekomen.

Afstemming deelpanels binnen het cluster

De visitatie binnen dit cluster is uitgevoerd door de visitatiebureaus Hobéon en NQA. waarbij Hobéon twee audits uitvoerde bij de master lerarenopleidingen van één hogeschool (FLOT en FLOS van Fontys Hogeschool) en NQA drie audits uitvoerde bij de master lerarenopleidingen van drie hogescholen (Hogeschool Utrecht, NHL-Stenden en Hogeschool van Arnhem en Nijmegen).

Afstemming tussen alle deelpanels heeft allereerst plaatsgevonden door de instructie die de panelleden krijgen met betrekking tot het beoordelingskader. De tussen Hobéon en NQA gekalibreerde criteria voor de beoordeling maken onderdeel uit van deze instructie. Daaraan voorafgaand is de afstemming geborgd door overlap in de bezetting tussen alle deelpanels. Daarnaast is, rekening houdend met het feit dat elke opleidingsbeoordeling een individuele beoordeling betreft, vanuit de overlap in de bezetting, waar relevant voortschrijdend gereflecteerd op vorige bezoeken binnen deze visitatiegroep. Verder wordt de afstemming tussen de auditpanels geborgd door de ondersteuning van zo veel mogelijk dezelfde secretaris vanuit zowel Hobéon als NQA en door de inzet van getrainde voorzitters.

Het oordeel van het auditpanel vastgelegd in een conceptrapport werd aan de opleidingen voorgelegd voor een toets op eventuele feitelijke onjuistheden.

Beslisregels

Volgens de NVAO-Beslisregels Accreditatie kan een standaard 'voldoet', 'voldoet ten dele' of 'voldoet niet' scoren. Hobéon heeft de beslisregels toegepast, zoals deze zijn opgesomd in het 'Beoordelingskader accreditatiestelsel hoger onderwijs Nederland, September 2018'.

Wanneer er sprake is van verschillende varianten van een opleiding (bijvoorbeeld: voltijd, deeltijd en duaal), dan moet uit de beoordeling blijken dat voor elke variant de kwaliteit is gewaarborgd op grond van de standaarden uit het betreffende beoordelingskader om te komen tot een positief eindoordeel over de opleiding. Het eindoordeel over de opleiding luidt: 'positief', 'positief onder voorwaarden' of 'negatief'.

Indien een opleiding onder één CROHO-registratie wordt aangeboden op meerdere locaties, kan de opleiding alleen voor accreditatie in aanmerking komen als uit de beoordeling blijkt dat elke locatie voldoet aan de in het betreffende beoordelingskader genoemde kwaliteitsstandaarden.

Beperkte opleidingsbeoordeling

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief indien alle standaarden 'voldoet' scoren.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval positief onder voorwaarden indien Standaard 1 voldoet en maximaal twee standaarden een 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel het opleggen van voorwaarden adviseert.

Het eindoordeel over een opleiding is in elk geval negatief indien:

- een of meer standaarden 'voldoet niet' scoren
- standaard 1 'voldoet ten dele' scoort
- een of twee standaarden 'voldoet ten dele' scoren, waarbij het auditpanel niet adviseert om voorwaarden op te leggen;
- drie of meer standaarden 'voldoet ten dele' scoren.

BIJLAGE II Lijst geraadpleegde documenten

Generieke documenten

Online portal met informatie over de volgende onderwerpen en bijbehorende documenten:

- ZER generieke delen + studentenhoofdstuk
- Preambule LOVM
- Bekwaamheidseisen leraar vho, 2019
- Beroepsprofiel professionele master eerstegraads leraar 2022-2026
- De pijlers en de Plus van FLOT 2014
- Opleidingskader master vho 2020
- Kennisbasis Generiek, 2017
- Transitieplan ontwikkelfase 2020-2023
- Bestuursakkoord flexibilisering 2020
- Handleidingen vier generieke modules
- CLOTS-schema generiek curriculum
- OER Master 2022-2023
- Verslagen van overleggen IMR, GOC, SDO generiek
- NSE 2022 en 2023
- Beschrijving driejarig inductietraject FLOT 2019
- Toetsbeleid FLOT 2021
- Jaarverslagen examencommissie
- Verslagen kalibratiesessies

Cluster Alfa

Nederlands

- ZER opleidingsdeel NE
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Verantwoording kennisbasis NE
- Rubrics Domein Letterkunde NE
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Nederlands 2022-2023
- Resultaten NSE NE 2022 en bevordering studeerbaarheid
- Resultaten evaluatie onderwijseenheid P1 en P2 2022-2023
- Overzicht docenten NE
- Projecten en samenwerkingsverbanden gericht op de ontwikkeling van het (school)vak Nederlands
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten NE
- Verslagen werkveldoverleg NE en student-docentoverleg (SDO)

Engels

- ZER opleidingsdeel ENG
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Verantwoording kennisbasis ENG
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Engels 2022-2023
- Peer review Engels (LOVM Engels)
- Resultaten NSE ENG 2022
- Inventarisatie ondersteuningsbehoefte studenten
- Rendementscijfers ENG 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten ENG
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten ENG

- Verslagen werkveldoverleg ENG en student-docentoverleg (SDO)

Duits

- ZER opleidingsdeel DU
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Toelichting op leerlijnen
- Verantwoording kennisbasis DU
- Informatie Alumni-avond 2023 + evaluatie
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Duits 2022-2023
- Verslag landelijke kalibreersessie over Vakdidactisch Ontwerponderzoek 2023
- Verslagen LOVM vergaderingen (november 2022 en april 2023)
- Verslag Peer review Duits (LOVM Duits, mei 2023)
- Resultaten NSE DU 2022
- Uitwerking evaluatie generieke en keuzeonderdelen talenmasters
- Resultaten evaluatie onderwijseenheid P1 in jaar 1 en in jaar 3 2022-2023
- Rendementscijfers DU 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten DU
- Overzicht Vakdidactische en / of vakinhoudelijke bijscholing docenten Master Duits
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten DU
- Verslagen werkveldoverleg DU en student-docentoverleg (SDO)

Frans

- ZER opleidingsdeel FR
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Toelichting op leerlijnen
- Verantwoording kennisbasis FR
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Frans 2022-2023
- Verslag bijeenkomst LOVM Peer review Leerlijn vakdidactiek master Frans 2023
- Resultaten NSE FR 2022
- Rendementscijfers FR 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten FR
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten FR
- Verslagen werkveldoverleg FR en student-docentoverleg (SDO)

Cluster Bèta

Wiskunde

- ZER opleidingsdeel WI
- Programmaoverzicht NA 23-24
- Studiegids WI 23-24
- Verantwoording kennisbasis WI
- Boekenlijsten jaar 1 en 2 WI 2022-2023
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Wiskunde 2022-2023
- Resultaten NSE WI
- Rendementscijfers WI 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten WI
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten Wiskunde
- Verslagen werkveldcommissie Wiskunde/Natuurkunde en student-docentoverleg Wiskunde (SDO)

Natuurkunde

- ZER opleidingsdeel NA
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Verantwoording kennisbasis NA
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Natuurkunde 2022-2023
- Resultaten NSE NA
- Rendementscijfers NA 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten NA
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten Natuurkunde
- Verslagen werkveldcommissie Wiskunde/Natuurkunde en student-docentoverleg Natuurkunde (SDO)

Scheikunde

- ZER opleidingsdeel SK
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Verantwoording kennisbasis SK
- Leeruitkomsten werkplek
- Toetsplan Fontys Master Lerarenopleiding Scheikunde 2022-2023
- Resultaten NSE SK
- Resultaten evaluatie onderwijseenheid P2 + samenvatting
- Rendementscijfers SK 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten SK
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten SK
- Verslagen werkveldoverleg SK en student-docentoverleg (SDO)

Biologie

- ZER opleidingsdeel BI
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Biologie 2022-2023
- Programmaoverzicht 23-24
- Studiegids 23-24
- Verantwoording kennisbasis BI
- ICT in de lerarenopleiding Biologie
- Toetsplan Master Lerarenopleiding Biologie 2022-2026
- Resultaten NSE BI
- Evaluatie Biologie
- Kijkkader LOVM BI
- Rendementscijfers BI 20-22 + toelichting
- Overzicht docenten BI
- Representatieve set van toetsen
- Eindwerken 8 studenten BI
- Verslagen werkveldcommissie BI en student-docentoverleg (SDO) en overleg docententeam BI

Cluster Gamma

Algemene Economie

- ZER opleidingsdeel AE
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Algemene Economie 2022-2023
- Programmaoverzicht AE '23-'24
- Studiegids AE '23-'24
- Verantwoording kennisbasis AE 2022
- CLOTS generiek curriculum

- Toetsplan AE
- Presentatie tweejarig curriculum master AE
- Notulen SDO AE 2023
- Rendementscijfers AE '20-'22 + toelichting
- Verslag peerreview LOVM AE januari 2022 + juni 2022
- Representatieve set toetsen
- Eindwerken 8 studenten AE

Bedrijfseconomie

- ZER opleidingsdeel BE
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Bedrijfseconomie 2022-2023
- Studiegids BE '23-'24
- Programmaoverzicht BE '23-'24
- CLOTS generiek curriculum
- Verantwoording kennisbasis BE 2022
- Toetsplan BE
- NSE 2022 BE + toelichting
- NSE 2023 + toelichting
- Rendementscijfers '20-'22 + toelichting
- SDO BE 2023
- Representatieve set toetsen
- Eindwerken 8 studenten BE

Maatschappijleer

- ZER opleidingsdeel ML
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Maatschappijleer 2022-2023
- Studiegids ML 2023-2024
- Programmaoverzicht ML 2023-2024
- CLOTS generiek curriculum
- Verantwoording kennisbasis ML
- Toetsplan FLOT ML
- Document: informatie over de opleiding ML
- MTO ML 2022-2023
- Kijkkader ML (pluriforme samenleving + controversiële onderwerpen)
- NSE 2022 ML + toelichting
- NSE 2023 ML + toelichting
- Peerreview EvL 1 ML
- Peerreview EvL verzorgingsstaat
- Rendementscijfers '20-'22 + toelichting
- SDO 2021-2022/2022-2023/2023-2024
- Verslag werkveldcommissie ML december 2019
- Verslag werkveldcommissie ML april 2021
- Representatieve set toetsen
- Eindwerken 8 studenten ML

Geschiedenis

- ZER opleidingsdeel GS
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Geschiedenis 2022-2023
- Studiegids GS 2023-2024
- Programmaoverzicht GS 2023-2024
- CLOTS generiek curriculum
- Verantwoording kennisbasis GS
- Toetsplan GS
- Leerlijnen GS
- Boekenlijst GS
- Kijkkader LOVM eindwerken GS
- NSE GS 2022 + toelichting

- NSE GS 2023 + toelichting
- Peerreview LOVM GS
- Peerreviews GS 2023
- Rendementscijfers 202-2022 + toelichting
- SDO GS
- Aangepast leerwerktakenboek GS 2023-2024
- Representatieve set toetsen
- Eindwerken van 8 studenten

Aardrijkskunde

- ZER opleidingsdeel AK
- Beroepsprofiel master eerstegraadsleraar Aardrijkskunde 2022-2023
- Studiegids AK 2023-2024
- Programmaoverzicht 2023-2024
- CLOTS generiek curriculum
- Verantwoording kennisbasis AK 2023
- Toetsplan AK 2023
- Basisrooster AK 2023-2024
- Overzicht internationalisering AK 2023
- Presentatie LS AK 2021
- Routeplanner AK 2022
- Programma coaching AK 2022
- Acties zelfevaluatie AK 2017
- NSE AK 2022
- Peerreview AK juni 2022 + 2023
- Rendementscijfers 2020-2022 AK + toelichting
- SDO verslag AK januari + mei 2023
- Representatieve set toetsen
- Eindwerken van 8 studenten

Het panel heeft van elke opleiding van acht studenten de eindwerken en of tussenproducten bestudeerd. Om redenen van privacy zijn de namen van afgestudeerden en hun studentnummers van wie het panel de eindwerken heeft bekeken niet opgenomen in deze rapportage. Namen van de afgestudeerde studenten, hun studentnummer evenals de titels van de eindwerken zijn bekend bij de secretaris van het auditpanel.

BIJLAGE III Panelsamenstelling

Op 18-9-2023 en 20-10-2023 (i.v.m. wijziging in het panel) heeft de NVAO goedkeuring gegeven aan de samenstelling van het auditpanel t.b.v. de beoordeling van de 13 master lerarenopleidingen van Fontys Lerarenopleiding Tilburg (FLOT)- Fontys Hogeschool, onder het nummer PA-1594. Deze opleidingen behoren tot onderstaande visitatiegroep.

Naam visitatiegroep:	HBO Eerstegraads masteropleidingen
----------------------	------------------------------------

De secretarissen van dit auditpanel beschikken over nadere informatie over de samenstelling en expertise van de panelleden die in bovengenoemde visitatiegroep zijn ingezet.

In onderstaande tabel volgen korte functiebeschrijvingen van de panelleden die deelnamen aan het auditpanel van de in dit beoordelingsrapport beschreven opleiding.

Kernpanel

Drs. J.E.J. Rutten	Voorzitter kernpanel en voorzitter clusterpanel Gamma	Eigenaar van eenmanszaak Kwaliteit voor Onderwijs; voorheen bestuurder van Stichting VO Amsterdam-Zuid en Rector van het St. Nicolaaslyceum in Amsterdam.
Drs. C.J.M. Doumen	Lid kernpanel en voorzitter clusterpanel Alfa	Projectleider FastSwitch Landelijk Labeltrekker Educatie. Van 2014-heden programma manager Flexibilisering deeltijdonderwijs, maatwerk en onderwijslogistiek HAN Academie Educatie.
Drs. E.J.M. van de Grint	Lid kernpanel en voorzitter clusterpanel Bèta en deskundige Biologie	Tot okt. 2021 adviseur Hoger Onderwijs bij het Centrum voor onderwijs en leren aan de Universiteit Utrecht (UU) en ruim 14 jaar coördinator van de Bachelor Opleiding Biomedische Wetenschappen aan de UU.
M. de Jong	Studentlid kernpanel en studentlid cluster Alfa	Student M leraar Nederlands aan de HAN

vakpanel

M. Scholman, MA	Lid clusterpanel alfa (Nederlands)	Directeur Dienst Onderwijs en Onderzoekskwaliteit aan NHL Stenden en daarvoor hoofd van de tweedegraads lerarenopleidingen aan NHL Stenden.
Drs. J.J.C. van Thiel	Lid clusterpanel alfa (Frans/Duits)	Commentator, screener van landelijke eindexamens Frans voor vmbo, havo en vwo; 30 jaar ervaring als toetsdeskundige en manager bij CITO.

		Daarvoor docent Frans.
D. Knezic PhD	Lid clusterpanel alfa (Engels)	Sinds februari 2023 gepensioneerd. Docentonderzoeker in (inter)nationale onderzoeksprojecten rondom educatie. Ervaren eerstegraads docent Engels en docentopleider.
Prof. dr. T. Béneker	Lid clusterpanel gamma (Aardrijkskunde/Geschiedenis)	Vice-decaan Onderwijs Faculteit Geowetenschappen, Universiteit Utrecht. Lid Raad van Advies Centrum voor Academisch Onderwijs en Leren (CAT)
G. Gorter PhD	Lid clusterpanel gamma (Algemene Economie/Bedrijfseconomie)	Sinds 2019 gepensioneerd docent, 2de en 1ste graads (master) lerarenopleidingen Economie. Columnist en redactielid tijdschrift economisch onderwijs en mede-auteur van een aantal economiemethodes.
Drs. C.H.T. Gelinck	Lid clusterpanel gamma (Maatschappijleer)	Leerplanontwikkelaar voor de mens- en maatschappijvakken in het voortgezet onderwijs bij SLO (nationaal expertisecentrum leerplanontwikkeling) en Vakdidacticus maatschappijleer en maatschappij-wetenschappen bij Universiteit van Amsterdam.
S.A. (Sterre) de Vos	Studentlid cluster gamma	Student (pré) master Geschiedenis aan de Universiteit Leiden.
Dr. E. van den Berg	Lid clusterpanel bèta (Natuurkunde/Wiskunde)	Voormalig vakdidacticus natuurkunde bij de Universiteit Twente
T. H. Meij MSc	Lid clusterpanel bèta (Scheikunde)	Onderzoeker lectoraat 'Duurzaam Leren' / VU Amsterdam en Lerarenopleider natuur-/Scheikunde, Hogeschool Windesheim Zwolle
A.L. Achterberg	Studentlid cluster bèta	Student M leraar Scheikunde Hogeschool Utrecht

secretarissen

G.C. Versluis BEd	Secretaris kernpanel + cluster bèta	Senior adviseur Hobéon; gecertificeerd secretaris NVAO
C.F. van Oeffelt MSc	Secretaris cluster gamma	Adviseur Hobéon; gecertificeerd secretaris NVAO
D.P.M. de Koning MSc	Secretaris cluster alfa	Senior adviseur Hobéon; gecertificeerd secretaris NVAO

De door alle panelleden ondertekende onafhankelijkheids- en geheimhoudings-verklaringen zijn in het bezit van Hobéon. In deze verklaring verklaren de panelleden gedurende ten minste vijf jaar voorafgaand aan de audit geen zakelijke noch persoonlijke binding te hebben gehad met de betrokken instelling - anders dan die in het kader van de werkzaamheden als lid van het auditpanel van het evaluatiebureau -, die een onafhankelijke oordeelvorming ten positieve of ten negatieve zou kunnen beïnvloeden.

Hobéon

Lange Voorhout 14
2514 ED Den Haag
+31 (0)70 30 66 800
info@hobeon.nl
www.hobeon.nl